

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ



BURMESE
CLASSIC
COM

စာရေးဆရာ ဦးကျော်စွာ ။ ရေးဆွဲရေးဆရာများ အားလုံးက ဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန

ပိဋကတ်တော်လာ
ပုဂံခေတ်
နိဂုံးဆေးရေးပန်းချီ



ရေးသားပြုစုသူ
ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

တည်းဖြတ်သူ
ဦးအောင်ကြိုင် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ငြိမ်း)

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်း-ပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

- ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း - ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
- အုပ်စု - ၁၀၀၀
- တန်ဖိုး - ကျပ်
- မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက်အမှတ် -
- စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် -
- ထုတ်ဝေသူ - ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အချိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန၊ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
- ပုံနှိပ်သူ - ရွှေရဲရင့် (မြ် - ၁၀၂၃၄)
- မျက်နှာဖုံး ဒီဇိုင်း - ကျော်မင်းအောင်
- စာမျက်နှာဖွဲ့စည်းမှု - အမရမိဒီယာ



မာတိကာ

၁။	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ အမှာစာ	၅
၂။	စာရေးသူ၏ အမှာစာ	၇
၃။	နိဒါန်း	၁၁
၄။	ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီ	၁၃
၅။	ပိဋကတ်စာပေနှင့် ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီ	၁၉
၆။	ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီမှ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတ်တော်များ	၃၀
၇။	နန္ဒပညာဂူဘုရား၏ နံရံပန်းချီမှ ထေရဝါဒသာသနာ	၅၅
၈။	ဗြဟ္မစာရိတ္တန်ဗိုကေ၏ ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်စာအုပ်မှ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီနှင့် သက်ဆိုင်သည်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်	၇၀
၉။	နံရံပန်းချီနှင့် ကမ္ဘာ့မင်းစာများ	၇၆
၁၀။	စကြဝဠာအယူအဆမှ ကွမ်းတောင်နှင့် မြင်းမိုရ်တောင်	၈၉
၁၁။	ပုဂံခေတ် အဝတ်ပန်းချီ	၉၅
၁၂။	ကနုတ်၊ ကြာ၊ နတ်ရုပ်၊ ကိန္နရီ ကိန္နရာနှင့် တီးမှုတ်ကခုန်ဟန်များ	၉၉
၁၃။	နံရံဆေးရေးပန်းချီ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်း	၁၀၈
၁၄။	နိဂုံး	၁၁၃
၁၅။	ပုဂံယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီဖြင့် အပြောက်အမွမ်း တန်ဆာဆင်ထားသည့် ဘုရားများစာရင်း	၁၁၉
၁၆။	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၃၆

မျက်နှာဖုံးသရုပ်ဖော် ပန်းချီ

ဇာတ်တော် (၅၅၀) မှ မဟာနိပါတ်တော်လာ ဇာတ်တော်အမှတ် (၅၃၈) တေမိဇာတ် တော်၏ သရုပ်ဖော် ပန်းချီဖြစ်သည်။ ပုဂံလောကထိပ်ပန်ဘုရား၏ အနောက်ဘက်နံရံဆေးရေး ပန်းချီမှ ကူးယူ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘည်းမင်စာများမှာ -

ပုဟ်ာလောင်ထုတ်ဖိစီရကာ ရထာထိန်ယူဝေ။ ထုတ်လိယျေအ်။ ရထာထာရုယျေ
ရထာထိန်တောင်တူဝေ။ ရထာထိန်မအသော သိရကာ မင်ကြာပလိယျေ
မင်သာ ဖူရကာ ရဟန်မူဝေအ်။

အလောင်းတော်တေမိမင်းသားအား သတ်ရန်အတွက် မြို့ပြင်သို့ ရထားထိန်းက ခေါ်ယူလာပြီးနောက် မြေကြီးတူးစဉ်၊ တေမိမင်းသားက စကားပြောသည့်အတွက် ဆွံ့အ သူမဟုတ်ကြောင်း နန်းတော်သို့ပြန်လည်ပြောပြရာ ခမည်းတော်နှင့် မယ်တော်တို့က ဝမ်းသာအားရလိုက်လာပြီး ထီးနန်းဆက်ခံရန် ပြောကြားသည်။ ခမည်းတော်၊ မယ် တော်တို့ မရောက်လာမီကပင် အလောင်းတော် တေမိမင်းသားသည် သိကြားမင်း ဆက်ကပ်သည့် ပရိက္ခရာရှစ်ပါးဖြင့် ရဟန်းပြုတော်မူ၏။ ဘုရားလောင်းက ကာမဂုဏ် တို့၏ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရဟန်းပြုခြင်း၏ အကျိုးထူးများကိုလည်းကောင်း ဟော ကြားတော်မူနေပုံဖြစ်သည်။

နောက်ကျောဖုံးသရုပ်ဖော် ပန်းချီ

မင်းနန်သူရွာ ဘုရားသုံးဆူမှ ဆင်းတုတော်၏ တံကဲယာဘက်ရှိ ကိန္နရီရုပ်ပုံ နံရံဆေးရေးပန်းချီအား ကူးယူဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ အမှာစာ

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာနသည် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာနဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာသည်မှ အစပြုပြီး ဌာန၏ သုတေသနဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများကို အခါအားလျော်စွာ မှတ်တမ်းတင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်မှာ ရှေးဟောင်းသုတေသနကဏ္ဍတွင် အကျိုးဝင်ပြီး ကွင်းဆင်း လေ့လာ သုတေသနပြုချက်များဖြင့် ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ ရှေးဟောင်း သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ကွင်းဆင်းတူးဖော်သုတေသနလုပ်ငန်း၊ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်မှုလုပ်ငန်း နှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ စုဆောင်း ၍ အများပြည်သူများ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ရန် စာအုပ်စာတမ်းဆောင်းပါးများ ပြုစု ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့သမိုင်းစဉ်ကို လေ့လာလျှင် သမိုင်းမတင်မီခေတ်၊ ကြေးခေတ်၊ သံခေတ်နှင့် ပျူခေတ်မှ ပုဂံ၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ စသည်ဖြင့် မျက်မှောက်ကာလအထိ သမိုင်းအဆက်ဆက် ကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ သမိုင်းခေတ် အဆက်ဆက်အနက် ပုဂံခေတ်သည် ထူးခြားစွာ ထွန်းလင်းတောက်ပခဲ့သည့် ကာလဖြစ်ပြီး အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ နှင့် အနုပညာလက်ရာများ အံ့မခန်းဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်ခဲ့ပါသည်။ ပုဂံခေတ် ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများ၏ ဝိသုကာလက်ရာ၊ ပန်းတမော့၊ ပန်းတော့လက်ရာနှင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများမှာ အနုပညာမြောက်လှပြီး ဖော်ပြပါ အနုပညာ လက်ရာများအနက် နံရံဆေးရေးပန်းချီသည် အဆင့်မြင့်အနုလက်ရာဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှ၌ ပုဂံဒေသသည် အပေါများ အကြွယ်ဝဆုံးအဖြစ် စံထားခံရ

ပါသည်။ မည်မျှပင်ပေါများကြွယ်ဝသော်လည်း သင်္ခါရတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်သည့် သဘောအရ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူးပါ၍ မှတ်တမ်းမှတ်ရာ ကျန်ရှိရန်မှာ လွန်စွာအရေးကြီးသော လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ပိဋကတ်တော် ဗုဒ္ဓစာပေအား အခြေပြုပြီး ပုဂံသူပုဂံသားတို့ ရေးဆွဲခဲ့သော ပန်းချီကို ရှုထောင့်အသွင်တစ်မျိုးဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ပန်းချီရေးဆွဲခဲ့သော အကြောင်းအရာများနှင့်အတူ ကမ္ဘာ့မင်းမင်္ဂလာအရေးအသား၊ နံရံဆေးရေး ပန်းချီထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်း၊ နံရံဆေးရေးပန်းချီရှိသော ပုဂံဒေသ၏ ဘုရားများစာရင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည့်အတွက် မှတ်တမ်းကောင်းများ ကျန်ရစ်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသည့် ဦးတည်ချက်များအနက် အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များအမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဆိုသည့် ဦးတည်ချက်နှင့်အညီ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘိုးဘွားအမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းဖော်ထုတ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျော်ဦးလွင်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

စာရေးသူ၏အမှာစာ

ပုဂံရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသသည် ၁၉ စတုရန်းမိုင်အကျယ်အဝန်းရှိပြီး မျက်မှောက်ကာလတွင် ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော် စုဝေးတည်ရှိရာ နေရာဒေသဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံပေါင်း တစ်စုတစ်ဝေးတည်း တည်ရှိရာနေရာမျိုးသည် အရှေ့တောင်အာရှနှင့်အာရှတွင်သာမက တဲကမ္ဘာမှာပင် တစ်ခုတည်းသော နေရာဖြစ်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် စာရင်းဝင်အဆင့်မျိုးဖြစ်ကြောင်း အများက ပင်လက်ခံ သိရှိကြပါသည်။ ပုဂံဒေသရှိ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများတွင် ဗိသုကာ၊ ပန်းတော့၊ ပန်းတမော့၊ နံရံဆေးရေး ပန်းချီ စသည်ဖြင့် စုပေါင်း၍ အပြောက်အမွမ်းဆင်လေ့ရှိပြီး နံရံဆေး ရေးပန်းချီမှာ ထင်ရှားသည့် အနုပညာလက်ရာအမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီကို ရေးသားပြုစုရန် တစ်စိုက်မတ်မတ် ကြိုးစား ခဲ့ပါသည်။ နံရံဆေးရေးပန်းချီများနှင့် ငယ်စဉ်ကပင် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေသော်လည်း ရေးဆွဲသော အကြောင်းအရာများကို ခြေခြေမြစ်မြစ် သိရှိနားလည်ခြင်း မရှိပါ။ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီသည် ကျယ်ပြန့်လွန်းလှသည့်အတွက် လေ့လာ၍ မကုန်နိုင်အောင် များပြားလှပါသည်။ မိမိ သုတေသနပြုလေ့လာချက်များသည် ပြည့်စုံသည်ဟူ၍ မရှိပါ။ သို့ပါ၍ နံရံဆေးရေးပန်းချီများနှင့် ပတ်သက်၍ ရော့ရော့ထွေးထွေးသာသိရှိမှတ်သားရပြီး ရှင်းလင်းသောအသိအမြင်ရရှိရန် ကြိုးစားခဲ့ရပါသည်။ ဤဦးစီးဌာနသို့ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းဘဝဖြင့် ရောက်ရှိလာပြီးနောက် ဗုဒ္ဓအနုပညာလက်ရာများကို ပိုင်းခြားလေ့လာရာမှ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီကိုအထူးပြု၍ လေ့လာခဲ့ပါသည်။ နံရံပန်းချီများကို လေ့လာပါက ဗုဒ္ဓစာပေပိဋကတ်တော်နှင့် အကျွမ်းတဝင်ရှိလျှင် ပိုမိုရှင်းလင်းသိမြင်မည်ဖြစ်၍ “အခြေခံ ပါဠိစာပေသမိုင်း၊ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိစာပေ၊ ငါးရာငါးဆယ်သိမှတ်ဖွယ်” စသည့် စာအုပ်တို့ကို လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ဤစာအုပ်များသည် ပုဂံခေတ် နံရံပန်းချီများနှင့် ပတ်သက်၍ ကြီးစွာသော ဗဟုသုတကို ရရှိစေပါသည်။ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီများ အကြောင်းကို စာအုပ်စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးများ အများအပြားထွက်ရှိပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်နှစ်ဘာသာဖြင့် Toru Ono ရေးသားသော Pagan Mural Paintings of Buddhist Temples in Burma, Dr. Clause Wienk ရေးသားသော Mural in Burma Paintings from Pagan Vol-1 ၊ မြန်မာ- အင်္ဂလိပ်

နှစ်ဘာသာဖြင့် ဒေါ်စန္ဒာခင် ပြုစုသော 'နံရံပန်းချီမှပြောသော ပုဂံခေတ်ပုံရိပ်များ'၊ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)က 'ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိမင်စာ' စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအပြင် ပုဂံခေတ် နံရံပန်းချီအမည်ဖြင့် မဟုတ်ဘဲ နံရံပန်းချီအကြောင်း အဓိက ရေးသား ထားသည့် စာအုပ်များလည်း ထွက်ရှိပါသည်။ (ဥပမာ) ကျောက်စာဝန်ဟောင်း ဦးမြဖြူစုသော "အပါယ်ရတနာ"၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး(ငြိမ်း) ဦးကျော်ငြိမ်း ပြုစုသော "မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး"၊ ဗိုလ်မှူးဘရှင် ပြုစုရေးသားသော **The Loka Hteik Pann** ၊ ယင်းအပြင် **Dr. G.H Luce** ၏ **Old Burma Early Pagan** ၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(ငြိမ်း) ဦးအောင်သော်၏ **Historical Sites in Burma** ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး(ငြိမ်း) ဦးဘတင်၏ နံရံဆေးရေးပန်းချီထိန်းသိမ်းမှုပညာ၊ ဗြဟ္မာစာရိတ္တနိဗ္ဗာန်စာအုပ်များ ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ်နှင့်နှောင်းခေတ် နံရံပန်းချီအကြောင်းများ ရေးသားထားသည့် စာအုပ်များ အနေဖြင့်မူ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနမှပြုစုသော ရှေးရိုးမြန်မာပန်းချီ၊ ရာမညကိုကိုနိုင် ၏ မြန်မာပန်းချီသမိုင်း၊ ဆရာလှတင်ထွန်း၏ မြန်မာပန်းချီရေစီးကြောင်း၊ စာရေးသူ၏ ပုဂံဒေသရှိ နှောင်းခေတ်ဗိသုကာနှင့်အနုလက်ရာစာအုပ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးများ အနေဖြင့်မူ ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသားက လူထုဂျာနယ်တွင် လည်းကောင်း၊ ဆရာဇော်ဂျီ၊ မင်းဘူးအောင်ကြိုင်၊ မောင်ကြည်ပန်း၊ ဦးဝင်းမောင်(တမ္ပဝတီ)အစရှိသည့် ပညာရှင်များက လည်း ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီကို မဂ္ဂဇင်းများတွင် လည်းကောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

ဤစာအုပ်၊ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးများသည် ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီကို အမြင် အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးသားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်အသီးသီး၏အမြင်ကို စုပေါင်းလိုက် သည်ရှိသော် ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ပိဋကတ်စာပေကို အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားသော အကြောင်း အရာများအဖြစ် နားလည်သဘောပေါက်လာရပါသည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံအနက် သုတ္တန်တရား ဒေသနာများမှ နိကာယ်ငါးရပ်အနက် ခုဒ္ဒကနိကာယ်သည် ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီများ ပေါ်ထွန်း ပေါက်ဖွားရာ ပင်စည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

သို့ပါ၍ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ဗုဒ္ဓစာပေများနှင့်အလွမ်းဝေးနေသေးသော အခြေခံ လူတန်းစားများအတွက် ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်စဉ်နှင့် ဟောကြားခဲ့သောတရားတော်များကို သိရှိ နားလည်စေ ရန် ရေးဆွဲထားပါသည်။ ယင်းအပြင် ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သည့် ပုဂံလူများကိုလည်း သရုပ်ဖော်ပြသနေပါ၍ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် လူထုအပေါ် ကျေးဇူးများသည့် အနုပညာတစ်ရပ် ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ်ပန်းချီမှာ ခေတ်အဆက်ဆက် မြန်မာ့ရှေးရိုးပန်းချီအတွက် ဦးဆောင်အခန်း မှ ပါဝင်သကဲ့သို့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု နယ်ပယ်အသီးသီး၏ စုဝေးရာ၊ ပွင့်ဖူးရာ အနုပညာရပ် အဖြစ်လည်း စံထားရပေမည်။ သို့ပါ၍ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာ၊

ဟိန္ဒူဗြဟ္မဏဘာသာတို့၏ အကြောင်းအရာများကို ပုဂံခေတ်ပန်းချီမှ လေ့လာနိုင် သကဲ့သို့ ခေတ်၏ ကြေးမုံပြင်သဖွယ် ဖြစ်ပါ၍ ပုဂံခေတ်၏ နှစ် ၃၀၀ ကျော် ကာလ ကို တစ်လွှာချင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ ပုဂံခေတ်၏ နံရံပန်းချီသည် စံပြုထိုက်သည့် အနုပညာရပ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မျိုးဆက်သစ်များအတွက် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းလိုသော စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်များ ကိန်းအောင်းလာစေရန်နှင့်အမျိုးကိုချစ်မြတ်နိုးလာစေရန်လည်း ရည်ရွယ်ချက်ထားရှိပြီး ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံတစ်ခုပြုကျ ပျက်စီးပါက ထိန်းသိမ်းပြုပြင်၍ ရနိုင်ကောင်းသော်လည်း နံရံပန်းချီကွာကျပါက မူရင်းကဲ့ သို့ ပြန်လည်ရရှိရန် မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ သို့ပါ၍ စာအုပ်၊ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသား ခြင်းဖြင့်လည်း ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရာရောက်ပါသည်။ ဥပမာ- လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရား ရှိ ဗုဒ္ဓဝင်ရစ်ခန်းမှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်အခန်းသည် ၁၉၅၅ ခုနှစ် ငလျင်လှုပ်စဉ် ကွာကျ ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်သည့်အတွက် အစားမရနိုင်သော်လည်း ဗိုလ်မှူးဘရှင် ရေးသားပြုစုသည့် စာအုပ်မှ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ သို့ပါ၍ နံရံပန်းချီများနှင့် ပတ်သက်သည့် စာအုပ်၊ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးများမှာ ပိုသည်ဟူ၍မရှိဘဲ လိုအပ်လျက်သာပင်ရှိပါသည်။ ဤကဲ့သို့ရေးသား တင်ပြနိုင်ခြင်းမှာ ဖော်ပြခဲ့သော ဆရာကြီးများ၏ စာအုပ်၊ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးပေါင်းများစွာကို ဖတ်မှတ်လေ့လာရပါသဖြင့် ဆရာကြီးများအား ကျေးဇူးတင်ရှိပါ သည်။

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရန်အတွက် တိုက်တွန်းအားပေးမှုပြုပါသော ရှေးဟောင်း သုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကျော်ဦးလွင် အား လည်းကောင်း၊ စာမူများကို စိစစ်တည်းဖြတ်ပေးပါသော ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ငြိမ်း) ဦးအောင်ကြိုင်အားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)



နိဒါန်း

ကျေးဇူးရှင်မိဘနှစ်ပါးအား
ဤစာအုပ်ဖြင့် ကန်တော့ပါ၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်များသည် အလွန်ကျေးဇူးများ၏ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ပွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်၏။ ဟူသောအချက်အား ဗုဒ္ဓအနုပညာလက်ရာများက သက်သေပြ နေပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ပိဋကတ်ကို တတ်သိနားလည်ကြသော ပုဂံသားတို့သည် မိမိတို့ ကောင်းမှုတော်များ၌ ဘုရားရှင်၏ ဖြစ်တော်စဉ်များ၊ ဟောကြားသောတရားများကို သရုပ်ဖော် ပူဇော် ခဲ့ကြသည်မှာမရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ထွန်းကားရာဒေသ များဖြစ်သော မြန်မာ၊ အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ တရုတ်၊ လာအိုစသည့် နိုင်ငံတို့၌ အနုပညာမျိုးစုံဖြင့် သရုပ်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။ ပုဂံတွင် ဗုဒ္ဓနှင့်သက်ဆိုင်သည်များကို နံရံဆေးရေး ပန်းချီအပြင် အုတ်ခွက်ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များ၊ ကျောက်ဆစ်ရုပ်ကြွများ၊ စဉ့်ကိုင်စဉ့်ချပ်များဖြင့်လည်း သရုပ်ဖော် ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအနုပညာလက် ရာများဖြင့် သရုပ်ဖော် ပူဇော်ခဲ့ကြသည်များအနက် နံရံပန်းချီဖြင့် သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲပူဇော်ခဲ့ သည်မှာ အရေအတွက် အများဆုံး၊ လက်ရာအမြောက်ဆုံးအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။

ပန်းချီဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ အစောဆုံးတွေ့ရသောခေတ်မှာ ပုဂံခေတ်ဖြစ်သည်။ ပန်းချီဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ပုဂံခေတ်မှအစပြုလျက် ထင်ရှားခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနေပြီဖြစ် ကြောင်း အထောက်အထားများတွေ့ရသည်။ ပန်းချီဟူသည် လှပကြွရွှင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပန်း၏ အနက်မှာ ဆွမ်းပန်း၊ လမ်းပန်း၊ အောင်ပန်းကဲ့သို့ လှပခြင်းပင်ဖြစ်၍ ပန်းချီဟူသောစကားသည် ချီပွ၊ ချီတတ်ဟူသော စကားကဲ့သို့ဖြစ်ပေသည်။ ပန်းချီ၌ ပန်းဟူသောဝေါဟာရသည် “ပညာ” ဟူသော ပါဠိမှရွှေ့လျားလာခြင်းဖြစ်သည်။ ပန်ညာဟု မြန်မာနိုင်ငံမှတစ်ပါး အခြားသော ထေရဝါဒ နိုင်ငံများတွင် ရွတ်ဖတ်ကြသည်။ ရွှေစည်းခုံခေါင်းလောင်းစာ၌ ပန်ညာဟုရေးထိုး ထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီကို အပိုင်းလိုက်ခွဲခြားတင်ပြထားရာ အခြေခံ ပါဠိစာပေသမိုင်းမှ ပိဋကတ်သုံးပုံအကြောင်းနှင့် သုတ္တန်ဒေသနာမှ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့ သည့် တရားတော်များကို သရုပ်ဖော်ရေးထားသည့် အခန်းများကို ပုဂံဂူဘုရားများတွင် လေ့လာနိုင်ပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော်များမှ အများဆုံးရေးဆွဲသော ပန်းချီကားများအဖြစ် ဗုဒ္ဓဝင်အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဇာတ်တော်များ၏ အကြောင်းကို အကျယ်ရှင်းလင်းရေးသား ထားပါသည်။ ယင်းအပြင် ပုဂံခေတ်ပန်းချီများအနက်မှ ရှားပါးပန်းချီအခန်းများ၊ ဗကြဝဠာနှင့်

မြင်းမိုရ်တောင်ကိုသရုပ်ဖော်ပုံ၊ အာသောကမင်းကြီး၏ သမီး သယ်မိတ္တာက သီဟိုဠ်သို့ ညောင်တောမိပင် ပင့်ဆောင်ပုံ၊ နန္ဒပညာဘုရား၏ နံရံပန်းချီများသည် ထေရဝါဒသာသနာ စစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်းရှင်းလင်းချက်နှင့် အဝတ်ပန်းချီဆိုင်ရာအကြောင်းအရာ စသည်ဖြင့် တင်ပြ ထားပါသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများက လွှမ်းမိုး၍ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ မင်းခမ်းမင်းနားဆိုင်ရာများနှင့် အနုသုခုမဆိုင်ရာ ပန်းချီများက ဖြည့်စွက်ရေးသားထားချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အေဒီ ၁၃ ရာစု ပုဂံခေတ်ကာလ သည် အနော်ရထာ၊ ကျန်စစ်သားမင်းတို့ ပျိုးထောင်ခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓသာသနာ လွန်စွာထွန်းကားနေ သည့် ကာလဖြစ်သဖြင့် အရည်းကြီးရဟန်းများ၏ တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ နံရံဆေးရေး ပန်းချီ အထောက်အထားများကိုလည်း မတွေ့ရှိရကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။ အနော်ရထာမတိုင်မီက တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ အယူဝါဒရှိနိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်း အေဒီ ၁၃ ရာစုသည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာလွန်စွာ အားကောင်းနေပြီဖြစ်သည့် အတွက် မင်းနှင့်ပြည်သူတို့ လက်ခံယုံကြည်မှုကင်းမဲ့သော ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် အယူဝါဒကို တခမ်းတနား ဖော်ပြမည် မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။ ပုဂံရှိ နံရံပန်းချီ များကို အချိန်များစွာယူ၍ ကွင်းဆင်းလေ့လာပြီး ရေးသားထားသော်လည်း ချို့ယွင်း ချက်၊ အားနည်းချက်များရှိနိုင်ပါသည်။ ယင်းချို့ယွင်းချက်၊ အားနည်းချက်များကို ဝေဖန် အကြံပြုချက်များဖြင့် ကမ်းလှမ်းလာပါက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြိုဆိုမည်ဖြစ်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ်နှင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

ပုဂံခေတ်၏ပန်းပညာအစုစုတွင် နံရံဆေးရေးပန်းချီသည် ထိပ်တန်းစာရင်းဝင်ဖြစ်ပါ သည်။ အနုပညာရသအပြင် ဘာသာရေးဆိုင်ရာပညာပေးမှုက ပိုမိုအလေးပေးရေးခြယ်ခဲ့၍ အခြေခံလူတန်းစားများနှင့် လူငယ်လူရွယ်အထိ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အသိလိမ္မာ စသည် ဖြင့် ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားများ ပေါက်ဖွားရှင်သန်စေရန် အထောက်အပံ့ကောင်း တစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်းသိရသည်။ သို့ပါ၍ပုဂံခေတ်ပန်းချီနှင့် ပတ်သက်သည့် ၁၉၅၂ ခုနှစ် ထုတ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင်ဆရာ ဇော်ဂျီက-

“ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ရှင်အရဟံ၊ အနော်ရထာ၊ ကျန်စစ်မင်းတို့ ချီးမြှောက်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ဟု ယူဆော် ရသင့် ပေသည်။ သို့ရာတွင် ပုဂံခေတ်ပန်းချီကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ ခိုင်မြဲပြန့်ပွားခြင်း ရှိခဲ့သည်ဟုလည်း ယူဆသင့်လေသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ပြည့်ရှင် မင်းများ ချီးမြှောက်ကြသည်ကားမှန်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံရှိသည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် မင်းချီးမြှောက်မှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိဋကတ်သင်ကြား ပို့ချဟောပြောရုံ မျှဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပုဂံလူထုသို့ အခြေခံဘာသာရေးနားလည်မှု အလွယ်တကူ ရောက်နိုင်မည်ဟု မဆိုသာချေ။ ဘုရားရုပ်တုပုံတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အခန်းခန်းတို့ကိုလည်းကောင်း မျက်စိဖြင့်မြင်၍ ကြည့်ညိုဖွယ်၊ အံ့ဩဖွယ်၊ ထိတ်လန့်ဖွယ်၊ လွမ်းဆွတ်ဖွယ်၊ သနားဖွယ်၊ ရွှင်လန်းဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးမှသာ ပုဂံလူထုအတွက် အခြေခံဘာသာရေး နားလည်လွယ်မှု အလွယ်တကူရောက်၍ ဘာသာရေး စေတနာ အလွယ်တကူပွင့်လင်း နိုင်စေမည် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ထိုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုအပ်သတည်း”-

- ဟုဖော်ပြထားသည်။ ဆရာ၏အဆိုမှာ ပုဂံခေတ်ပန်းချီ၏တန်ဖိုးနှင့်စံကို ဖော်ပြခဲ့ ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုဂံပန်းချီသည် လေးစားဖွယ်ဂုဏ်ယူဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ပျူမြို့ပြ နိုင်ငံများ၏ ခေတ်ကာလ လွန်မြောက်ပြီးနောက် ပုဂံခေတ်သို့ကူးပြောင်းရောက်ရှိလာရာ ပန်းချီရေးဆွဲမှု အတတ်ပညာသည် ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းတွင် မထွန်းကားသေးပါ။ ပုဂံ၏ ဗိသုကာ၊ အင်္ဂုတေပန်း၊ ကျောက်ဆစ်ပန်းတမော့ပညာများမှာ ပျူသရေခေတ္တရာနှင့် သထုံမွန်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဩဇာ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သော်လည်း နံရံဆေးရေးပန်းချီမှာ ဦးစွာအိန္ဒိယပန်းချီမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် မြန်မာ့ဟန်၊ မြန်မာ့အသွင်သို့ကူးပြောင်းလာခြင်းဖြစ်

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

သည်။ ပုဂံခေတ် ပန်းချီအတတ်ပညာသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ ရှင်သန်ပွင့်လန်းလာသည်နှင့် အညီ ဗိသုကာပညာနှင့်အတူ အထွန်းကားဆုံး အနုပညာလက်ရာတစ်ခုအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

အေဒီ ၁၁-ရာစုမတိုင်မီ ပန်းချီလက်ရာများကို ယခုထိတိုင်မတွေ့ရှိရသေးပါ။ ကျန်စစ်မင်းကြီး လက်ထက်ပန်းချီလက်ရာများမှာ အဆင့်အတန်းအလွန်မြင့်လှ၍ ခေတ်တစ်ခေတ်အတွင်း ရုတ်ခြည် ပွင့်လန်းလာသည်မှာ ရှေးဦးကပင် အခြေခံကောင်းများရရှိထားမှဖြစ်ပေမည်။ သို့ပါ၍ အနော်ရထာမင်းကြီးလက်ထက်ကပင် အစပျိုးခဲ့ဟန်ရှိပေသည်။

ရှေးရိုးမြန်မာ့ပန်းချီတွင်ဖော်ပြထားသည်မှာ အနော်ရထာမင်းသည် ပုဂံ၌ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းကားအောင်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ သာသနာရေးနှင့်အတူ လက်မူပညာ အမျိုးမျိုး ဖွံ့ဖြိုးစေရန်လည်း အားပေးချီးမြှင့်ခဲ့၏။ သို့သော်ဗိသုကာအတတ်၊ ပန်းချီပန်းပု အတတ်တို့မှာ ထိုမင်းလက်ထက်တွင် အရှိန်ယူစသောလျှင် ရှိသေးသည်ဟု ယူဆရ၏။ အနော်ရထာမင်း၏ ကောင်းမှုများတွင် မြေစိုက်စေတီများကိုသာလျှင် တွေ့ရသေးသည်။ ကျန်စစ်သားလက်ထက်မှသာလျှင် ဂူဘုရားများတည်ထားကြသည်။ မုခ်အဝင်အာရုံခံနံရံများ၊ ဂန္ဓကုဋီတိုက်နံရံများ စကြိုပတ်လမ်း နံရံများစသည်တို့သည်ပန်းချီရေးခြယ်ရန်အကွက်ကောင်းများပင်ဖြစ်ပေသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီကို လေ့လာရာတွင် အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲ၍ လေ့လာနိုင်သည်။ အေဒီ ၁၁-ရာစု ကျန်စစ်သားမင်းကြီး လက်ထက်၊ အေဒီ ၁၂-ရာစု အလယ်ပိုင်း နရပတိစည်သူ၊ အေဒီ ၁၃-ရာစု နားတောင်းများမင်းမှ နရသီဟပတေ့လက်ထက်ထိဖြစ်ပါသည်။ အများအားဖြင့်ပန်းချီများကို ကမ္ဘည်းစာဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရေးသားရာတွင် ကျန်စစ်သားမင်းလက်ထက် နံရံပန်းချီများကို ရှေးမွန်ကမ္ဘည်းစာများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အေဒီ ၁၂-ရာစုတွင် ပါဠိမြန်မာစာကို လည်းကောင်း၊ အေဒီ ၁၃-ရာစုတွင် မြန်မာစာဖြင့်သော်လည်းကောင်း ရေးသားလေ့ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ထူးခြားမှုအနေဖြင့် အေဒီ ၁၃-ရာစု ကာလက တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော မင်းနန်သူ သမ္ဘူလဂူဘုရားတွင် ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို ပါဠိစာဖြင့် ရေးသားသည်ကိုလည်းတွေ့ရှိရပေသည်။ ဂူဘုရား၊ အုတ်ကျောင်း၊ သိမ်၊ ဥမင်တို့သည် ပုဂံယဉ်ကျေးမှု နယ်မြေအတွင်း အများဆုံးတည်ရှိနေသဖြင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများကို အခြားသော နေရာဒေသတို့ထက် ပုဂံ၌သာ ပိုမိုစုံလင်စွာ တွေ့မြင်လေ့လာနိုင်သည်။ ချောက်မြို့နယ်၊ ဆားလယ်ကျေးရွာနှင့် စလေတို့တွင် ပုဂံခေတ် နံရံပန်းချီများကို တွေ့ရှိလေ့လာနိုင်သော်လည်း အေဒီ ၁၂-ရာစုနှောင်းနှင့် အေဒီ ၁၃-ရာစု ကာလလက်ရာတို့ကိုသာလျှင် အများဆုံး တွေ့ရှိလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ပန်းချီဟူသောဝေါဟာရကို ပုဂံကျောက်စာများ၌ ပင့်ရစ်မပါဘဲရေးသားခဲ့ကြပါသည်။ သက္ကရာဇ် (၅၉၅) ခုနှစ်ထိုး မင်းနန်သူင်သီဘုရား ကျောက်စာ၊ သက္ကရာဇ်(၆၀၄)ခုနှစ်ထိုး အိမ်ယာကျောင်းကျောက်စာ၊ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး၏ ရွှေစည်းခုံခေါင်းလောင်းစာတို့တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ သက္ကရာဇ်(၅၉၅)ခုနှစ်ထိုး မင်းနန်သူင်သီဘုရား ကျောက်စာ

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

(ရာဇမဟာ မင်္ဂလပတိ)ကျောက်စာကြောင်းရေ(၂၂)၌ “ကုလာ၅ထိပ်စည်သည် ဆရာသည် ပန်တျာ၊ ပန်ပု၊ ပန်ခါ၊ ပန်ဖယ်၊ ပုရန်” ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ပန်းချီဆရာလူတင်ထွန်း၏ မြန်မာပန်းချီရေးစာကြောင်းတွင် သက္ကရာဇ်(၅၄၁)ခုနှစ်ထိုး သင်ကြီး အဘိနန္ဒသူကျောက်စာကြောင်းရေ ၄/၅/၆တို့၌

“သွိုင်သာရီပုတ္တလေဟူယ် ရာဇာဓိရိယ၏

သွိုင်မောက္ကလာန်လေဟုတ် ရာဇာဓိရိယ၏

သွိုင်- - နှစ်ခုသော လေဟုတ်ရာဇာဓိရိယ၏” ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်။

ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန်ကျမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော အရှေ့ရွှေပန်းချီ အနောက် ရွှေပန်းချီ အမှုထမ်းများအကြောင်းကို ထောက်ရှုလျှင် ဤကျောက်စာပါရွှေရေးခြင်း အတတ်ပညာကိုလည်း ပန်းချီဟူ၍ပင်ဆိုထိုက်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

သက္ကရာဇ်(၅၅၉)ခုနှစ်ထိုး ဖုန်းသည်ဇေယျသိမ်ကျောက်စာ(ကျောက်ဘက်)ကြောင်းရေ ၁၊ ၂ တို့တွင် ကုပုသော ဖုရှာသွိုင်ပုသောဆိယရိယသော ဟု ရေးထိုးထားခြင်းသည် ဆေးရေးပန်းချီရေးဆွဲကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ်(၅၉၈)ခုနှစ်ထိုးသည်။ ပန်းချီရေးဆွဲသည့်ရက်စွဲ၊ ရေးဆွဲပူဇော်ခဲ့သည့် ဘုရားဆင်းတုအရေအတွက်၊ ရေးဆွဲပြီးသည့် ရက်စွဲကိုပင်မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို လေ့လာသိရသည်။ ထို့အပြင် သက္ကရာဇ်(၅၈၅)ခုနှစ်ထိုး မင်းအနန္တသူ(လေးမျက်နှာ) ဘုရားကျောက်စာ၌ ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များအား ဆေးရေးပန်းချီကားများ အဖြစ်ရေးဆွဲခဲ့ကြောင်းကို ဇာတ်ငါးရာလည်း အတင့်အတယ်ရေး၏ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဤကျောက်စာများသည် ပုဂံခေတ်ပန်းချီရေးဆွဲမှု၏ မှတ်တမ်း၊ မှတ်ရာများဖြစ်သည်။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ပုဂံခေတ်ပန်းချီနှင့်အိန္ဒိယနိုင်ငံ အဇန္တာပန်းချီလက်ရာများဆက် နွယ်မှု ရှိပုံကို ဆရာဇော်ဂျီက လေးရာစုနှစ်လောက်မှစ၍ အိန္ဒိယပြည်အလယ်ပိုင်းရှိ အဇန္တာကျောက်ဂူ ဆေးရေးပန်းချီပညာသည် မြောက်တစ်လွှားတွင် တိပက်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်နိုင်ငံများသို့ပင် ရောက်သည်ဟုဆိုလေသည်။ အရှေ့ဘက်တွင် အိန္ဒိယပြည်အတွင်းရှိ နီပေါပြည်ဘင်္ဂလားပြည်မြောက်ပိုင်း ပါလတိုင်းသို့လည်း ရောက်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုပန်းချီပညာသည် တိပက်၊ နီပေါ၊ ပါလတိုင်းမှ တစ်ဆင့်ပုဂံပြည်သို့ (၁၂)ရာစုလောက်တွင် တစ်မိစ်မိစ်ဝင် လာလေသည်။ ပုဂံ၌ အနေကြာသော် ထို အဇန္တာပန်းချီသည် မြန်မာပန်းချီဖြစ်လာ၍ သက်တံ၊ တက်တံ၊ နိမ်မြင့်တုံဖြစ်ခါ ရောက်လာသည် ဟုဆိုသည်။

သို့ဖြစ်၍ ရှေးရိုးမြန်မာ့ပန်းချီ (တစ်နည်းအားဖြင့်) ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် အဇန္တာပန်းချီနှင့် ဆက်နွယ်ကြောင်းသိရှိရသည်။ ထို့အပြင် ပုဂံခေတ်ပန်းချီ ရေးဆွဲနည်းကို လေ့လာလျှင်လည်း အဇန္တာပန်းချီရေးနည်းကဲ့သို့ တွေ့ရသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီ ရေးဆွဲနည်းကို လေ့လာလျှင် အဓိကလက္ခဏာမှာ ကောက်ကြောင်း သို့မဟုတ်တစ်ကြောင်း ဆွဲမျဉ်းရေးခြယ်နည်းဖြစ်

ဦးမျိုးညွန့် (ရေးဟောင်းသူတေးသန)

၏။ ကောက်ကြောင်းကို အနက် (သို့မဟုတ်) အနီ (သို့မဟုတ်) နီညိုရောင်သုံးလေ့ရှိသည်။ ဤ ကောက်ကြောင်းရေးနည်းကို အရှေ့တိုင်းပန်းချီလက်ရာဟု ခေါ်သည်။ အနောက်တိုင်း ပန်းချီ သည် ထုထည်သဏ္ဍာန်ပေါ်လွင်အောင် ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပြီး အရှေ့တိုင်းပန်းချီသည် တစ်ကြောင်း ဆွဲမျဉ်းဖြင့် သရုပ်ဖော်နည်းဖြစ်သည်။

ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အမှီပြု၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ရေးဆွဲသော ပန်းချီများမှာ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတ်တော်များ၊ စရိယာပိဋကတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများ၌ ပါရှိသည့် သရုပ်ဖော်သင့်သည့် အခန်းခန်းတို့ကို ရေးဆွဲထားခြင်းများ ဖြစ်သည်။ နှစ်ကျပ်ရစ်ဆူမြတ်စွာဘုရားတို့နှင့် ယင်းဘုရားများထံ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလောင်း ဗျာဒိတ်ခံဟန်အခန်းများ၊ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သားတော်မဟိန္ဒကို သာသနာပြုစေလွှတ်ပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး ရှင်မဟာကဿပ လာရောက်ဖူးမြော်ရာ ခြေဖဝါးတော်ကို ဦးခိုက်ပြီးမှ တေဇောဓာတ်လောင်ကျွမ်းပုံ ရေးဆွဲသည်ကို လေ့လာနိုင် သည်။ ယင်းအပြင်ပုဂံခေတ်၌ ထေရဝါဒနှင့်အပြိုင် မဟာယာနထွန်းကားပုံနှင့် ဟိန္ဒူ အယူဝါဒဆိုင်ရာ နတ်ရုပ်များကိုလည်း ရေးဆွဲခဲ့သည့်အတွက် အခြားဘာသာဝင်များကို လည်း လက်ခံယုံကြည်ကြောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အခြားမလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများကိုလည်း သွတ်သွင်းရေးဆွဲထားကြောင်း လေ့လာနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မင်းနန်သူအနီးရှိ ဂူဘုရားများ တွင် တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် ဆက်နွယ်သည်ဟု ယူဆထားသော ပန်းချီဆေးရေးများကိုမူ အခြားအခြားသော စာတမ်းများတွင်ဖော်ပြသကဲ့သို့ အထောက်အထား များမတွေ့ရှိရပါကြောင်းဖော်ပြရမည်။ (ယင်းကို နန္ဒပညာဂူဘုရားမှ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတွင် သီးခြား တင်ပြထားပါသည်။)

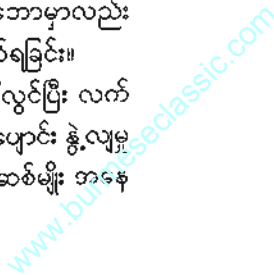
ဗုဒ္ဓအကြောင်းအရာများကို အများဆုံးရေးဆွဲထားသကဲ့သို့ နတ်ရုပ်များ၊ ဗြဟ္မာ ရုပ်များ၊ ရဟန္တာပုံများ၊ မင်းညီ၊ မင်းသားမျိုးမတ်ပုံများ၊ နန်းတော်များ၊ မိဖုရားနှင့် နန်းတွင်း သူများ၊ တောတောင်ရေမြေပုံများ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပန်းချီများ၊ ခြင်္သေ့၊ မြင်း၊ ဆင်၊ မျောက်ပုံ ကဲ့သို့ သဘာဝအတိုင်း သက်ရှိထင်ရှား တိရစ္ဆာန်ရုပ်များအပြင် စိတ်ကူးယဉ် တိရစ္ဆာန်ရုပ်များ၊ ဟင်္သာ၊ ဘဲ၊ ကိန္နရီကိန္နရာစသည့် အရုပ်များ၊ ပုဂံသူ၊ ပုဂံသားတို့ တီးမှုတ်ကခုန်နေဟန်ပုံများ၊ ကနုတ်ပန်းများ၊ ကြာများ၊ မျက်နှာကြက် ပန်းဒီဇိုင်းအမျိုးမျိုးများကို နေရာလပ်မကျန် ရေးဆွဲ ဖော်ပြခဲ့ကြလေသည်။

ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီများအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးဘတင့်(ဓာတု- အနုပညာ)ရေးသားပြုစုသည့် “နံရံဆေးရေးပန်းချီ ထိန်းသိမ်းမှုပညာ” စာအုပ်မှ သိမှတ်စရာ အချက်ကို တင်ပြရပါလျှင် -

- ၁။ ဆေးရောင်များကို သုံးစွဲရာတွင် တောက်ပြောင်မှုရရှိစေရန် ဖော်စပ်အသုံးပြု သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

- ၂။ သုံးစွဲခဲ့သည့် အရောင်များသည် မူလကသုံးစွဲခဲ့သည့်အရောင်များ၏ အရည် အသွေးနီးပါး နှစ်ကာလကြာမြင့်သော်လည်း အများအားဖြင့် မွှေးမှိန်မှုမရှိဘဲ ခိုင်ခံ့နေသည်ကို တွေ့ရခြင်း။
- ၃။ ရုပ်ပုံများရေးဆွဲရာတွင် အလင်းအမှောင်သဘောကို မရေးဆွဲခဲ့သော်လည်း အလင်း၊ အမှောင်သဘောပါသည့် ရေးနည်းရေးဟန်များတွေ့ရသည့်အတွက် ထုထည်လုံးဝန်းနှင့် အချိုင့်အဝှမ်းတို့ကို ဖော်ပြသည်ထက် ရုပ်သွင်ပြင်၏ အနားရေးများကို ထင်းအောင်ရေးဆွဲသည့် လက်ရာမျိုးဖြစ်ကြောင်း သိရှိ မှတ်သားရခြင်း။
- ၄။ ဇာတ်ကွက်များရေးခြယ်ရာတွင် အနီးအဝေးပေါ်လွင်စေရန် ဖော်ပြမှု၌ အရွယ် အကြီးအသေး ခွဲခြားပြီး ရေးဆွဲတတ်မှုအနုပညာကိုသိမှတ်ရခြင်း၊ ဇာတ်ကွက် တွင် အဓိကပါဝင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်ပုံကို အနားရေး ဆေးကွက်နည်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည့်အတွက် လိုအပ်သည့် ဇာတ်ကောင်များ၏ သရုပ်ဖော်မှုကို ထင်လင်းစွာ တွေ့မြင်နိုင်စေသည့် ဉာဏ်ကွန့်မြူးချက်ကို သိမှတ်ရခြင်း။
- ၅။ လူရုပ်ပုံများ၊ ဗောဓိသတ်ရုပ်ပုံများ၊ နတ်ရုပ်ပုံများ၊ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ ပုံတော်များ ရေးဆွဲရာတွင် ခေါင်းနှင့် ကိုယ်အင်္ဂါ အချိုးအစားများစနစ်တကျ အချိုးကျန ပြေပြစ်စွာ ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်ကို လေ့လာမှတ်သားရခြင်း။
- ၆။ ရုပ်ပုံများကို မျက်မြင်တစ်ပြေးတည်း မြင်ကွင်းမျိုးနှင့် ချိန်ဆ၍ ရေးဆွဲလေ့ရှိ သော်လည်း အဓိကရုပ်ပုံ၏ နောက်တွင် အခြားရုပ်ပုံတစ်ခုခုကို ဖော်ပြထားရာ ၌သေးငယ်ပြီး အထက်အမြင့် ၄၅ ဒီဂရီ စောင်း၍ မြင်ရသည့် သဘောမျိုးဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်း။
- ၇။ လူရုပ်ပုံ၊ နတ်ရုပ်ပုံများ၊ တိရစ္ဆာန်ရုပ်ပုံများကို ရေးဆွဲရာတွင် ရုပ်သေသဘော မသက်ရောက်စေဘဲ လှုပ်ရှားမှုဟန်ပါစေအောင် ရေးဆွဲထားလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရခြင်း။
- ၈။ ဇာတ်ကွက်ပုံများတွင် ရေပြင်လှုပ်ရှားမှုသဘော၊ တောတောင်များတို့၏ ခိုင်မာ စွာ ရပ်တည်နေပုံသဘော၊ တိမ်ပြန်နတ်ရုပ်များမှာ လှုပ်ရှားနေသည့် သဘော ကိုဆောင်သည့် မျဉ်းကောက်၊မျဉ်းကွေးများ ရေးခြယ်သည့် သဘောမှာလည်း သရုပ်ဖော်ပုံများတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိကြောင်းကို သိမှတ်ရခြင်း။
- ၉။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများရုပ်ပုံများမှာ ကနွဲ့ကလျဟန် ပေါ်လွင်ပြီး လက် ချောင်း အနေအထားများမှာလည်း ပုဂံခေတ်ဟန်အတိုင်း ပျော့ပျောင်း နွဲ့လျမှု ကို သရုပ်ပေါ်စေခြင်း၊ မတ်ရုပ်ပုံများတွင်လည်း ကိုယ်အင်္ဂါသုံးဆစ်မျိုး အနေ အထားဖြင့် ရေးဆွဲလေ့ရှိကြောင်း သိမှတ်ရခြင်း။



၁၀။ တည်ကြည်လေးနက်သည့် မျက်နှာ၊ ကန့်ကလျရှိသည့် မျက်နှာ၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာမျက်နှာ ဖြစ်စေသည့် မျက်နှာပုံစသည်တို့ကိုလည်းပိုင်နိုင်စွာ အမူအရာနှင့်တွဲဖက်၍ သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ကြကြောင်း သိမှတ်ရခြင်း။

ဤကဲ့သို့ပုဂံခေတ်အတွင်းကမြန်မာများ ရေးဆွဲထားခဲ့ကြသည့်လက်ရာများမှ ဇာတ်ကွက် သရုပ်ဖော်မှုကိုဖြစ်စေ၊ ပန်းခက်၊ ပန်းနွယ်အကွက်ဆင်ပုံများကိုပဲဖြစ်စေ၊ ဂူဘုရားတစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူနှိုင်းယှဉ် လေ့လာကြည့်မည်ဆိုပါက အနည်းငယ်စီဉာဏ်ကွန့်မြူးပြီးတစ်ခုနှင့် တစ်ခု မထပ်စေရဘဲ ထူးခြားချက် တစ်မျိုးစီနှင့် ခံစားမှုကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

အချုပ်အားဖြင့် တင်ပြရပါလျှင် ပုဂံခေတ်ပညာရှင်တို့၏ ဉာဏ်မြင်အနုပညာလက်ရာများသည် ထိုခေတ်၊ ထိုအခါက ဖြစ်ရပ်များအနေနှင့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု၊ ရိုးရာဓလေ့များစသည့် အကြောင်းအရာများကို နောင်လာနောက်သားများအား ကြေးမုံသဖွယ် ပြန်လည်ထင်ဟပ်ပြနေသကဲ့သို့ပင် ရှိသည်ဟုဆိုရပါမည်။

ပိဋကတ်စာပေနှင့် ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီ

ဗုဒ္ဓစာပေဟူသည်မှာ ပိဋကစာပေဖြစ်သည်။ ပိဋကဟူသော အသုံးမှာလည်း ပါဠိဝေါဟာရပင်ဖြစ်သည်။ မူလ အဓိပ္ပာယ်မှာ ခြင်း၊ တောင်းဟူ၏။ ဗုဒ္ဓဝစနတို့ကို ပိဋကဟူသော အသုံးနှင့် တွဲဖက်ခေါ်တွင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အယူအဆနှစ်မျိုးရှိသည်။ ပထမအဆိုအရ ခြင်း၊ တောင်း (ပိဋက)တို့သည် မျိုးတူဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို ခွဲခြား သိုလှောင်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဝစနတို့ကို သိုလှောင်ရာဖြစ်၏ ဟုမှတ်သားရသည်။ ဒုတိယအဆိုကမူ အစဉ်အဆက် ဆင်းသက်လာခြင်း သဘောကြောင့်ဟု ဖော်ပြသည်။ အလုပ်သမားများ မြေတူးသယ်ဖို့ရာ၌ လူအများတန်းစီ၍ သယ်မည့် ဝန်စည်ကို ခြင်း (ပိဋက)တို့တွင် ထည့်၍ လက်ဆင့်ကမ်း သယ်ယူကြသည်။ ထို့အတူ ပိဋကစာပေတို့ကိုလည်း ဗုဒ္ဓလက်ထက်မှစ၍ ခေတ် အဆက်ဆက်ပင် ဆရာမှ တပည့်သို့ တစ်ဆင့်စီ သင်ကြားပို့ချပေးသောစနစ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ဆင့်ကမ်း စနစ်ချင်းတူသည်ကို အစွဲပြု၍ ပိဋက အမည်ပေးသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဤအကြောင်းပြချက်မှာလည်း ယုတ္တိတန်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤစာပေစုကိုပင် မဟာယာန ဝိဇ္ဇာသားတို့က အာဂမ (-အဆင့်ဆင့်ဆင်းသက်ခြင်း) ဟူသော အမည် ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဓမ္မဝိနယကို ခွဲခြားပုံစနစ်များ

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ဘာသာရေးစာပေစုသည် ပိဋကဟူ၍တွင်သည်။ ပါဠိဘာသာ စစ်စစ်ဖြင့် သီကုံးထားသည်။ ယင်းပိဋကကို ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က ဘီစီ(၅)ရာစုမှ(၁) ရာစုကုန်ခန့်အထိ နှစ်ပေါင်းငါးရာခန့်မျှ နှုတ်တက်အာဂုံကျက်မှတ်ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ကြသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ရောက်၍ ဘီစီ(၁)ရာစုကုန်လုနီးတွင် နှုတ်တက်စာပေအဖြစ်မှ ပေစာအဖြစ် ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းပိဋကစာပေစုကို ရှေးဆရာစဉ်ဆက်တို့ခွဲခြားတင်ပြရာ၌ နည်းစနစ်သုံးမျိုးမျှရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

- (၁) ပိဋကအားဖြင့်ခွဲခြားခြင်း
 - (၂) နိကာယအားဖြင့်ခွဲခြားခြင်း
 - (၃) အင်္ဂါအားဖြင့်ခွဲခြားခြင်း
- ပိဋကအားဖြင့် ခွဲခြားရာတွင်-
- (၁) ဝိနယပိဋက



- (၂) သုတ္တ (သုတ္တန္တ) ပိဋက
- (၃) အဘိဓမ္မပိဋက ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိပေသည်။

(၁) ဝိနယပိဋက

ဝိနယဟူသော ပါဠိဝေါဟာရသည် ဝိ+နိ =ဆောင်ခြင်းဟူသောဓာတ်မှ ဆင်းသက်လာသည်။ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းညွှန်ကြားချက်၊ ကိုယ်ကျင့်တရား ဟူသော အဓိပ္ပာယ်များကို ဆောင်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဓမ္မဟူသောပုဒ်နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ သာသနာဟူသော သဘောကိုလည်း ထွန်းပြတတ်သည်။ ပိဋကတစ်ခုအနေနှင့်မူ ရဟန်းသံဃာ တို့အတွက် သတ်မှတ်ပညတ်ထားသော ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများဟုဆိုသည်။ သံဃာအဖွဲ့အစည်း၌ ရဟန်း ယောက်ျား (ဘိက္ခု)များနှင့် ရဟန်းမိန်းမ (ဘိက္ခုနီ)များ စုပေါင်းပါဝင်ကြသည်။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ တစ်ဦးစီသည် သံဃာဂိုဏ်းဝင်အဖြစ် နေ့စဉ်လှုပ်ရှားကျင့်လည်ရာ၌ ကိုယ်ကျင့်တရား အသီးသီး ရှိဖို့လိုသည်။ ကိုယ်အမူအရာ ယဉ်ကျေးရမည်။ နှုတ်အမူအရာ သိမ်မွေ့ရမည်။ စိတ်အမူအရာအေးချမ်းရမည်။ အခြားသော သူတို့ထက် အထူးသဖြင့် လူဝတ်ကြောင်တို့ထက် ထူးခြားသော အသွင်အပြင်အနေအထား အမူအကျင့်ရှိရမည်။ အရိသေခံထိုက်သော သိက္ခာ ရှိရမည်။ ဤလိုအပ်ချက်များနှင့် ပြည့်စုံစေရန် ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီတစ်ဦးစီအတွက် စားရာ၌ လည်းကောင်း၊ နေရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝတ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် ရှိသည်။ နာမကျန်းသောအခါ၌လည်း စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်ရှိသည်။ ဤသို့တစ်ဦးချင်း ကျင့်ဝတ်များ အပြင် ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီတို့အချင်းချင်း ဆက်ဆံရာ၌လည်း သင့်လျော်သော စည်းကမ်းများ ရှိဖို့လိုသည်။ ထို့အပြင် ဘိက္ခုအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီ အချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့နှစ်ဦး အတူသော်လည်းကောင်း အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရသော သံယုကိစ္စများလည်းရှိနေသေးသည်။ ထိုထိုကိစ္စတို့ ကို ဆောင်ရွက်ရာ၌လည်း စနစ်ကျ ဖို့လိုသည်။ တစ်ဦးစီ၏တာဝန်၊ စုပေါင်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အတိုင်းအတာရှိဖို့ လိုသည်။ ဤသို့ဖြင့် ရဟန်း၊ ရဟန်းမတို့အတွက် သံယုဘောင် သို့ ဝင်သည့် အချိန်မှစ၍ ကွယ်လွန်သည့်နေ့အထိ သို့မဟုတ် သာသနာဘောင်၌ နေထိုင် သမျှ နေ့စဉ် လှုပ်ရှားရာ၌ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု အနေ ဖြင့် လည်းကောင်း လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းကျင့်ဝတ် အထွေထွေတို့ကို ဗုဒ္ဓသည် အတိ အကျ သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့သတ်မှတ်ရာ၌ လုံးဝတားမြစ်သည်လည်းရှိသည်။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ခွင့်ပြုသည် လည်းရှိသည်။ ဤခွင့်ပြုချက် တားမြစ်ချက်များဖြစ်ကြသော သံယုဂိုဏ်းဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေကိုပင် ဝိနယဟုခေါ်တွင်၍ ဤဝိနယစာပေအစုကို ဝိနယပိဋက ဟုခေါ်တွင်သည်။ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတို့အား ဝိနည်းဟောကြားနေပုံကို မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးဘုရားတွင် ကမ္မည်းမင်စာနှင့်တကွ လေ့လာနိုင်ပါသည်။

၂။ သုတ္တ (သုတ္တန္တ) ပိဋက

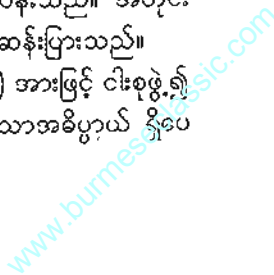
မြတ်စွာဘုရားသခင် ဟောကြားဆုံးမတော်မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝစနတို့ကို ပါဠိဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေတို့၌ ဓမ္မဝိနယဟူသော အသုံးဖြင့် မကြာခဏ ပြညွှန်းထားတတ်၏။ ဝိနယဟူသော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့မှာ သံယဥပဒေများဖြစ်ကြ၍ ဝိနယပိဋကအတွင်း တစုတရုံးတည်း ပါဝင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဝိနယမှ တစ်ပါးသော မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတို့ကို ဓမ္မ ဟူ၍ ယူမှတ်ဖွယ်ရှိပေသည်။ ဤသို့ ဓမ္မသဘောသက်ဝင်သော အဆုံးအမ၊ အဆိုအမိန့်တို့ကို စုစည်းလျက် သီးခြားစာပေတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဖွဲ့ထားသော အစုကို သုတ္တပိဋက (သုတ္တန္တပိဋက) ဟု အမည်ပေးထားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝိနယပိဋကသည် သံယဥပဒေအပေါင်း၏ ရက်စွဲကျမ်း ဖြစ် သကဲ့သို့ သုတ္တပိဋကသည် ဓမ္မတို့ကိုသို့မိုးရာ ဘဏ္ဍာတိုက်သဖွယ် ရပ်တည်နေပေသည်။

သုတ(သုတ္တန္တ)ဟူသောပါဠိဝေါဟာရသည် ဤနေရာ၌ ဟောကြားချက်ဟူသော အနက်ကို ဆောင်သည်။ ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဇနတော၌ ရှေးဦးစွာဟောကြားအပ်သော ဓမ္မစကြာတရားတော်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလုနီး နောက်ဆုံးမိန့်ကြားချက်များအထိ ဗုဒ္ဓ၏ ၄၅ နှစ်တာမျှသော သာသနာပြုသက်တမ်းအတွင်း အခါအားလျော်စွာဟောကြားဆုံးမခဲ့သည့် တရားဒေသနာအစားစားတို့ကိုပင် သုတ္တ - သုတ်တရားစုဟု တင်စား ခေါ်ဝေါ်ထားကြသည်။

ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရတော်မူပြီးနောက် သတ္တဝါအပေါင်း၏ မျက်မှောက် ဆင်းရဲအစုကို လည်းမြင်သည်။ သံသရာဆင်းရဲကိုလည်းမြင်သည်။ ဤမျက်မှောက်သံသရာ ဆင်းရဲတို့မှ လွတ်မြောက်နိုင်သောအကျင့်ကို လည်းမြင်သည်။ ဤအမြင်ကို မိမိနည်းတူ သတ္တဝါ အားလုံးမြင်စေချင်သည်။ ရစေချင်သည်။ ထို့ကြောင့်မိမိ ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်းသိအပ်ပြီးသော ဓမ္မကိုလူနတ်စသောသတ္တဝါ အများတို့အစွန့်ရှည်စွာ ချမ်းသာခြင်းအလို့ငှာ၊ ကောင်းမြတ်သော အကျိုးရခြင်းအလို့ငှာ၊ စီးပွားရခြင်းအလို့ငှာ ၄၅ နှစ်ပတ်လုံး အပတ်တကုတ်ကြိုးပမ်း လမ်းပြခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့်သုတ်တရားအစု၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် သတ္တဝါအပေါင်းတို့ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ မျက်မှောက်ပြုရေးကို ဦးတည်သည်။ ထိုသို့ဟောကြားရာ၌ တရားနာပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးအစားကို လိုက်၍လည်းကောင်း၊ အသိဉာဏ်အနုအရင့်ကိုလိုက်၍ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မတစ်မျိုးတစ်စားကိုပင်ချဲ့၍ ဟောကြားသည်လည်းရှိသည်။ အသိုင်းအဝိုင်းဖွဲ့၍ ဟောကြား သည်လည်းရှိသည် သရုပ်အတိုင်း ဟောကြားသည်လည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သုတ္တစာပေစု သည် ဝိနယစာပေစုထက် အကြောင်းအရာအားဖြင့်လည်း ပိုမိုကျယ်ဝန်းသည်။ အတိုင်း အတာအားဖြင့်လည်း ပိုမိုများပြားသည်။ အဖွဲ့အနွဲ့အားဖြင့်လည်း ပိုမိုဆန်းပြားသည်။

ဤသုတ္တပိဋကကို ထေရဝါဒစာပေတို့၌ နိကာယ (• နိကာယ်) အားဖြင့် ငါးစုဖွဲ့၍ ဖော်ပြထားသည်။ နိကာယ (• နိကာယ်)ဟူသည် အစုအပေါင်းဟူသောအဓိပ္ပာယ် ရှိပေ သည်။ ယင်းတို့မှာ -

(က) ဒီယနိကာယ်



- (ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ်
- (ဂ) သံယုတ္တနိကာယ်
- (ဃ) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်
- (င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဟူ၍ ငါးရပ်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါနိကာယ်ငါးရပ်အနက် ပုဂံခေတ်ပန်းချီများသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ်လာကျမ်းများမှ ထုတ်နုတ်ပြီး အများဆုံး ရေးဆွဲထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၃။ အဘိဓမ္မာပိဋက

ပါဠိပိဋကတ်စာပေ၏ တတိယမြောက်နှင့်နောက်ဆုံးဖြစ်သောအစုကို အဘိဓမ္မာပိဋက ဟုခေါ်သည်။ ဤအစုတွင်ပါရှိသော ဓမ္မတို့သည် သုတ္တပိဋကတွင် တွေ့ရှိခဲ့ပြီးသော ဓမ္မတို့ထက် အကြောင်းအရာအနက်အဓိပ္ပာယ်အယူအဆနှင့် ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းချက်များ၌ သာလွန်နက်နဲသောကြောင့် အဘိဓမ္မာဟု မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဝိနယပိဋကနှင့် သုတ္တပိဋကများအတွင်းရှိ ရဟန်းကျင့်ဝတ်များနှင့် ဒေသနာစကားတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ရဟန်းရှင်လူတို့အား အခါအားလျော်စွာ ဟောကြားခဲ့သော ဒေသနာများဖြစ်သည်။ ဝိနည်းတစ်ရပ်စီတွင်လည်းကောင်း၊ သုတ်တစ်ခုစီတွင်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပျက်ရာဒေသ၊ အကြောင်းခံပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ပေါ်ရသော အကြောင်းရင်း၊ ရည်ညွှန်းချက်၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုဟူသော စာအင်္ဂါများ အသီးသီးရှိကြသည်။ သို့သော် အဘိဓမ္မာပိဋက၏ နိဒါန်းမှာကားတမူ ထူးခြားပေ၏။ ဟောကြားရာဒေသ အကြောင်းခံပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ပိုင်းပါဠိစာပေများတွင် ဤသို့ တွေ့ရသည်။

အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်၌ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြတော်မူပြီးနောက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌ သတ္တမမြောက် ဝါကပ်တော်မူသည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်ထံသို့ မယ်တော်သန္တုဿိက နတ်သား အမှူးပြုသော နတ်ဗြဟ္မာများလာရောက် ခစားကြသည်။ ထိုနတ်ပရိသတ်တို့အား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဘိဓမ္မာဒေသနာတို့ကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ထိုသုံးလမျှအတွင်း ဗုဒ္ဓသည် နေ့စဉ်အနောက်တော်ရေအိုင်သို့ ဆင်းသက်၍ ရေသန့်စင်ခြင်း ပြုတော်မူခဲ့က နတ်တို့အား ဟောကြားခဲ့သော အဘိဓမ္မာတရားတော်တို့ကို ရှင်သာရိပုတ္တမထေရ် အားလည်း ဟောကြား နည်းပေးတော်မူခဲ့သည်။ ရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်က မိမိ၏တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့အား တစ်ဖန်ပြန်လည် ဟောကြားတော်မူပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် နတ်ပြည်၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဟောကြားခဲ့သော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်များသည် လူ့ပြည်တွင်လည်း ရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်နှင့် တပည့်ရဟန်းငါးရာကိုအကြောင်းပြု၍ စည်ပင်ပြန့်ပွားလာလေသည်။ အဘိဓမ္မာပိဋကကို ကျမ်းအရေအတွက်အားဖြင့် (၇)ကျမ်း ခွဲခြားထားသည်။



တာဝတိံသာနတ်ပြည်တွင် မြတ်စွာဘုရား အဘိဓမ္မာတရားဟောတော်မူခန်း ဘုရားအမှတ် (၁၀၇၇)

အဘိဓမ္မာတရားဟောခန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်ကိုတက်၍ မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံသာသို့ ကြွချီခန်း၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်တွင်ဘုရားရှင်က မယ်တော် မိနတ်သားနှင့် နတ်ဗြဟ္မာတို့အား တရားဟောနေခန်း၊ အဘိဓမ္မာတရားဟောပြီး တာဝတိံသာမှ သက်သာနဂိုရ်သို့ မြတ်စွာဘုရား ဆင်းသက်တော်မူခန်း စသည်တို့ကို ပုဂံခေတ်ဂူဘုရားများတွင် နံရံဆေးရေးပန်းချီဖြင့် တခမ်းတနား ရေးဆွဲဖော်ပြကြပါသည်။ လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရားတွင် ဘုရားရှင်တာဝတိံသာတက်ခန်း၊ အဘိဓမ္မာတရားဟောခန်းနှင့် သက်သာနဂိုရ်ပြည်သို့ ဆင်းခန်းတို့ကို အရှေ့ဘက်တိုက်မနံရံအပြည့်မျှ သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲထားရှိပါသည်။

ခုဒ္ဒကနိကာယ်တွင် ပါဝင်သောပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကျမ်းများကို ဖော်ပြပါမည်။ သုတ္တပိဋက၏ ပဉ္စမနှင့်နောက်ဆုံးအစုကြီးဖြစ်သည့် ခုဒ္ဒကဟူသော ဝိသေသနပုဒ်နှင့်ပတ်သက်၍ နှစ်မျိုးယူဆနိုင်ဖွယ်ရှိ၏။ ခုဒ္ဒကဟူသောပုဒ်သည် နောက်ကျသော၊ နှောင်းသောဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ရှေးနိကာယ်ကြီး လေးရပ်တို့ နောက်မှ ထပ်မံဖွဲ့စည်းသော အစုဖြစ်သောကြောင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ် (=နှောင်းသော အစုကြီး)

ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ထားသည် ဟုယူဆနိုင်သည်။ တစ်ဖန် ဤနိကာယ်တွင်ပါဝင်သည့် ကျမ်းပေါင်း (၁၅) ကျမ်းတို့တွင် အမွန်အစဖြစ်သော ကျမ်းငယ်သည် ခုဒ္ဒကပါဌဖြစ်ပေသည်။ ဤနိကာယ်တွင် ပါဝင်ပေါင်းစည်းနေသောကျမ်းတို့ကို ရေတွက်ရာ၌ သီဟိုဠ်မူအရ တစ်ဆယ့် ငါးကျမ်းမျှ ရှိပြီး မြန်မာမူအရ တစ်ဆယ့်ကိုးကျမ်း အထိရှိ နေသည်။ သီဟိုဠ်မူသည် အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသ၏ အလိုအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ မျက်မှောက်ခေတ်သုတေသီတို့ကလည်း ဤမူအတိုင်းပင် လက်ခံဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်တွင် ပါဝင်သော ကျမ်း ၁၅-ကျမ်း မှာ-

- | | | |
|----------------|----------------|---------------------|
| (၁) ခုဒ္ဒကပါဌ | (၆) ဝိမာနဝတ္ထု | (၁၁) နိဒ္ဒေသ |
| (၂) ဓမ္မပဒ | (၇) ပေတဝတ္ထု | (၁၂) ပဋိသန္ဓိဒါမဂ္ဂ |
| (၃) ဥဒါနပါဠိ | (၈) ထေရဂါထာ | (၁၃) အပဒါန |
| (၄) ဣတိဝုတ္တက | (၉) ထေရီဂါထာ | (၁၄) ဗုဒ္ဓဝံသ |
| (၅) သုတ္တနိပါတ | (၁၀) ဇာတက | (၁၅) စရိယာပိဋက |
- တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြပါကျမ်း(၁၅)ကျမ်းအနက်မှပုဂံခေတ်ပန်းချီနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ကျမ်းများမှာ -

- | | |
|----------------|-------------------------------|
| (၁) ခုဒ္ဒကပါဌ | (၆) ထေရီဂါထာ |
| (၂) ဓမ္မပဒ | (၇) ဇာတက |
| (၃) ဝိမာနဝတ္ထု | (၈) အပဒါန |
| (၄) ပေတဝတ္ထု | (၉) ဗုဒ္ဓဝံသ |
| (၅) ထေရဂါထာ | (၁၀) စရိယာပိဋက တို့ဖြစ်ပါသည်။ |

(၁) ခုဒ္ဒကပါဌ

ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ လက်မွန်ကျမ်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အကျင့်သီလနှင့် ပတ်သက်၍ သရဏဂုံ သုံးပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ၊ သုံးဆယ့်နှစ်မျိုးသော ကိုယ်ခန္ဓာဖွဲ့စည်းမှုဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းများ (ကောဋ္ဌာသ)၊ သာမဏေတို့အတွက် မေးခွန်း (၁၀)မျိုး၊ မင်္ဂလသုတ်၊ ရတနသုတ်၊ တိရောကုဋ်သုတ်၊ နိမိကဏ္ဍသုတ်နှင့် ကရဏီယမေတ္တသုတ်တည်း ဟူသော စာစု (၉)မျိုးပါဝင်သည်။ ယင်းတို့အနက် မင်္ဂလသုတ်သည် လောကီနှင့် လောကုတ္တရာ တိုးတက်ရေး နှစ်မျိုးလုံးကို ဦးတည်ဖော်ပြသည်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓစာပေနယ်တွင် များစွာကျော်ကြား သည်။ မေတ္တ သုတ်၊ ရတနသုတ်နှင့် တိရောကုဋ်သုတ် တို့မှာလည်း ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အခမ်းအနားတို့၌ ရွတ်ဖတ်မြဲဖြစ်သောသုတ်များ ဖြစ်ကြ၍ ထင်ရှားကြသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများတွင် ဤကျမ်းကို သာမဏေဘဝကပင် တတ်မြောက်ပြီးဖြစ်အောင် သင်ကြားရလေ့ရှိသည်။

ဤကျမ်းငယ်၌ပါဝင်နေသော မင်္ဂလသုတ်၊ မေတ္တသုတ်နှင့် ရတနသုတ်တို့ ဟောကြား နေပုံကို ပုဂံဒေသရှိ နဂါးရံဘုရားတွင် နံရံပန်းချီဖြင့် သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲထားပါသည်။

(၂) ဓမ္မပဒ

ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ ဒုတိယမြောက်ကျမ်းဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာ ကျင့်ဝတ်လမ်းစဉ် ဟူသော အနက်ဖြင့်ယူရန် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်ပေသည်။

ဓမ္မပဒကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓစာပေစုအဖြစ် တည်ရှိနေသော်လည်း၊ အကြောင်းအရာအရ လူမျိုး အသီးသီး၊ ကိုးကွယ်မှုအသီးသီး ယဉ်ကျေးမှုအသီးသီးနှင့် ဆက်နွယ်နေသော ဆုံးမ စကား များစွာပါဝင်နေသည်။ စာသားအရလည်းအခြားသော ပိဋကကျမ်းဂန်တို့နှင့်သာမက အိန္ဒိယစာပေနယ်တွင် ထင်ရှားသော ဗြာဟ္မဏစာပေများနှင့်လည်း တူညီနေကြောင်း တွေ့ရ သည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းငယ်၏ ကျော်ကြားမှုသည် အိန္ဒိယစာပေနယ်ကိုလွန်၍ ကမ္ဘာ့ စာပေနယ်သို့ပင်ရောက်ရှိ နေပြီဖြစ်သည်။ သီဟိုဠ်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အဖို့ဆိုပါမူ ရဟန်းဘဝ ခံယူမည့်သူတိုင်းပင် ဤကျမ်းကို အာဂုံဆောင်ထားရသော အလေ့အထရှိနေကြောင်း မှတ်သား ရသည်။

ဤကျမ်းတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများသည် ဘာသာရေးနွယ်သော ဆုံးမ စကားများဖြစ်ကြသည်။ ဤဆုံးမစကားများတွင် လူမှုရေးဆန်သော အဆိုအမိန့်များလည်း ရောနှောပါဝင် လာတတ်သည်။ ဤကျမ်းမှ လောကီဆိုင်ရာဩဝါဒများမှာ ယနေ့ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်သို့ များစွာ ရောက်ရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။ ပါဠိပိဋကတ်စာပေတစ်ရပ် အနေဖြင့်လည်း ဓမ္မပဒကျမ်းသည်အစောဆုံးပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဘာသာရေး ဆုံးမစာတစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆထားကြသည်။

ဓမ္မပဒကျမ်းတွင်ပါဝင်သော အဆုံးအမများကို ပုဂံဒေသရှိ သမ္ဘူလ၊ အလိုပြည့်၊ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး၊ နဂါးရံ ဘုရားများ၏ နံရံပန်းချီများတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

(၃) ဝိမာနဝတ္ထု

နတ်ပြည်နတ်နန်းကဲ့သို့သော ဘုံခန်းဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်တို့ကို ဖော်ပြရာဖြစ်သော ကြောင့် ဤကျမ်းကို ဝိမာနဝတ္ထုဟု အမည်ပေးထား၏။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ ဆဋ္ဌမမြောက်ကျမ်း ဖြစ်သည်။ လူအဖြစ်၌ ပြုခဲ့သော ဒါန၊ သီလ စသည့် အကျင့်ထူးတို့ကြောင့် ဘုံဗိမာန်ဖြင့်ခံစား ရသော နတ်သား၊ နတ်သမီး ၈၃ ဦးတို့၏ အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ကုသိုလ်အဟုန်၊ စေတနာအဟုန်အနည်းအများအလိုက် အကျိုးပေးခြားနားပုံကို ဖော်ထုတ်ရှင်းလင်းထားသည်။ အစာရေစာလျှာပေးသူက အစာရေစာ ပေါများခြင်း အကျိုးကိုခံစားရသည်။ ရွှေသက်န်းလျှာပေး သူက ရွှေရောင်ရှိသော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါနှင့် ဖြစ်ရသည်။ ကျောင်းများ ဆောက်လုပ် လျှာဒါန်းသူ အတွက် ဘုံနှင့်ဗိမာန် ပေါ်ပေါက်သည် စသည်ဖြင့် ဒါနအမျိုးမျိုး၏ အကျိုးပေးမှုကို

အားကျစဖွယ် ဖြစ်စေရန် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ဇာတ်ဝတ္ထု ၈၃ ခုလုံး၌ ဒါနမူ တစ်ခုစီ အတွက် တပ်မက်ဖွယ်သော စည်းစိမ် အသွင်တစ်မျိုးစီရှိကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ ဤ ဝိမာန်များသို့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ကြွရောက်၍ စုံစမ်းမှုပြုခဲ့သူမှာ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

(၄) ပေတဝတ္ထု

သတ္တမမြောက်ကျမ်းစာမှာ ပေတ(ပြိတ္တာ)ခေါ် ငရဲသားတို့၏ ဆင်းရဲပုံကို ဇာတ်လမ်း ဖွဲ့ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပေတဝတ္ထုဟုခေါ်တွင်သည်။ ပေတဝတ္ထုသည် ငရဲလောက၏ သည်းထိတ်တုန်လှုပ်ဖွယ် ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို သရုပ်ဖော်တင်ပြရာဖြစ်သည့် ဝတ္ထုပေါင်း(၅၁) ခုကို ခွဲခြားတင်ပြထားသည်။ ဝိမာနဝတ္ထု အဖြစ်အပျက်များနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ လူအဖြစ်၌ အကုသိုလ်အမျိုးမျိုးတို့ကို ကျူးလွန်ခဲ့ဖူးသောသူတို့သည် တမလွန်ဘဝတွင် ဆင်းရဲ ပင်ပန်းသော ဝိပါတ်ဒဏ်ချက်တို့ကို နှစ်ရှည်လများ ခံစားရတတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အပြစ်ကြီး ငယ်ပေါ်မူတည်၍ ဝိပါတ်ဒဏ် အကြီးအသေးကွာခြားပုံ၊ ပြိတ္တာများအားမည်မျှပင် အစာအာဟာရကျွေးမွေးသော်လည်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ယူငင်မစားသောက်နိုင်ပုံ၊ ဆွေမျိုး ဉာတကာတို့က ရည်စူးပြုအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို ခံယူရသောအခါမှသာ အစာရေစာ စားသောက်နိုင်ပုံတို့ကို မှတ်သားရသည်။

ဝိမာနနှင့်ပေတဝတ္ထုနှစ်ရပ်လုံးသည် ကိုယ်ကျင့်တရားပြုပြင်ရေးအတွက် ထင်ရှား သော ကြီးပမ်းချက်များဖြစ်သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဝိမာနနှင့် ပေတဝတ္ထုသရုပ်ဖော်ပုံများကို ပုဂံဒေသမြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီး၊ လောကထိပ်ပန်၊ သိမ္မစည်းနှင့် မင်းနန်သူ လေးမျက်နှာဂူ ဘုရားများ၏ နံရံပန်းချီတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

(၅) ထေရဂါထာ

ဗုဒ္ဓ၏ မထေရ်ကြီးများရွတ်ဆိုခဲ့သောဂါထာများကို စုပေါင်းထားသည့်ကျမ်းကို ထေရဂါထာ ဟုခေါ်သည်။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ အဋ္ဌမမြောက်ကျမ်းဖြစ်၍ မထေရ် ၁၀၇ ပါးတို့၏ အဆိုအမိန့်များ ပါဝင်သည်။ ဤကျမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော မထေရ်အများစုတို့သည် သံယာဂိုဏ်း၌ ထင်ရှားသော စတုဂံရပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ အံ့အီးဖွယ်ဂုဏ်ပုဒ်များ၊ ဓမ္မ၏အနှစ်သာရများ၊ သာသနာတော်၏ထူးခြားချက်များ၊ ရဟန်းဘဝ၏ မွန်မြတ် အေးငြိမ်းပုံ၊ ဗုဒ္ဓ၏အကျင့်သည် အခါခပ်သိမ်းချမ်းသာအစစ်မည်ပုံ၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မသည် သံသရာမှ ထွက်ရပ် လမ်း အမှန်ဖြစ်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤဂါထာပေါ်ပေါက်ရာခေတ်ကို ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဟု ယူမှတ်ထားကြသော်လည်း အချို့သော မထေရ်ကြီးများ၏ ဘွဲ့အမည်ကို ထောက် ခြင်းဖြင့် နောက်ဆုံး ပြည့်စုံချိန်သည် အာသောကခေတ် ဘီစီ ၃-ရာစုခန့်အထိဖြစ်ပါသည်။

(၆) ထေရီဂါထာ

ဗုဒ္ဓ၏သာဝကများဖြစ်ကြသော ထေရီ(ဘိက္ခုနီ)တို့ ရွတ်ဆိုသည့် ဂါထာများကို စုပေါင်းထားသည့်ကျမ်းဖြစ်သည်။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ နဝမြောက်ကျမ်းဖြစ်၍ ထေရီပေါင်း ၇၃ ပါးတို့၏ ဂါထာများဖြစ်သည်။ ဘိက္ခုနီဘဝ ခံယူပြီး နောက်တစ်ဦးစီ၏ ပုဂ္ဂိုလ်အရ အတွေ့အကြုံတို့ကို တင်ပြထားချက်များဖြစ်သည်။ ဘဝနာခဲ့သော အမျိုးသမီးငယ်တို့၏ လောကအတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြပေးသောကြောင့် သင်ခန်းစာယူဖွယ်များဖြစ်သည်။

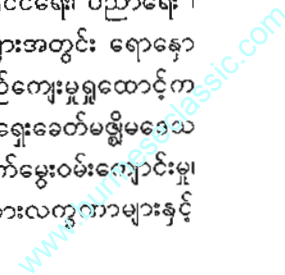
ထေရီထေရ် ဂါထာများနှင့် ပတ်သက်၍ပုဂံဒေသရှိ ပုဂံခေတ်ဂူဘုရားများတွင် ယနေ့အထိ မတွေ့ရှိရသေးသော်လည်း၊ စလေဒေသရှိ ပုဂံခေတ် ၁၃-ရာစု နံရံပန်းချီ တွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ပုဂံဒေသတွင်မူ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုတိုက်အနီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး ရတနမဉ္ဇူဂူဘုရားတွင် စတုဂံရထေရီ၊ ထေရ်များအကြောင်းနံရံအပြည့်မျှ ရေးဆွဲထားသည် တို့လေ့လာနိုင်ပါသည်။

(၇) ဇာတက

ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ ဒသမမြောက်ကျမ်းဖြစ်၍ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ရှေးဖြစ် စဉ်တို့ကို ဖော်ပြထားသည့် စာစုဖြစ်သည်။ ယင်းဇာတကပါဠိတို့ရှိ ဂါထာများကို သင့်လျော်သော နောက်ခံဇာတ်အိမ်ဖွဲ့၍ တခမ်းတနား တင်ပြသော ဇာတကအဋ္ဌကထာဟုလည်းကောင်း၊ ဇာတက ဌဝဏ္ဏနာဟုလည်းကောင်းခေါ်ဆိုသည်။ သီဟိုဠ်ပညာရှင် ရဟန်းတစ်ပါး၏ လက်ရာ ဖြစ်၍ မူလက သီဟိုဠ်ဘာသာနှင့် ရှိသည်။ နောင်ဗုဒ္ဓယောသမထေရ်၏ ခေတ်သို့ ရောက်မှ ပါဠိဘာသာသို့ ထပ်ဆင့် ပြန်ဆိုထားခဲ့သော ကျမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားကြသည်။

မူလဇာတကပါဠိရှိ ဂါထာတို့ကိုဌာပနာ၍ အပြင်အပမု ဆီလျော်သော ဇာတ်အိမ် တို့ဖြင့် အမွမ်းအမံ ပြုထားသောကြောင့် ဂါထာတိုင်းသည် ဝတ္ထုစာပေပီသသော ဇာတ်လမ်း များ ဖြစ်လာကြသည်။ ဇာတ်ဝတ္ထုပေါင်း ၅၄၇ ခု တို့ကို နိပါတ်ခေါ် အပိုင်းငယ် ၂၂ ခု ထိ ခွဲခြားတင်ပြထား၏။ ဤနိပါတ်ဟူသောစနစ်ကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းဇာတ်တော်များကို နိပါတ်တော်များဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ဇာတကကျမ်းတွင် ပါဝင်သောဖြစ်ရပ်ခြင်းရာတို့မှာ များပြားဆန်းကြယ်လှ၏။ ဗုဒ္ဓခေတ်နှင့် ဗုဒ္ဓခေတ် မတိုင်မီ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ပညာရေး ၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးစသည့် အချက်အလက်တို့မှာ ဇာတ်ဝတ္ထုများအတွင်း ရောနှော ပါဝင် နေသည်ဖြစ်၍ သုတေသနတန်ဖိုးများစွာရှိလှပေသည်။ ယဉ်ကျေးမှုရှုထောင့်က ကြည့်လျှင်လည်း အဖိုးတန်အထောက်အထားများကို တွေ့ရသည်။ ရှေးခေတ်မဇ္ဈိမဒေသ သားတို့ လက်ခံခဲ့ကြသော ဘာသာစကား၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု၊ ဆင်ယင်ထုံးစံ၊ ဝိသုကာအတတ်၊ ပန်းချီပန်းပုအတတ်၊ လူတန်းစားလက္ခဏာများနှင့်



အုပ်ချုပ်ရေး၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ သဘောတရား ခံယူချက်တို့ကိုလည်း တိတိပပမြင်ရသည်။ လုံ့လ၊ ဝီရိယရှိမှု၊ ဇွဲသတ္တိ ရှိမှု၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု၊ သည်းခံမှု အများကောင်းကျိုး ဆောင်ရွက်မှုတို့သည် လူ့လောက၏ လိုအပ်ချက်များဖြစ်၍ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်ကြောင်း၊ ကောက်ကျစ်မှု၊ ဝန်တိုမှု၊ မိုက်မဲမှု၊ ပျင်းရိမှု၊ ကြမ်းကြုတ်မှု၊ အမျက်သို့မူ စသည်တို့ သည် လူ့ဘဝ၏ဆုတ်ယုတ်မှု အခြေခံများဖြစ်ကြောင်း ဇာတ်လမ်းတိုင်းက ဖော်ပြထားသည်။ နောင်ဗုဒ္ဓယောသမထေရ်၏ ခေတ်သို့ရောက်မှ ပါဠိဘာသာသို့ထပ်ဆင့်ပြန်ဆို ထားခဲ့သော ကျမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားကြသည်။ ဤဇာတ်တော်များကို ပုဂံဘုရားများတွင် အများအပြား တွေ့ရှိရသည်။ ထင်ရှားသော နံရံပန်းချီများအနေဖြင့် ကုန်းတော်ကြီး၊ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး၊ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး၊ လောကထိပ်ပန်၊ ဝိနည်းဓိုရ် သယ်ရာဇာနှင့် နဂါးရံဘုရားများတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

(၈) အပဒါန

အပဒါနဟူသော ဝေါဟာရသည်ဖြူစင်မွန်မြတ်သောအပြုအမူဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ သည်။ မွန်မြတ်သန့်ရှင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့အကြောင်း တင်ပြထား သော စာစုကို အပဒါနဟုခေါ်သည်။ ဗုဒ္ဓကနိကာယ်၏ စတုတ္ထမြောက်ကျမ်းဖြစ်သည်။

ဤကျမ်းသည် စာပေသဘောအရ ဇာတ်ကများနှင့် နီးစပ်၏။ ဇာတ်ကတို့သည် ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ ရှေးအကြောင်းတို့ကို ဖော်ထုတ်ချီးကျူးရာ စာပေဖြစ်သကဲ့သို့ အပဒါနကျမ်းမှာမူ ဗုဒ္ဓသာဝကကြီးများ၏ အတိတ်ဘဝတို့ကိုခြယ်မှုန်း သုံးသပ်ပြရာစာပေစုဖြစ်သည်။ စာဟန် အရကား ထေရထေရီဂါထာများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ဂါထာစီကုံးပုံမှာ ထေရထေရီဂါထာ များထက်ပင် သာလွန်ကောင်းမွန်ပေ၏။ ထေရထေရီအပါဒါန်များ၌ ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု၊ ဗုဒ္ဓအားပုဂ္ဂိုလ်အရ ပူဇော်မှု၊ ရှိခိုးဦးခိုက်မှုတို့ကို အလေးအနက်ထား၍ဖော်ပြသည်။ ဇာတ် သွား အများတို့မှာလည်း ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တထေရာတည်းဖြစ်ကြသည်။

ရှေးဘုရားတစ်ပါးပါးကို ပူဇော်ချီးမြှောက်ခဲ့ဖူးသောသူသည် နောင်ဂေါတမဘုရား အထံတော်၌ ကျွတ်တမ်းဝင်မည့်အကြောင်း ဖျာဒိတ်ခံရသည်။ ယင်းဖျာဒိတ်နှင့် အညီအဓိဋ္ဌာန် ကျင့်ကြံရာ နောက်ဆုံး၌ ဂေါတမဘုရားရှင် လက်ထက်တော်တွင် ရဟန္တာဘဝကိုရသည်။ ဆုပန်ခြင်းခလေ့ များစွာ တိုးတက်လာသည်ကို အကဲခတ်နိုင်ပေသည်။

ရှိခိုးပူဇော်မှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်အရကိုးကွယ်မှုစသည်တို့ကို အလေးအနက်ပြုလာကြခြင်းသည် နောက်နောင်ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဝိသေသလက္ခဏာများဖြစ်သည်။ ဟိန္ဒူဝါဒ၌ နတ်ဘုရားကိုးကွယ် မှု သဘောနှင့် ထူးခြားနားပင်ဖြစ်၏။ ဤစာစုများ၏ သွင်ပြင်တစ်ရပ်ဖြစ်သော ဖျာဒိတ် ခံယူခြင်းနှင့် သာဝကဆုပန်ခြင်း ခလေ့များကိုလည်းကောင်း၊ ကျမ်းစာသားများ အတွင်း တွေ့ရသော ကထာဝတ္ထုကျမ်း ကိုးကား စာသား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထောက်ဆကြည့်ခြင်းဖြင့်

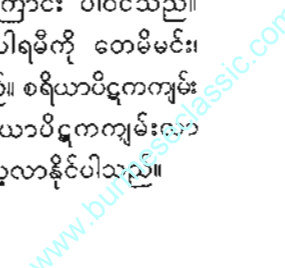
ဤအပဒါန စာစုသည် ပိဋကတ်တော် တိုးတက်လာသည့် နောက်ဆုံးအဆင့် ရောက်မှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် စာပေများဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။ ဤအပဒါနသရုပ်ဖော် ပန်းချီများကို ပုဂံဒေသရှိ မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီး၊ အပါယ်ရတနာနှင့် သမ္ဘူလဘုရားများတွင် လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

(၉) ဗုဒ္ဓဝံသ

ဗုဒ္ဓကနိကာယ်၏ တစ်ဆယ့်လေးကျမ်းမြောက်ဖြစ်သည်။ ရှေးကမ္ဘာစဉ်ဆက်ပွင့် တော်မူခဲ့ပြီးသော ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသခင်မှစ၍ ယခုဘဒ္ဒကမ္ဘာတွင် နောက်ဆုံးပွင့် တော်မူပြီးသည့် ဂေါတမဗုဒ္ဓအထိ နှစ်ဆယ့်ငါးဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို အစီအစဉ်တကျ တင်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းငယ်ကို ဗုဒ္ဓဝံသ (ဘုရားရှင် တို့၏ ဖြစ်တော်စဉ်)ဟုခေါ်သည်။ ကျမ်းဦးအစ၊ ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်၏ အချိုးနိဒါန်းဟု ဆိုနိုင်သော ရတနာ စကြိုထက်တွင် စံပယ်တော်မူခြင်း အကြောင်းနှင့်အလောင်းတော် သုမေဓာရသေ့၏ ဆုတောင်းခန်းစကားတို့ကို တွေ့ရသည်။ ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်ကို ဟောကြားရခြင်း အကြောင်း သည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ သဟမ္ပတိ ဗြဟ္မာမင်းက ဗုဒ္ဓဂေါတမထံ ချဉ်းကပ်၍ သတ္တဝါတို့ကို သနားသောအားဖြင့် တရားဟောပါရန် တောင်းပန်သောအခါ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့ အား တရားမဟောမီ ဘုရားရှင်တို့၏ အမြတ်ဆုံးသော စွမ်းအားကိုပြအံ့ဟု ကြံစည်လျက် ကောင်းကင်ထက်တွင် ရတနာစကြိုကို ဖန်ဆင်း၍ စကြိုကြွတော်မူ၏။ ထိုအခိုက်လာရောက် ဖူးမြော်ကြကုန်သော ရဟန္တာသာဝကတို့ အနက် ရှင်သာရိပုတ္တမထေရ် တင်လျှောက်သော အမေးကို ဖြေကြားသောအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူခဲ့သည်။ ဘုရားရှင်တို့၏ ဖြစ်တော်စဉ် နံရံပန်းချီများကို ပုဂံဒေသရှိ ဂူဘုရားများ၌ အများအပြား လေ့လာနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီးတွင် ဇာတ်ကွက်အကျယ်ဆုံးရေးဆွဲ ထားပါသည်။

(၁၀) စရိယာပိဋက

စရိယ (ခေါ်) ပါရမီအကျင့်တို့သည် ဗုဒ္ဓစာပေအရ ဒါန၊ သီလစသည်ဖြင့် ဆယ်ပါးမျှ ရှိသည်။ သို့သော် ကျမ်းလာဇာတ်လမ်း(၃၅)ခုတို့တွင် ဒါန၊ သီလ၊ နိက္ခမ၊ အဓိဋ္ဌာန၊ သစ္စာ၊ ဥပေက္ခာတည်းဟူသော ပါရမီခြောက်ပါးတို့ကို ဖြည့်ဆည်းခဲ့ပုံအကြောင်း ပါဝင်သည်။ ဒါနပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံကို သိဝိမင်းနှင့် ဝေဿန္တရမင်း၊ အဓိဋ္ဌာန် ပါရမီကို တေမိမင်း၊ နိက္ခမပါရမီကို မဟာနေကမင်း စသည့်ဘဝများဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ စရိယာပိဋကကျမ်း တစ်စောင်လုံးသည် ဇာတ်ကစာပေစုတွင်ပါဝင်သည်။ ယင်းစရိယာပိဋကကျမ်းလာ နံရံပန်းချီကို ပုဂံဒေသ လောကထိပ်ပန်ဘုရားတွင် အကောင်းဆုံး လေ့လာနိုင်ပါသည်။



ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီမှ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့်ဇာတ်တော်များ

ပုဂံခေတ်ပန်းချီကို လေ့လာပါက လောကအကြောင်း၊ လောကရေးရာထက်ဓမ္မအကြောင်း ဓမ္မရေးရာက ပိုမိုနေရာပေးရေးခြယ်လေ့ရှိသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဟောကြားသော တရားတော်များကို သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲကြရသည့်အတွက် ပိဋကတ်တော်လာ ဗုဒ္ဓစာပေများနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့လာပါက ပန်းချီများ၏ လေးနက်မှု၊ ပညာပေးလမ်းညွှန်မှု၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာအကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေမှု၊ မြတ်ဗုဒ္ဓအပေါ် ကြည်ညိုလေးစားစေမှု စသည့် သုတဖြာဖြာကို ပေးစွမ်းနိုင်ကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ ဥပမာ-သမ္ဘူလဘုရား တစ်ဆူ တည်းမှ နံရံပန်းချီနှင့်မင်စာများကို လေ့လာကြည့်ပါမူ ပိဋကတ်စာပေ၊ အဋ္ဌကထာစာပေတို့မှ ကောက်နုတ်ချက်များသာမက သီဟိုဠ်မှ အရှင်ဓမ္မရက္ခိတမထေရ်၏ ဇိနာလင်္ကာရဋီကာပါဠိတို့မှ ဂါထာများပါ ပါဝင်နေပါသည်။ သို့ပါ၍ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် မြန်မာသမိုင်းစဉ်တွင် အဆင့်မြင့် လှသည့် အနုပညာစွမ်းဆောင်မှု တစ်ရပ်အပြင် လူသားလောကကောင်းကျိုးအတွက် စွမ်းစွမ်း တမံထောက်ပံ့ လမ်းညွှန်မှုပြုခဲ့သော လုပ်ဆောင်ချက်များပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့ပါ၍ ဆရာ ဦးဇိုကေ၏ “ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်” စာအုပ်တွင် ပုဂံခေတ် ပန်းချီဆရာကြီးများသည် အနုပညာ စွမ်းဆောင်ရည်တစ်ခုတည်း သာမက ဗုဒ္ဓကိုသက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓစာပေများကို သိရှိ နားလည်ခြင်းဟူသော အရည်အချင်းများနှင့်လည်း ပြည့်စုံကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာအခန်းများ

ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းများအနက် ဗုဒ္ဓဝံသကျမ်းနှင့် ဇာတကအဋ္ဌကထာ ကျမ်းများသည် အရေးကြီးဆုံးနှင့် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့်အကြောင်းအရာတို့အား အများအပြား အရေးခြယ်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း ပုဂံခေတ်ပန်းချီတွင် လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ဤတွင် ပိဋကတ်တော်(သို့မဟုတ်)ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်း ဆိုသည်မှာ- မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်တော်မူပြီးစ ကာလလေးမှာပင် သုဘဒ္ဒမည်သောရဟန်းကြီး၏ မသူတော်စကားကို ရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကြား၍ သာသနာတော်၏ အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်တော်မူပြီး သင်္ဂါယနာတင်ရန် ကြံစည်တော်မူခဲ့ပါသည်။ မကြာမီပင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ရှင်မဟာကဿပ မထေရ်အဖူးရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့သည် သင်္ဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ဝိနည်းဟူသည် သာသနာတော်၏ အသက်တည်း။ ဝိနည်းတည်သော် သာသနာတည်၏ဟု ခံယူ၍ ဦးစွာ ဝိနယပိဋကတ်ကို သင်္ဂါယနာတင်တော်မူကြ၏။ ထို့နောက် ဓမ္မကို သင်္ဂါယနာတင်တော်မူကြ ပါသည်။



နှစ်ကျိပ်ရစ်ဆူ ပွင့်တော်မူပြီးဘုရားများ သကျမုန်ဘုရား

ဤသို့ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကြရာတွင် ဝိနယပိဋကတ်၊ သုတ္တံပိဋကတ်၊ အဘိဓမ္မပိဋကတ် ဟူ၍ ပိဋကတ်သုံးပုံ သမုတ်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ထိုပိဋကတ်သုံးပုံတို့ကား သင်္ဂါယနာသုံးတန်တင်သည်အထိ နှုတ်တိုက်ရွတ်ဆို၍ စတုတ္ထသင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ပေထက်အကွရာတင်ခဲ့ရာ အခိုင်အမာတည်တံ့နေသော ပိဋကတ်များဖြစ်ပါသည်။

ထိုပိဋကတ်သုံးပုံထဲမှ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဝင် ဗုဒ္ဓဝံသပဋိတော်ကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အဖို့ အလွန်ကျေးဇူးများသည့် ဒေသနာဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ဟူသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝံသစကားမှ ဆင်းသက်၍ ဘုရားရှင်၏ ဖြစ်တော်စဉ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ကပ္ပိလဝတ်ပြည်၌ ဆွေတော် မျိုးတော်အပေါင်းတို့ကို ရတနာစကြိုထက်မှနေ၍ မြတ်စွာဘုရားသခင် တရားဟောတော် မူသောအခါ ဝိဇ္ဇကုဋ်တောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော လင်္ကျာထေရ် ရှင်သာရိပုတ္တ မထေရ်ကြီးကလာရောက်ဖူးမြော်ပြီး ဤအစည်းအဝေးသည် စကြဝဠာအပေါင်းတို့ကို တစ်သောင်း၌ နေကြသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ညီညွှာစုဝေးမိသော အစည်းအဝေးဖြစ်ပေသည်။ ဤပရိသတ်အစည်းအဝေး၌ ကြီးစွာသော တရားဟောပွဲကြီးသတင်ဖြစ်သင့်၏။ ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာတော်သည် အလွန်ကျေးဇူးများမည့် ဒေသနာတော်ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားအား ကြည်ညိုခြင်း၊ သဒ္ဓါတရားပွားများအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်မည့် တရားဒေသနာဖြစ်ပေသည်။

ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုရားဆုပန်နိယတ ဗျာဒိတ်ရခဲတော်မူသည်မှစ၍ ဗုဒ္ဓဝင်ကျင့်စဉ် ကိုမေးလျှောက်ရမူ ကောင်းလေစွဟု ကြံတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားအား ဗုဒ္ဓဝင်ကို မေးလျှောက် ချက်အရ ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဘုရားဟူသည် ဤသို့သဘောရှိ၏။ ဘုရား၏ တန်ခိုးစွမ်းအားသည် လည်းကောင်း၊ ပညာစွမ်းအားသည် လည်းကောင်း၊ ဤသို့သဘောရှိ၏ဟု နတ်လူအပေါင်းကို သိစေတော်မူ လို၍ ဘုရားရှင်သည် ရတနာစကြိုကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၏။ ထိုရတနာစကြို၌ စကြိုကြွတော်မူ၏။ စကြဝဠာတစ်သောင်းမှ နတ်၊ ဂန္ဓဗ္ဗ၊ လူ၊ ရက္ခိုသ်၊ နဂါး၊ ဂဠုန်၊ ကိန္နရာစသည်တို့သည် မန္တာရဝ နတ်ပန်း၊ ပဒုမ္မာကြာပန်း၊ ပင်လယ်ကသစ်ပန်းတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ကြွဖြန့်ပူဇော် ကြ၏။ ရတနာစကြို၌ ဘုရားရှင်သည် စကြိုကြွတော်မူလျက်သာလျှင် တရားဟောတော်မူ၏။ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဝိဇ္ဇာကုဋ်တောင်မှ ဘုရားရှင်ထံကြွလာရှိခိုးလျက် ကြီးသောလုံလ ရှိတော် မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်ဘုရား၏ ဆုပန်ခြင်းသည် အဘယ်သို့သဘောရှိပါသနည်း၊ အဘယ်အခါ၌ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်တော်မြတ်ကို တောင့်တခဲ့ပါသနည်း။ ဒါနပါရမီ၊ သီလ ပါရမီ၊ နိက္ခမပါရမီ၊ ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီ၊ သစ္စာပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ၊ မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာပါရမီတို့သည် အဘယ်သို့သော သဘောရှိပါသနည်း။ ပါရမီဆယ်ပါး တို့ကို အဘယ်သို့ ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါသနည်းဟုမေး လျှောက်တော်မူပါသည်။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စိုးရိမ်ခြင်းငြောင့်ကို နတ်ပယ် နိုင်သော၊ အလုံးစုံသောစည်းစိမ်ကို ရကြောင်းဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဝင်ကို အရိုအသေပြု၍ နာယူကြ ကုန်လော့ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသည်။ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောတော်မူရာ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ သုမေဓာပုဏ္ဏားဖြစ်၍ ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်ထံ ဘုရားဆုပန် နိယတ ဗျာဒိတ်ခဲတော်မူပုံ သုမေဓပုဏ္ဏာကထာကို ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။

လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ အမရဝတီမြို့သား သုမေဓာပုဏ္ဏားသည် သတိတရားရရှိကာ ဥစ္စာဟူသမျှကိုစွန့်၍ တောထွက်ပြီး ရသေ့ရဟန်းပြု၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကောင်းစွာ အားထုတ်သဖြင့် ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာပင် အဘိညာဉ်ကိုရ၏။ တစ်နေ့သောအခါ ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင် ကြွတော်မူမည့်လမ်းခရီးကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရာတွင် ဘုရားရှင်ကြွလာ တော်မူခိုက် ညွှန်ပျောင်း၌ အလျားမှောက်၍ ကိုယ်ကို တံတားခင်းတော်မူ၏။ ဘုရားဆုကို ပန်တော်မူလျက် မိမိကိုယ်ပေါ်မှ နင်းကြွတော်မူရန်လျှောက်၏။ ထိုအခါ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာ ဘုရားသည် သုမေဓာရှင်ရသေ့ကို ဤကမ္ဘာမှ မရေမတွက်နိုင်သော ကမ္ဘာ၌ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပါသည်။ သုမေဓာရှင်ရသေ့သည် သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်ကို ရင့်ကျက်စေ တတ်သော ပါရမီဆယ်ပါးတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူ၏။ ထိုအခါ လူနတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် သုမေဓာရသေ့ကို ဘုရားဖြစ်ပါစေသောဟု ကောင်းချီးပေးကြကုန်သတည်း။ ဤဗျာဒိတ်ခဲဟန် သရုပ်ဖော်ပန်းချီကို ပုဂံဒေသတွင် အကောင်းဆုံးစံအဖြစ် လောကထိပ်ပန်ဘုရား၏

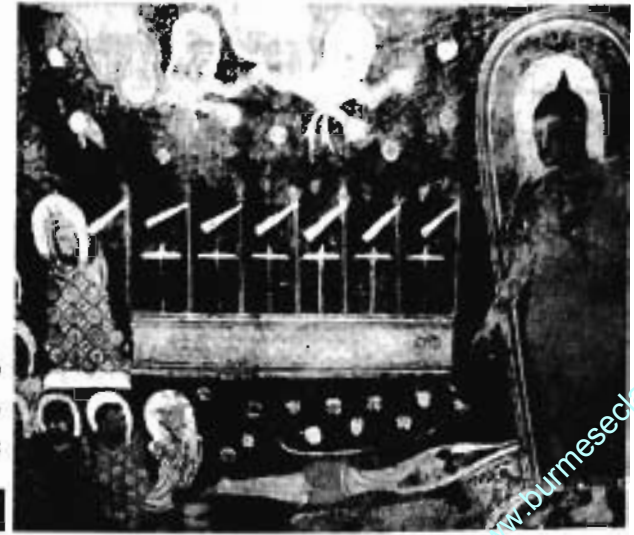
အရှေ့ဘက် နံရံ တောင်ဘက်အခြမ်းတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ဤသို့ဘုရားဆုပန်နိယတဗျာဒိတ်ခဲတော်မူသည်ကို ဟောပြုပြီးနောက် မိမိဗျာဒိတ်ပန် ဆင်မြန်းခဲ့ရသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောတော်မူလိုသဖြင့် နောင်တော်ဘုရားရှင် တို့၏ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောတော်မူပါသည်။ ထိုသို့ ဘုရားရှင်တို့၏ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောတော်မူရာတွင်

- (၁) ဘုရားရှင်ဘွဲ့တော်
- (၂) နေပြည်တော်အမည်
- (၃) ခမည်းတော်၊ မယ်တော်၊ မိဖုရား၊ သားတော်အမည်
- (၄) တောထွက်တော်မူပုံ
- (၅) ဒုက္ကရစရိယာကျင့်ရာကာလ
- (၆) ဗောဓိပင်အမည်
- (၇) လက်ယာရံ၊ လက်ဝဲရံအဂ္ဂသာဝကကြီးများ၏အမည်
- (၈) အလုပ်အကျွေး ရဟန်းအမည်
- (၉) ဉာဏ်တော်
- (၁၀) သက်တော် စသည် အဓိကအချက်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့

ပါသည်။

ဖော်ပြပါ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ ပုဂံဘုရားများအနက် မင်းနန်သူကျေးရွာ မြောက် ဘက်ရှိ သမ္မာလဘုရားသည် အပြည့်စုံဆုံး၊ အကောင်းဆုံးပန်းချီကားများ ရေးဆွဲပြီး ပါဠိ ဘာသာဖြင့် ကမ္မည်းစာ ရေးသားထားသည်ကို စံထား၍ လေ့လာနိုင်ပါသည်။



ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံ သုမေဓာရှင်ရသေ့ ဗျာဒိတ်ခဲယူခန်း
လောကထိပ်ပန်ဘုရား

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီများတွင် ဗျာဒိတ်တော်လာဘဝများကို ရေးဆွဲခဲ့ရာ ဗျာဒိတ်တော် လာဘဝများဆိုသည်မှာ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်မှ ကဿပမြတ်စွာဘုရားတိုင် ဘုရားရှင် အဆက်ဆက်တွင် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် ဗျာဒိတ်တော်များ ခံယူခဲ့ဖူးပေသည်။ ထိုဘဝများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (၁) ဒီပင်္ကရာ - သုမေဓာရှင်ရသေ့
- (၂) ကောဏ္ဍည - ဝိဇိတာဝိစကြာမင်း
- (၃) မင်္ဂလ - သုရုစိပုဏ္ဏား
- (၄) သုမန - အတုလနဂါးမင်း
- (၅) ရေဝတ - အတိဒေဝပုဏ္ဏား
- (၆) သောဘိတ - သုဇာတပုဏ္ဏား
- (၇) အနောမဒဿီ - ဘီလူးစစ်သူကြီး
- (၈) ပဒုမ - ခြင်္သေ့မင်း
- (၉) နာရဒ - သူတော်ကောင်းရသေ့
- (၁၀) ပဒုမုတ္တရ - ဇဋိလမင်း
- (၁၁) သုမေဓာ - ဥတ္တရလုလင်
- (၁၂) သုဇာတ - စကြာမင်း
- (၁၃) ပိယဒဿီ - ကဿပပုဏ္ဏား
- (၁၄) အတ္တဒဿီ - သူသိမရသေ့
- (၁၅) ဓမ္မဒဿီ - သိကြားမင်း
- (၁၆) သိဒ္ဓတ္ထ - မင်္ဂလရသေ့
- (၁၇) တိဿ - သုဇာတရသေ့
- (၁၈) ဖုဿ - ဝိဇိတာဝိမင်း
- (၁၉) ပိပဿီ - အတုလနဂါး
- (၂၀) သိဒ္ဓိ - အရိန္ဒမမင်း
- (၂၁) ဝေဿဘူ - သုဒဿနမင်း
- (၂၂) ကကုသန္ဓ - ခေမမင်း
- (၂၃) ကောဏာဂမန - ပဗ္ဗတမင်း
- (၂၄) ကဿပ - ဇောတိပါလလုလင်

ပုဂံခေတ်ပန်းချီများကို လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ဗုဒ္ဓဝင်ပန်းချီကားများမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံးနှင့် လက်ရာအမြောက်ဆုံး ဖြစ်ပြီး ဗုဒ္ဓသက်တော် ထင်ရှားရှိစဉ် ဟောကြားသော တရားများကို ကိုယ်တိုင်နာယူနေရသကဲ့သို့ ခံစားရသည်။ ဇာတကဆိုင်ရာ အခန်း



နံရံပန်းချီများ အပြည့်မျှ ရေးဆွဲထားသော လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရား

ဆင်းတုတော်ကြီးမှာ ဟောပိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင် အောင်တော်မူခန်း သရုပ်ဖော်ပုံဖြစ်သည်။

လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရား

လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာအခန်း၊ တီးမှုတ်ကခုန်နေဟန် အခန်းစသည့် အခန်းများထက် ပိုမိုနေရာယူရေးဆွဲလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးနံရံ ဆေးရေးပန်းချီရှိ ဂူဘုရားများမှာ ကုန်းတော်ကြီး၊ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး၊ လောကထိပ်ပန်၊ လောကဥသျှောင်၊ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး၊ ပုထိုးသားများ၊ အပါယ်ရတနာ၊ နဂါးရုံ၊ ဘုရားသုံးဆူ၊ နန္ဒပညာ စသည်တို့တွင် တခမ်းတနားရေးခြယ်ထားပါသည်။ အများအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို ကမ္ဘည်းစာဖြင့်ရေးသားဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။ ပုဂံခေတ်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း၊ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို သိရှိနေပြီး ပန်းချီကို ကြည့်လိုက်သည်နှင့် သဘောပေါက်နားလည်နေပြီဟု မှတ်ယူရပေသည်။ ရေးဆွဲခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများမှာ -

ဖွားတော်မူခန်း၊ ဗောဓိပင်နှင့်ရွှေပလ္လင် အောင်တော်မူခန်း၊ ဓမ္မစကြာတရားဦးဟောတော်မူခန်း၊ နာဠာဝိရိဆင်ခွတ်ခန်း၊ နန္ဒပညာပန်နဂါးမင်းခွတ်ခန်း၊ အာဠာဝက ဘီလူးမင်းခွတ်ခန်း၊ တိတ္ထိတို့အား တန်ခိုးပြာဋိဟာပြခန်း၊ ပါလိလေယုကတောဌိ မျောက်တို့၏ ပျားမုန့်ဆွမ်းခံယူခန်း၊ တာဝတိံသာဆင်းခန်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခန်း စသည်ဖြင့် အများအပြားရေးဆွဲခဲ့ ပါသည်။ တစ်ခါတရံ ပုထိုးသားများကဲ့သို့ဘုရားတွင် ကာဠဒေဝီလရသေ့ကြီးသည် ဘုရားလောင်းအား ရှိခိုးနေဟန်အခန်း၊ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီးနှင့် နန္ဒပညာဘုရားတွင် ဘုရားဖြစ်ပြီး သတ္တဌာနစံမြန်းဟန်အခန်း၊ ဘုရားလောင်းတောထွက်ခန်း၊ ဆံတော်ပယ်ခန်း၊ သုဇာတာနို့ဆွမ်းခံဟန်အခန်း စသည်တို့ကို ရေးထားပါသည်။

အလိုတော်ပြည့်ဂူဘုရားတွင် သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာတရားတော်များကို ဟောကြားနေဟန်တို့ကိုသာ အများဆုံးရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ပုထိုးသားများကဲ့သို့ ခေတ်ဦးပိုင်း ဂူဘုရားများရှိ

ပန်းချီများသည် မွေးမြီန်လျက်ကောက်ကြောင်းကိုသာလျှင် လေ့လာ၍ ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ ကာဠဒေဝီလရသေ့က ဘုရားလောင်းအား ရှိခိုးနေဟန်အခန်း၌ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် တန်ဆာဆင်ထားသော ဘုရားလောင်းအားလက်၌တင်၍ ရှေ့သို့ဆောင်ထားသည်ကို မြင်နိုင်သည်။ ရသေ့ကြီးသည် ဘုရားလောင်း၏ ခြေအစုံတွင်မျက်လွှာချ၍ ရှိခိုးနေပုံမှာ သရုပ်ပေါ်လှသည်။ မင်းကြီး၏ နောက်ပါးမှ ခစားနေသူများမှာ မိဖုရားငယ်နှင့် အခြံအရံများ ဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ နောက်ခံတွင် နန်းတော်ပြာသာဒ်ဆောင်များကိုမြင်နိုင်သည်။ အမိုးသုံးထပ်လည်ပေါ်ဆောင်ဖြစ်၍ မုခ်ဒုယင်၊ ထောင့်ဒုယင်တို့လည်းပါလေရာ ပုဂံခေတ်၏ နန်းတော်ဆိုင်ရာ ဗိသုကာကိုမြင်တွေ့နိုင်သည်။ ပုဂံခေတ်မင်းဝတ်တန်ဆာနှင့် ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ အပါယ်ရတနာဘုရား၏ မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာဟောခန်းတွင် လက်နှစ်ဖက်သည် ရင်၌အပ်၍ လက်ချောင်းများဆိုင်ထားဟန်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝဲယာတွင် နတ်သားနှစ်ပါးကြာပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်နေဟန်၊ အောက်ခြေ၌ ဘုရင်နှစ်ပါးကန်တော့နေဟန်၊ ကြာဖူးကြာပွင့်တို့ရသည့်ကြာရိုးထက်မှ ကြာပလွင်ပေါ်တွင် မြတ်စွာဘုရား ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ စံပယ်တော်မူဟန်တို့သည် ကြည့်ညှိနှစ်သက်ဖွယ်ရာ ပုဂံခေတ်ဗုဒ္ဓဝင်ကားများပင် ဖြစ်သည်။

ကျန်စစ်မင်း၏ ကောင်းမှု နဂါးရဲဘုရားတွင် ဗုဒ္ဓဝင်အခန်းများ ရေးဆွဲထားရှိရာ မြတ်စွာဘုရားအား နတ်သားတစ်ပါးက မင်္ဂလသုတ်ဟောရန် တောင်းပန်ခန်း၊ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားက သုမေဓာရသေ့အား ဗျာဒိတ်ပေးခန်း၊ မေတ္တသုတ်ဟောခန်း စသည်တို့ပါဝင်ပြီး လက်ရာအားဖြင့် အလွန်ပန်းချီလက်ရာနှင့် နီးနီးစပ်စပ်တူညီပါသည်။ မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးရှိ



ဘုရားလောင်းဖွားတော်မူခန်း
နန္ဒပညာဘုရား



ဘုရားလောင်းအား
ကာဠဒေဝီလရသေ့
ဖူးပြန်ဟန်
ပုထိုးသားများ

တိတ္ထိတို့အား တန်ခိုး ပြာဋိဟာပြခန်းတွင် သာဝတ္ထိပြည်၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တန်ခိုးပြိုင်ရန် ရောက်ရှိလာကြသော တိတ္ထိတို့သည် မဏ္ဍပ်၌ စုဝေး၍ တန်ခိုးပြသော ပန်းချီကားဖြစ်သည်။ ဤပန်းချီကား၏ အောက်ပိုင်းတွင် မင်းပရိသတ်များ နှစ်တန်းခွဲထိုင်ကာ ကန်တော့ပုံပါရှိ၏။ ၎င်းတို့ ဆင်ယင်ထားသော ဆင်ယင်မှုမှာ ပုံပန်းတူညီသည်။ အရောင်အဆင်းနှင့် အကွက်ပုံသဏ္ဍာန်သာ ခြားလေသည်။ မင်းပရိသတ်တွင် နှုတ်ခမ်းမွေး၊ မုတ်ဆိတ်မွေး မပါရှိသော ရုပ်ပုံနှစ်ပုံမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ပေသည်။ မဏ္ဍပ်၏ နောက်ဘက်တွင် သစ်ပင်များမှ သစ်ကိုင်းသစ်ခက်သစ်ရွက်များပုံကို ပသာဒကျစွာ ရေးဆွဲထားသည်။

စာရေးသူနှစ်သက်မှုအရှိဆုံး ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းမှာ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး၌ပင် မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံသာမှ သက်ဿနဂိုဏ်ပြည်သို့ သက်ဆင်းဟန် ပန်းချီကားပင် ဖြစ်သည်။ ဘုရားသခင်တို့ မစွန့်အပ်သည့်နေရာ မြတ်လေးဌာနတို့တွင် မဟာဗောဓိပင်နှင့် မိဂဒါဂုန်တော၊ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းနှင့် သက်ဿနဂိုဏ်ပြည်၌ တာဝတိံသာမှဆင်းရာတွင် ပထမ ခြေချတော်မူရာဌာနတို့ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းဂန်များ၌ ပါရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံခေတ်ပန်းချီများတွင် ယင်းလေးဌာနနှင့် သက်ဆိုင်သောပန်းချီကားများကို အထူးတလည်ရေးဆွဲခဲ့ကြခြင်းဖြစ်မည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါတွင်းကာလတွင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်၍ မယ်တော် မိနတ်သားအားလည်းကောင်း၊ နတ်ပရိသတ်အားလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောတော်မူပြီးနောက် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့တွင် သက်ဿနဂိုဏ်သို့ ကြွဆင်းတော်မူသည်။ သီကြားမင်းသည် ရွှေစောင်းတန်း၊ ငွေစောင်းတန်း၊ ပတ္တမြားစောင်းတန်းတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ မြတ်စွာဘုရားအား ပတ္တမြားစောင်းတန်းမှ ကြွဆင်းစေသည်။ မြတ်စွာဘုရား



ဘုရားလောင်း ဆံတော်ပယ်ခန်း

ကုန်းတော်ကြီးဘုရား



ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်တော်မူခန်း

မဟာပထဝီမြေကြီးအား သက်သေတည်နေဟန်

သမ္ဗုဒ္ဓဘုရား



ဓမ္မစကြာတရားဦးဟောတော်မူခန်း

သမ္ဗုဒ္ဓဘုရား

အားခြံရံ၍ ဆင်းသက်ကြရာဝယ် ပဉ္စသိခံနတ်သားက နတ်စောင်း ပိုက်၍လိုက်၏။ မာတလီ နတ်သားက စာမရီသားမြီးယပ်ကို လွဲ၍လိုက်၏။ ဗြဟ္မာကြီးက ထီးမိုး၍ လိုက်၏။ ဤဗုဒ္ဓဝင် ခန်းသည် သရုပ်ပါလှ၍ အလွန် ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှသည်။ လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရားတွင် ပတ္တမြားစောင်းတန်းမှ ကြွဆင်းလာသည့် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အား ရှင်သာရိပုတ္တက ဦးခိုက်ပူဇော်နေဟန် ရေးဆွဲထားပါသည်။

လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရားတွင် ဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းကိုဖော်ပြရေးဆွဲရာ၌ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်တော်မူခန်းကို အုတ်အင်္ဂါတေဆင်းတုတော်ကြီးဖြင့် အပူဇော်ခံ၍ ယာဘက် တွင် တာဝတိံသာဆင်းခန်း၊ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြခန်း၊ ဖွားတော်မူခန်း၊ ဝဲဘက်တွင် နာဠာဂီရိ ဆင်ချွတ်ခန်း၊ ဓမ္မစကြာတရားဟောခန်း၊ ပါလိလေယျကတောတွင် မျောက်၏ပျားမုန့်ဆွမ်း ခံယူခန်းတို့ကို ရေးဆွဲထားပြီး ဆင်းတုတော်ကြီး၏ ကျောဘက်နံရံ အမိုးခုံးအခြေတွင် ပရိနိဗ္ဗာန်ခန်းကို ရေးဆွဲထားပါသည်။ ကြည်ညိုဖွယ် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းချီကား ခုနစ်ခန်းအနက် ပရိနိဗ္ဗာန်ခန်းမှာ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ငလျင်လှုပ်စဉ်က ကွာကျပျက်စီးသွားပြီး ဖြစ်ပါ၍ မူလပန်းချီပုံတော်ကို မတွေ့နိုင်တော့ပါ။ ဝိုလ်မျူးဘရင်၏ (The Lo Ka Hteik Pann) စာအုပ်တွင်သာလျှင် တွေ့နိုင်ပါတော့သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများစွာအနက် အကြီးဆုံး အဖြစ် နဂါးရုံဘုရား၏ တောင်ဘက်နံရံ အရှေ့ဘက်အခြမ်းတွင် မာရ်နတ်စစ်သည်များက ဘုရားအား လာရောက်တိုက်ခိုက်ပုံ၊ အနောက်ဘက်ခြမ်း၌ မာရ်နတ်စစ်သည်များ ရှုံး၍ ပြေးရပုံ များ ရေးဆွဲထားသည်။ ၎င်း မာရ်နတ်စစ်သည်ပုံများမှာ အလျား ၂၆ ပေ၊ အနံ ၈ ပေရှိပါသည်။



ပါလိလေယျကတောဌ
မျောက်၏ ပျားမုန့်ထွမ်းခံယူခန်း

ဘုရားသုံးဆူ

ပုဂံဘုရားများ၏ ဗုဒ္ဓဝင်ပန်းချီများအနက် ဇောမိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်တော်မူခန်းပုံကို အုတ်အင်္ဂါတေဆင်းတုများဖြင့် တွဲဖက်၍ သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲသည့် အလေ့အထရှိခဲ့သည်။ ဂူဘုရားများတွင် နံရံပန်းချီအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ခန်း အနည်းဆုံးတစ်ခုစီ ရေးဆွဲထားသည်ကို တွေ့ရလေ့ရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများမှာ များပြားလှသည့်အတွက် အပြည့်အစုံရေးဆွဲရန် မလုံလောက်မှုကြောင့် နံရံဓရိယာ အကျယ်အဝန်းပေါ်မူတည်၍ ရွေးချယ်ရေးဆွဲခဲ့ရပေသည်။ အများဆုံးရေးဆွဲကြသည့် အခန်းများမှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ဇောမိပင် နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်ခန်း၊ ဖွားတော်မူခန်း၊ ဓမ္မစကြာတရားဟောခန်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခန်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အဝိဇ္ဇာရေနိဒါန်း ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာအခန်းများကို အပြည့်အစုံဆုံး ဖော်ပြခဲ့သည့် ဂူဘုရားမှာ အာနန္ဒာဂူဘုရားကြီးဖြစ်ပြီး နံရံပန်းချီဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ကျောက်ဆစ်ရုပ်ကြွများဖြင့် သရုပ်ဖော်ထုဆစ်ထားသည်ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ အလောင်းတော်နတ်သား တုတိသာ နတ်ပြည်တွင် စံစားစဉ်လူ့ပြည်၌ ဘုရားဖြစ်ပါရန် နတ်အပေါင်းက တောင်းပန်ကြသော အခန်း မှစ၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး အနေကဇာတိသံသာရုံအစချီသော ဥဒါန်းကျုံးရင့်တော်မူဟန် အထိ ဗုဒ္ဓဝင် အခန်းပေါင်း (၈၀) ပါဝင်ပါသည်။ ဤတွင်ဖော်ပြရန်မှာ အာနန္ဒာဂူဘုရား အတွင်းရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီများမှာ နှောင်းခေတ်ကုသိုလ်ရှင်များ၏ သဒ္ဓါတရားလွန်ကဲမှု၊



မြတ်စွာဘုရား တာဝတိံသာမှ ဆင်းတော်မူခန်း

မြင်းကပါ မြောက်ကြီး

၄၂

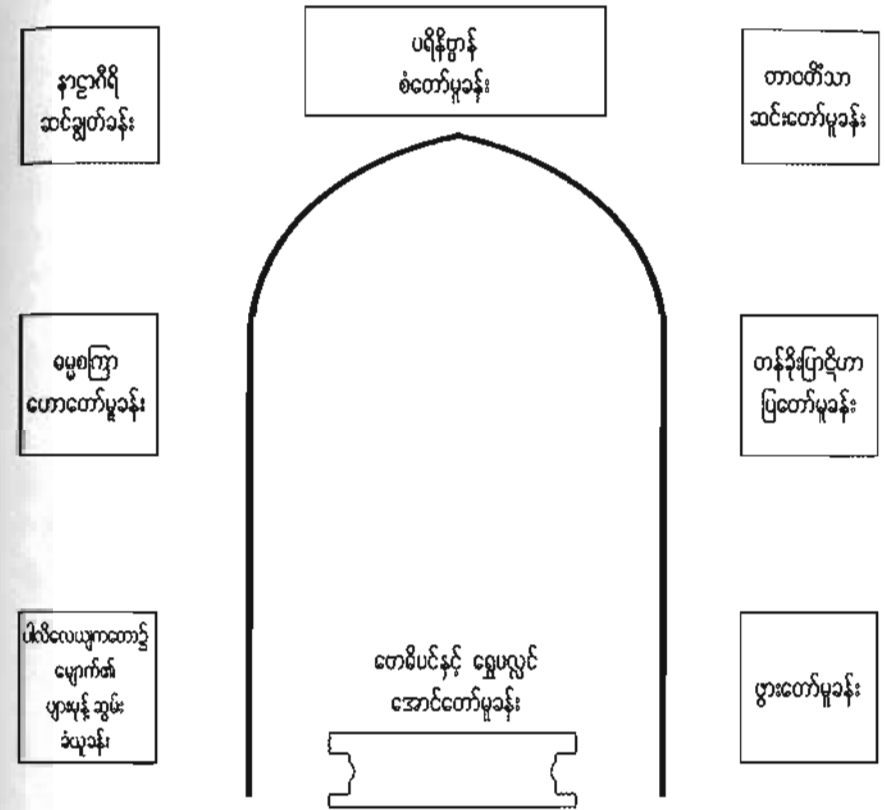
ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကိုထိန်းသိမ်းရန် အသိနည်းခဲ့မှုတို့ကြောင့် ထုံးနှင့်သစ်စေးများ၏ အောက်တွင် ပျောက်ကွယ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာ ပန်းချီခန်းများကို အံ့မခန်း ရေးဆွဲခဲ့မည်ဟု ယုံကြည်ရပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို လေ့လာရာတွင် နောင်တော်ဘုရားများ၏ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်စဉ်များနှင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓ သက်ရှိထင်ရှားရှိစဉ် ဖြစ်ပျက်သည့် အကြောင်းအရာများကို ရေးဆွဲခြင်းဟူ၍ ပိုင်းခြား လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းဆိုင်ရာများမှ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများနှင့် ရင်းနှီး အကျွမ်းတဝင်ရှိလှ၍ ရေးဆွဲခဲ့သောပန်းချီကားကိုကြည့်၍ ရုတ်ခြည်းနားလည်ပြီး ကြည့်ညိုခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ အံ့သြခြင်းတို့ဖြင့် ခံစားကြရပေသည်။



အာနန္ဒာဂူဘုရားအတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓဝင်ကျောက်ဆစ်ရုပ်ကြွများ



နာဠာဂီရိ ဆင်ရွတ်ခန်း

ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခန်း

တာဝတိံသာ ဆင်းတော်မူခန်း

ဓမ္မစကြာ ဟောတော်မူခန်း

တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော်မူခန်း

ပါလိလေယျကတောဌ် ပျောက်၏ ပျားနှင့် ဆွမ်း ခံယူခန်း

တောစိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင် အောင်တော်မူခန်း

ပွားတော်မူခန်း

ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ရုပ်ခန်းသရုပ်ဖော်ပုံ (လောကထိပ်ပန်) အုတ်ရွက်ဆင်းတုတော်များတွင်လည်း ဗုဒ္ဓဝင်ရုပ်ခန်းကို သရုပ်ဖော်ပုံဖော်ခဲ့ကြရာ ဖော်ပြပါ မူအတိုင်း အများဆုံး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဇာတကဆိုင်ရာ အခန်းများ

ဆက်လက်ပြီး ဇာတကဇာတ်တော်များနှင့် ပတ်သက်သည်များကို တင်ပြပါမည်။ ဇာတ်ဆိုသည်မှာ ဇာတကဆိုသော ပါဠိစကားမှ ရွှေ့လျောလာသော စကားဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပျက်သော အကြောင်းအရာဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဇာတ်တော်၌ မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်တော်စဉ်ပေါင်း (၅၄၇)ဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ ဇာတ်အရေအတွက်ကို အကြောင်းပြု၍ (၅၅၀)ဟု ပင်ခေါ်ဆိုကြသည်။ ပိဋကတ်စာပေ၌ ဇာတကပါဠိတော်ဟူ၍ပင် သုံးသည်။ ဇာတကဝတ္ထုများကို မည်သည့်ခုနှစ်က ရေးခဲ့ကြောင်း အတိအကျမပြောနိုင်သော်လည်း

ရှင် မဟာဗုဒ္ဓယောသက ပါဠိအဋ္ဌကထာသို့ ပြန်ဆိုသည့်ကာလမှာ အေဒီ ၆-ရာစု ခန့်ဟု ခန့်မှန်း ကြသည်။

ရှေးအကျဆုံးဇာတ် ၅၅၀ ဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများကို အိန္ဒိယပြည်၊ ဆန်ချီနှင့် ဘာရဟတ်စေတီများတွင် ပန်းတမော့ခေါ် ကျောက်ဆစ်ပန်းပုလက်ရာများဖြင့် ထုလုပ်သရုပ် ဖော်ထားခဲ့ လေသည်။ ဘာရဟတ်စေတီတွင် တွေ့ရှိ သည့် ဗြာဟ္မီအက္ခရာတို့ဖြင့် ကမ္ပည်းထိုး ထားသော ဇာတ်တော်အမည်နာမများသည် ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ပါမောက္ခအီး ဘီကောင်ဝဲလ်၏ ဇာတ် ၅၅၀ စာအုပ်တွင် ဆိုထားလေသည်။ ထိုအက္ခရာ အရေးအသားများ သည် အာသောကမင်းတရားကြီးလက်ထက် ခရစ်မပေါ်မီ ဘီစီ ၂၅၀ လောက်က ရေးထိုးခဲ့ ခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသားအများစုမှာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူများဖြစ်ပါသည်။ ထေရဝါဒဘာသာဆိုင်ရာ ပိဋကတ်တော်များလည်း အပြည့်အစုံရှိသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဇာတ်တော်များမည်သည့်ကာလမှ စတင်ရောက်ရှိကြောင်းကို ဆရာပါရဂူက ပိဋကတ်စာပေ စတင်ရောက်ရှိလာသည့်ခေတ်ဖြစ်သော သာသနာနှစ်(၉၃၀)ကျော်တွင် ဇာတ် နိပါတ်သည် သထုံသို့ စတင်ရောက်ရှိသည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ သထုံမှတစ်ဆင့် သက္ကရာဇ် (၄၀၀)ကျော် လောက်တွင် ပုဂံသို့ရောက်ရှိလာပြီး ဇာတ်နိပါတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ပြန့်ပွားသွားခဲ့လေသည်ဟု ရေးသားထားပါသည်။



ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များ

ဘုရားသုံးဆူ



ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များ

လောကဝိပ်ပန်

ပုဂံခေတ်တွင်မင်း၊ မိဖုရား၊ မှူးမတ်နှင့်ပြည်သူများ၏ သဒ္ဓါတရားကြောင့် စေတီ၊ ပုထိုး၊ ဂူကျောင်းများ တည်ဆောက်ကိုးကွယ်ကြရာ ဗိသုကာနှင့်ပန်း(၁၀)မျိုးအပြင် စာပေ ပညာပါ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။

ပိဋကတ်သုံးပုံသောတြာအပုံလေ့ပျံ၏၊ ပိဋကတ်လည်းသုံးဆူပျံ၏)ဟုကမ္ပည်းစာ များ ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ ဇာတ်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ပန်းချီရေးခြယ်ခြင်း၊ စဉ့်ကင်းရုပ်ကြွများ၊ မြေမီးဖုတ်အုတ်ချပ်များဖြင့် ထုလုပ်ပူဇော်ခြင်း ပြုလုပ်လာကြရာ ဇာတ် ငါးရာလည်း အတင့်အတယ်ရေး၏ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဇာတ်တော်များသည် ပိဋကတ်စာပေနယ်မှ လူအများ အမြဲမပြတ်တွေ့နိုင်သည့် ဘုရားပုထိုးများသို့ ရောက်လာ သည့်အတွက် စာပေနယ်မှ လူထုနယ်သို့ ရောက်လာကြသည့် အကြောင်းအချက်များဖြစ်သည်။

ပုဂံခေတ်က ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော် ရေးဆွဲသည့်လုပ်ဆောင်ချက်သည် ကျယ်ပြန့် နက်ရှိုင်းပါသည်။ ငါးရာငါးဆယ်ရေးဆွဲသည့် ဓလေ့ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းသည် နှင့်အမျှ မြတ်ဗုဒ္ဓ ပါရမီဖြည့်ကျင့်မှုကို သိရှိရ၍ ဘုရားရှင်အပေါ်ကြည်ညိုခြင်း စသည့် အကြောင်းတရားများလည်း လူထုအပေါ်လွှမ်းခြုံ၍ အကျိုးတရားများကို ရရှိစေပါသည်။ ပုဂံဘုရားများတွင် ဇာတ်တော် ၅၅၀ အနက်မှ ၅၃၇ ဇာတ်ကို တစ်ဇာတ်လျှင် တစ်ကွက်ကျ သာ ရေးဆွဲပြီး ဖော်ပြထား၍ အပြည့်အစုံပေါ်လွင်နိုင်မှု မရှိပါ။ ဇာတ်တော်များ၏ ဇာတ်ရှုန် အမြင့်ဆုံးအပိုင်းကိုသာ အဓိကထား၍ သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲခဲ့ကြရပါသည်။ ဤသို့တစ်ကွက်ကျ သာ ရေးဆွဲရသည်မှာလည်း ဂူဘုရားများ၏ မျက်နှာပြင်ဧရိယာနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ဖြစ်



တေမိမင်းသားအားရထားဖြင့် မြို့ပြင်သို့ ထုတ်သွားဟန်

လောကထိပ်ပန်



တေမိမင်းသား မဆွံ့အ၊ မကြောင်းသိ၍ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့က နန်းတော်သို့ ပင့်ဆောင်ခန်း

လောကထိပ်ပန်

ကြောင်း သုံးသပ်ရပါသည်။ သို့ရာတွင် မဟာနိပါတ်ဇာတ်တော်များကိုမူ ဇာတ်ကွက်များနှင့် ဇာတ်လမ်းများပေါ်အောင် ရေးဆွဲပြီး ကမ္ဘည်းထိုးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် အသေးစိတ် သိရပေသည်။ လောကထိပ်ပန်မှ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့နှင့် ကမ္ဘည်းမင်စာများသည် အကောင်းဆုံး သော သာဓကများပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဇာတ်တော်အကြောင်းအရာနှင့် ပန်းချီရေးဆွဲမှုစနစ် ကိုက်ညီမှုရှိသည်ကိုလည်း ဆန်းစစ် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဇာတ်တော်များတွင် ဘုရားလောင်းသည် အဓိကဇာတ်ဆောင် နေရာမှပါဝင်ပြီး အချို့ဇာတ်တော်များတွင် ဒုတိယဇာတ်ဆောင်အနေဖြင့်သာ ပါဝင်တတ် သည်။ အချို့ဇာတ်တော်များတွင်မူ ဘုရားလောင်းသည် မည်သည့် ဇာတ်ဆောင်အနေဖြင့်မျှ ပါဝင်ခြင်း မရှိတတ်ခြင်း သို့ ကြားသူအဖြစ်သာ ပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဇာတ်တော်များတွင် မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်အား အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မတူကွဲပြားစေရန် ထီးဆောင်း ပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထီးမှာ ဘုရားလောင်းကိုယ်စားပြု အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ပုဂံခေတ်၏ ပန်းချီရေးထုံး တစ်ခုသဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင် အဖြစ် ပါဝင်နေသောဇာတ်များမှာ ဧကနိပါတ် ဝဏ္ဏပထဇာတ်မှ မဟာနိပါတ်တော်လာ ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တို့အထိ အများအပြားရှိပါသည်။ မဟာနိပါတ်တော်လာ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့မှာ ထင်ရှား လှပါသည်။ ဒုတိယဇာတ်ဆောင်အဖြစ်ပါဝင်သော ဇာတ်များမှာ ဧကနိပါတ်တော် လာ ဂါမဏီဇာတ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဇာတ်တော်တွင် ဘုရားလောင်းမှာ ဂါမဏီမင်းသား၏ ဆရာအဖြစ် ပါဝင်ရပါသည်။ ဒုက္ခနိပါတ်တော်လာ ဂူထပါဏဇာတ်တော်တွင်မူ မာနကြီးသော မစင်ပိုးသည် ဆင်ပြောင်ကြီးကို မာန်ဖီပြီးကြိမ်းဝါး၏။ ဆင်ပြောင်ကြီးက မစင်စွန့်ချလိုက် သဖြင့် မစင်ပိုးသေရလေသည်။ ဤဇာတ်တော်တွင် ဘုရားလောင်းသည် ရတုစွဲနတ် ဖြစ်ပြီး ယင်းအဖြစ်အပျက်ကို မြင်ရသူအဖြစ်သာ ပါဝင်လေသည်။

ဘုရားလောင်း၏ ဘဝပေါင်းများစွာအနက် ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များမှ ဘဝ များကို လေ့လာရာတွင် အလောင်းတော်များ မဖြစ်ရာဌာနများအကြောင်းကို သိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုဂံခေတ်ပန်းချီများတွင် လုံးဝမတွေ့ရသော အကြောင်းအရာများကိုလည်း ဖော်ပြ ရပေဦးမည်။

သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာတွင် ဗျာဒိတ်ရပြီးသော အလောင်းတော်တို့သည် (၁၈) ပါးသော အရပ်များသို့ မကပ်မရောက်ကြောင်း ပြဆိုထားပါသည်။ ယင်း(၁၈)ပါးသော ဌာနများမှာ-

- (၁) အမိဝမ်း၌ မျက်စိမကန်းခြင်း
- (၂) အမိဝမ်းအတွင်း၌ နားမပင်းခြင်း
- (၃) မရှူးခြင်း
- (၄) မအခြင်း

- (၅) မဆွံ့ခြင်း
- (၆) အရိယာဘာသာကို မသိသောအမျိုးတို့၌မဖြစ်ခြင်း
- (၇) ကျွန်မဝမ်း၌မဖြစ်ခြင်း
- (၈) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမရှိခြင်း
- (၉) မိန်းမ မဖြစ်ခြင်း
- (၁၀) ကံငါးပါးကို မကျူးလွန်ခြင်း
- (၁၁) နူနာမရှိခြင်း
- (၁၂) တိရိစ္ဆာန်ဘဝဝယ်ဦးအောက်မငယ်ခြင်း၊ ဆင်ထက်မကြီးခြင်း
- (၁၃) အသူရာမဖြစ်ခြင်း
- (၁၄) အဝီစိငံရဲလောကန္တရိကငံရဲတို့၌မဖြစ်ခြင်း
- (၁၅) ကာမဝရနတ်တို့တွင်မာရ်နတ်မဖြစ်ခြင်း
- (၁၆) ရူပဝါစရဘုံတို့တွင် မဖြစ်ခြင်း သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ၌မဖြစ်ခြင်း
- (၁၇) အရူပလေးဘုံ၌မဖြစ်ခြင်း
- (၁၈) တစ်ပါးသောစကြဝဠာသို့မရောက်ခြင်း ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ပန်းချီအကြောင်းအရာဖော်ပြချက် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရာတွင် ဇာတ်တော်များ၏ အမည်များမှာလည်း ပိဋကတ်တော်လာ ဇာတ်တော်များအတိုင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ဘုရားလောင်းအမည်ကို အဓိကထား၍ အမည်ပေးခြင်း၊ အဓိကကျသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု



လောကထီပိပန်

အမတ်ကြီးလေးပါးက လျှို့ဝှက်အကြောင်းအရာများ ပြောကြားနေသည်ကို ခုံအောက်မှ မဟောသော နားထောင်နေဟန်



ပင်လယ်တွင်းမှ
မဟာဇနကမင်းသားအား
မင်္ဂလာမေလောနတ်သမီးက
ကယ်တင်ပုံ

လောကထီပိပန်

၍ အမည်ပေးခြင်း၊ (ဥပမာ- ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်)၊ ထင်ရှားသော အကြောင်းကိုပြု၍ အမည်ပေးခြင်း (ဥပမာ- ဒေဝဓမ္မဇာတ်)၊ အကြောင်းရင်း ဖြစ်ရပ်ကို အမှီပြု၍ အမည်ပေးခြင်း (ဥပမာ- နဂ္ဂကပါနဇာတ်)၊ အသုံးပြုသည့် အရာဝတ္ထုကိုအကြောင်းပြု၍ အမည်ပေးခြင်း၊ တေလပတ္တဇာတ်၊ ထင်ရှားလိုသည့် အကြောင်းကို ဦးတည်၍ အမည်ပေးခြင်း (ဥပမာ- ဧကနိပါတ်မှ သီလဝံသကဇာတ်)၊ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍ အမည်ပေးခြင်း (ဥပမာ- သုဇာတဇာတ်)စသည်ဖြင့် ဇာတ်ကောင်၏အမည်များသည် မင်္ဂလာအရေးအသားပါ ဇာတ်တော်များနှင့် ညီညွတ်နေသည် ကိုလည်း လေ့လာသိရှိရသည်။

ယင်းအပြင်ဘုရားလောင်းတော်တို့ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာ ကမ္ဘာအပိုင်းအခြားသည် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ရှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းဟူ၍ သုံးမျိုးရှိသည်။ အလောင်းတော်တို့ ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်သော အင်္ဂါရပ်များမှာ လူဖြစ်ရခြင်း၊ ယောက်ျားစင်စစ် ဖြစ်ရခြင်း၊ ရဟန္တာအရင်မြတ် ဖြစ်နိုင်သောအကြောင်း ဥပနိဿယရှိရခြင်း၊ ဘုရားရှင်တို့ကို မျက်ဝါး ထင်ထင်ကြိုကြို ဖူးမြင်ရခြင်း၊ ရသေ့ရဟန်း ဘဝသို့ ကူးဝင်ရခြင်း၊ ဈာန်အစရှိသော ထူးခြားချက်ကို ရရှိခြင်း၊ ဘုရားဆုကို မှန်းလျက် စွန့်လွှတ်ကျင့်ကြံနိုင်ရခြင်း၊ ဘုရားစင်စစ်ဖြစ်လိုသော စိတ်ခိုင်မာစွာရှိရခြင်း ဟူသော အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိကြောင်း သိရသည်။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်တွင် ပိဋကတ်တော်လာ ဇာတ်တော်များသည် ဩဇာ လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့ မြန်မာပန်းချီ၏အရည်အသွေး၊ အဆင့်အတန်းကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးလေ



ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များ

ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး

သည်။ မြန်မာ့ပန်းချီတိုးတက်မှုအတွက် ဇာတ်တော်များဖြင့် အပြည့်အဝလေ့ကျင့် ရေးခြယ် ခွင့်ရသည်။ ရေးခြယ်ခွင့်ရသည်နှင့်အညီ လူအများစုတို့မှာ စာပေနယ်ထက်ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာ သိနေသည်ဟု သုံးသပ်ရပါသည်။ သို့ပါ၍ ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် ပန်းချီသည် ပိဋကတ်စာပေကျမ်းဂန်များနှင့် အလွမ်းဝေးနေသူများကို သရုပ်ဖော်ပန်းချီများဖြင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေစေသည်မှာ ထင်ရှားစေသောအချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များသည် အရေအတွက်များသည်နှင့်အမျှ အပြည့်အဝ အကုန်အစင် ရေးဆွဲနိုင်ရန် ကျယ်ပြန့်သော နံရံရိယာလိုအပ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ ပုဂံခေတ်က (၂) လက်မမှ(၅)လက်မအထိသာရသည့် အကွက်အကွင်းအတွင်း ဇာတ်ကွက်များကို စာများဖြင့် ရေးထိုး၍ ပူဇော်ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာ့စာများမှာ အေဒီ ၁၂-ရာစုစောစောပိုင်း ကျန် စစ်သားမင်းကြီးလက်ထက်လောက်တွင် မွန်စာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အေဒီ ၁၂-ရာစုအလယ် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး လက်ထက်လောက်တွင် မွန်စာ၊ ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာစာများဖြင့် လည်းကောင်းရေးသားကြပြီး နောက်ပိုင်းကာလများတွင် မြန်မာကမ္ဘာ့စာဖြင့်သာ အရေး များကြပါသည်။ ပုဂံရှေးဟောင်းဒေသ၌ ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်ပန်းချီများကို လေ့လာရန် အကောင်းဆုံးဂူဘုရားများမှာ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး၊ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး၊ လောကထိပ်ပန်၊ ဝိနည်းစိုရ် ဘုရားစု၊ မင်းနန်သူ လေးမျက်နှာ၊ ကုန်းတော်ကြီး၊ ပုဂံမြို့သစ် အနောက်ဘက် သယ်ရာဇာဘုရားစု၊ မင်းနန်သူ ကြက်ကန်ဥမင် အရှေ့ဘက် အရှေ့လှည့်ဂူ တို့တွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ခေတ်မီနည်း စနစ်များဖြင့် သန့်စင်ပြီးနောက် မြင်းကပါဂူပြောက် ကြီးရှိ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များသည် ထင်ရှားကောင်းမွန်စွာလေ့လာနိုင်သော ပုဂံ ခေတ်ဦး ပန်းချီများဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။

ဇာတ်တော်တစ်ကွက်လျှင် (၁)ပေ(၅)လက်မပတ်လည်ခန့်ရှိပြီး သရုပ်ဖော်ပုံများကို ရေးမွန်စာများဖြင့် ရှင်းလင်းထားသည်။ ဂူဘုရား၏ စင်္ကြံပတ်လမ်း အပြင်နံရံအားလုံးသည်

ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များသာ ဖြစ်သည်။ အရောင်အသွေး စုံလင်စွာဖြင့် ရေးဆွဲထားသည်။ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး၏ ပန်းချီများမှာလည်း အလွန်ကောင်းမွန်လှသည်။ အောက်ခံအင်္ဂါ တေမှာ လွန်စွာကျစ်လျစ်မာကျောလှ၍ တောက်ပြောင်လျက်ရှိသည်။ ထူးခြားမှုမှာ ဆေး အဖြူနှင့် အနက်ကို အများဆုံးအသုံးပြုထားသည်။ ပဓာနဆင်းတုကြီး၏ နောက်ခံနံရံ တွင် ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အောင်ခန်းကို သရုပ်ပေါ်လွင်စေရန် မာရ်နတ်သား၏ စစ်သည်တော်များ လာရောက်တိုက်ခိုက်ဟန်နှင့် မြတ်စွာဘုရားအား ရှုံးပြီး ထွက်ပြေး



မဟာသုတသောမဇာတ်

လောကထိပ်ပန်



စန္ဒကုမာရဇာတ်

လောကထိပ်ပန်



အဗ္ဗန္တရဇာတ်

မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး

သွားဟန်ကို ရေးဆွဲထားသည်။ အထူးသဖြင့် အာရုံခံ၏ မြောက်ဘက်နံရံတွင် ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များကို အလေးပေးရေးဆွဲထားသည်။ ၁၈၈၉ ခုနှစ်က ဂူဘုရား၏ နံရံပန်းချီများအား ဂျာမန်အမျိုးသား ထိုမန်ဆိုသည် လွှဲဖြင့်စနစ်တကျ ဖြုတ်ခွာခိုးယူသွားသည်ကို ခံခဲ့ရဖူးသည်။ ကြီးမားသော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်ပါသည်။ ဖွားစောသူကြီး ဦးထွန်းဦးနှင့် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်တို့၏ ကာကွယ်တားဆီးမှုကြောင့် ရပ်တန့်သွားခဲ့သည်။

လောကထိပ်ပန်တွင်မူ ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များကို တိုက်မကြီး အနောက်ဘက် နံရံတွင် တစ်ဇာတ်လျှင် တစ်ကွက်ကျဖြင့် (၁၀)လက်မပတ်လည်ရေးဆွဲထားပြီး ဇာတ်ကြီးဆယ် ဘွဲ့ထံမှ တေမိဇာတ်တော်၊ မဟာဇနကဇာတ်တော်တို့ကို တစ်ကွက်ထက်ပို၍လည်းကောင်း ရေးဆွဲထားသည်။ အာရုံခံအဝင်တွင် အရှေ့ဘက်နံရံ၌ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်တွင် ဇာလီနှင့် ဂဏ္ဍာအားလျှံပုံနှင့် ဆင်ဖြူတော်လျှံပုံများမှာ သရုပ်ပါလှသည်။ ထို့အတူ မဟောသဓာ ဇာတ်တော်တွင် လျှို့ဝှက်ရမည့်အကြောင်းကို မပြောအပ်သော အခန်း၌ ဘုရားလောင်း မဟောသဓာသည် စားပွဲအောက်မှ နားထောင်နေဟန်နှင့် စူဠပုဏ္ဏားအား ပတ္တမြားလက်စွပ် ပြု၍ ကုပ်ကို ဖိတားခန်းတို့မှာ လွန်စွာအသက်ဝင်လှပါသည်။ ရေလှိုင်းပုံများကို အရစ် အရစ်ဖော်ထားသော စက်ကွင်းအခြမ်းများ ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရေးဆွဲထားသည်။ ဘုရင့် ဝတ်ရုံများကို စက်ဝိုင်းပုံများ ဖြင့် အကွက်အဆင်ဖော်ထားသည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏ ခါးစည်းကို ကန့်လန့်စင်းတို့ဖြင့် ခြယ်ထား၏။ ကျားတိရစ္ဆာန်များဆိုလျှင် ဒေါင်လိုက် အစင်းများရေးဆွဲကာ ပုံဖော်ထားသည်။ ဇာတ်ကွက်များတွင် လူ၊ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာ၊ မင်း၊ ဗိဇုရား၊ ပုဏ္ဏားစသော ရုပ်ပုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ရထားစီးဟန်၊ ဗိုလ်တို့ဟန်စသဖြင့်



မဟာကုဏ္ဍာလဇာတ်

လောကထိပ်ပန်



နာရဒဇာတ်တော်မှ ငရဲခန်းများ

လောကထိပ်ပန်

စုံလင်စွာ ရေးဆွဲထား ပါသည်။ ဘုံအဆင့်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်ပုံတို့ကိုလည်းတွေ့ရသည်။ မြတ်စွာဘုရားနုစဉ် ဘဝများ၌ ဇာတ်ကွက်အသီးသီးတွင် ဘုရားလောင်းအား ရောင်ခြည်ဝန်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အထက်အမြင့်ပုံဆံ့ထုံးဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထီးတော်မိုးထား၍ လည်းကောင်း ရေးခြယ်ထား ပါသည်။

ဥပမာ-လောကထိပ်ပန်ဘုရား၏ မဟာကုဏ္ဍာလဇာတ်တော်တွင် ဘုရားလောင်း ငှက်မင်းအား ထီးမိုးထားသည်ကို ထင်ရှားစွာတွေ့မြင်ရသည်။

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုကြည်ညို ကိုင်းရှိုင်းစေမှု၊ သဒ္ဓါတရားပွားများစေမှုကို အဓိကရည်ရွယ်၍ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့်ဇာတ်နိပါတ်တော်များ ကို သရုပ်ဖော်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

နံရံဆေးရေးပန်းချီအများစုတို့တွင် ဇာတ်နိပါတ်တော်အခန်းခန်းတို့ကို ရေးခြယ်ရာ၌ တောတောင် ရေမြေသဘာဝရှုခင်းများ၊ မြို့ရွာကျေးလက်ရှုခင်းများနှင့် နန်းတွင်းအခမ်းအနား

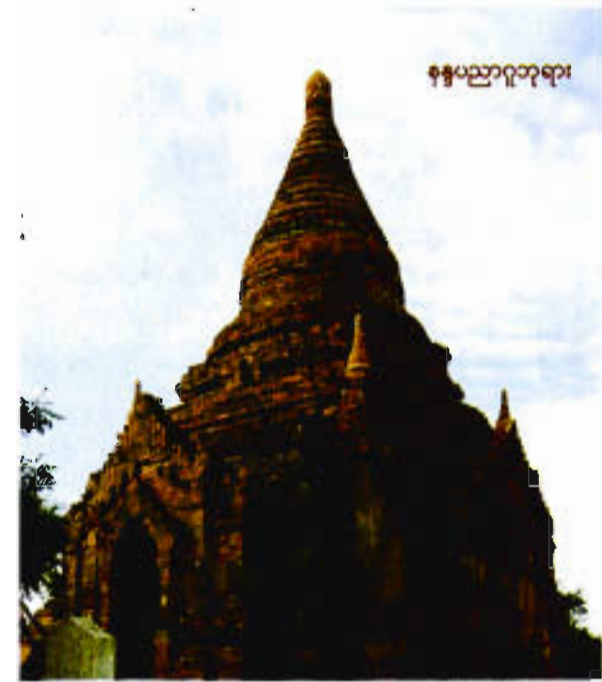
များ လည်းပါဝင်သဖြင့် လူတန်းစားအမျိုးမျိုး၏ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံနှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ သွားလာလှုပ်ရှားပုံများကို မြင်တွေ့နိုင်ပြီးပုဂံခေတ်၏ ဘဝကြေးမုံသဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

နိပါတ်တော်ဖြင့် ဇာတ်တော်များကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားထားပါသည်။

၁။	ဧကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၅၀
၂။	ဒုကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀၀
၃။	တိကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၅၀
၄။	စတုက္ကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၅၀
၅။	ပဉ္စကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၂၅
၆။	ဆက္ကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၂၀
၇။	သတ္တကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၂၁
၈။	အဋ္ဌကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀
၉။	နဝကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၂
၁၀။	ဒသကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၆
၁၁။	ဧကဒသကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၉
၁၂။	ဒွါဒသကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀
၁၃။	တေရသကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀
၁၄။	ပဏိဏ္ဍကနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၃
၁၅။	ဝိသတိနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၄
၁၆။	တိသနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀
၁၇။	စတ္တာလီသနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၅
၁၈။	ပဏ္ဍာသနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၃
၁၉။	သဋ္ဌိနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၂
၂၀။	သတ္တနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၂
၂၁။	အသီတိနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၅
၂၂။	မဟာနိပါတ်	ဇာတ်တော်	၁၀

ဇာတ်တော် စုစုပေါင်း ၅၄၇ ဇာတ်

နန္ဒပညာဂူဘုရား၏ နံရံပန်းချီမှ ထေရဝါဒသာသနာ



ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်အတူ မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာကိုလည်း ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာနှစ်မျိုးကို အကျဉ်းမျှဖော်ပြပါမည်။ ထေရဝါဒဆိုသည်မှာ ပထမအကြိမ် သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ခေါ်ဆိုသော ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အမည်ဖြစ်သည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို မဟာထေရ်ကြီးများ စုပေါင်းရွတ်ဆို၍ ခေါ်သောအမည်မှ စတင်ခဲ့သည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်များသည် စလယ်ဆုံးသုံးပါးလုံး ကောင်းမွန်ညီညွတ်နေသဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမဒေသနာမှလွဲ၍ သွေဖည်ခြင်းမရှိဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟောကြားခဲ့သော တရားတော် များအတိုင်း တစ်သဝေမတိမ်းလိုက်နာသော ဗုဒ္ဓအယူဝါဒဖြစ်သည်။

ဒုတိယအကြိမ် သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဂိုဏ်းကွဲများ ပေါ်ပေါက်လာရာ မဟာသင်္ဂါယနာ မဟာယာနဂိုဏ်းသည် တဖြည်းဖြည်းအင်အားကြီးမားလာပြီး အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း၊ ပါလတိုင်းမှ နီပေါ၊ တိဗက်၊ တရုတ်ပြည်စသဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓအယူဝါဒဖြစ်သည်။ မဟာယာန၏ ဝိသေသမှာမြတ်စွာဘုရားသည် ကိုးကွယ်အပ်၊ ပူဇော်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သွားပြီ ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာနှင့်သာ

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

သက်ဆိုင်သည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့အား နိဗ္ဗာန်သို့ပို့ဆောင်ရန် တရားတော်တို့နှင့် ဗောဓိသတ္တဘုရားလောင်းနတ်သားများအား ထားရစ်ခဲ့၍ စောင့်ရှောက်စေသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ကြသည်။ ဗောဓိသတ္တဘုရားလောင်းတို့သည် ကာမဘုံသားလူအများအား အမှောင်ထုကို ပယ်ဖျက် ဖြိုခွင်းလျက် ဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ဉာဏ်အလင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ကယ်ယူဆောင်ကြဦးတော်မူသည်ဟု ယုံကြည်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဘုရားရှင်နှင့် ဗောဓိသတ္တဘုရားလောင်းတို့အား ကိုးကွယ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပတ်နှင့်ပြည့်စုံ၍ စွမ်းအင်အမျိုးမျိုးရှိပုံကို စာပေကျမ်းဂန်တွင် ကြည့်ရှုရန် မလွယ်ကူ၊ ရုတ်ခြည်း နားလည်နိုင်စေခြင်းငှာ ရုပ်တု၊ ရုပ်လုံး၊ ပန်းချီ စသည်ဖြင့် ဖန်တီးဖော်ဆောင်ရာ၌ သဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုး ပြောင်းပြီး ခြေလက်အင်္ဂါ ဦးခေါင်းတို့ကို အရေအတွက်အမျိုးမျိုး၊ ကိုင်ဆောင်သော လက်နက် အမျိုးမျိုးနှင့် စီးတော်ယာဉ် အမျိုးမျိုးစီစေလျက် သရုပ်ဖော်ကြသည်။

အဆိုပါ မဟာယာနဗုဒ္ဓအယူဝါဒသည် ပါလတိုင်းမှလည်းကောင်း၊ နိပေါ တိဗက်ပြည်တို့မှ လည်းကောင်း၊ သရေခေတ္တရာသို့ သက်ဆင်းလာ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒနှင့်အတူ ပွင့်လင်းလာခဲ့လေသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် အနော်ရထာမင်းနှင့် ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ်တို့၏



လောကနာထဘုရားလောင်းနတ်သား

အပါယ်ရတနာဘုရား

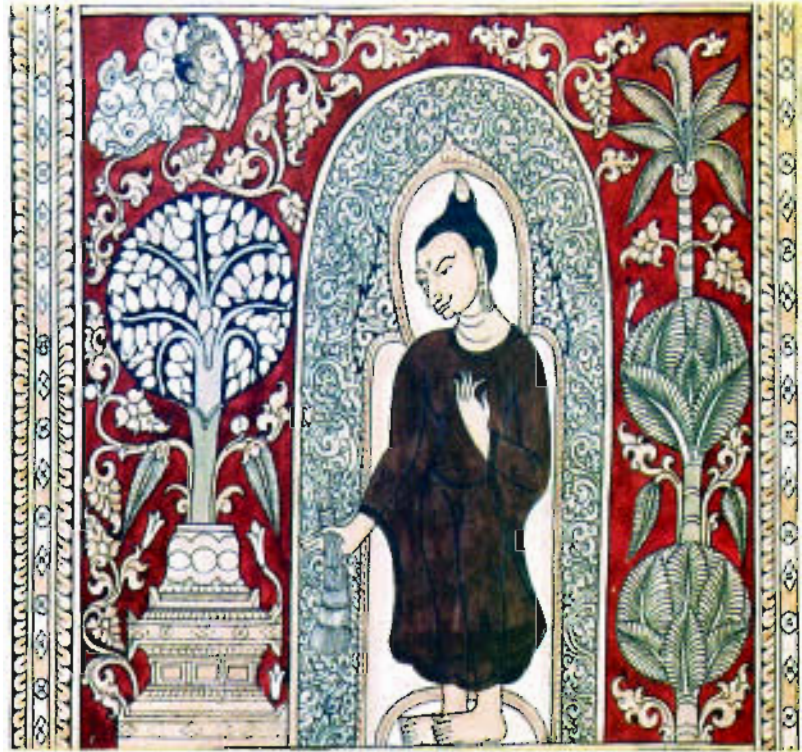


အပါယ်ရတနာဘုရားမှ ပန်းချီကောက်ကြောင်း

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ခေတ်သို့တိုင် ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ သို့ရာတွင် ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ်၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် အနော်ရထာမင်းနှင့် ကျန်စစ်မင်းတို့၏ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓအယူဝါဒကို ချီးမြှောက်မှုဖြင့် ထေရဝါဒမှာနိုင်ငံ အဝှမ်းကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓအယူဝါဒ အဖြစ်ပြောင်းလဲပြီး တိုးတက်ပွင့်လန်းလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မဟာယာနအယူဝါဒမှာ ရှုတ်ခြည်း ကွယ်ပျောက် သွားသည်မဟုတ်ဘဲ ပန်းချီ အနုပညာဖန်တီး မှုများဖြင့် ဝေဆာလျက်ရှိခဲ့သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ပုဂံခေတ်မဟာယာန ပန်းချီတွင် ပုဂံသူ၊ ပုဂံသားတို့သည် ဟိနယာနနှင့် မဟာယာန ခွဲခြားခြင်း မပြုဘဲ နှစ်ဂိုဏ်းစလုံးကိုပင် ကိုးကွယ်ကြသည်ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။

အချို့ဟိနယာနဝါဒီတို့၏ အလှူဆုတောင်းစာများတွင် မဟာယာနဝါဒီတို့၏ အဓိကထားသော အရိမေတ္တယျကိုဖူးမြော်လိုသောဆန္ဒ၊ အရိမေတ္တယျကို ဖူးကြရ၍ နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရပါစေသတည်းဟူသော ဆန္ဒတို့ပါရှိလေရာ ထိုစာတို့ကိုထောက်၍ သိနိုင်



ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာအခန်း
မြက်ရစ်ဆုပုဂံကို ကြံဖြန့်တော်မူနေသောပုံ

နန္ဒပညာဂုဏ်များ



ဇာတကဆိုင်ရာအခန်း
ဇာတ်တော်အမှတ် (၅၂၂)၊ သရဘင်္ဂဇာတ်

လေသည်။ ဥပမာ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ သားတော်ရာဇကုမာရ်သည် ဘုရားတည်၍ ကျွန်လှူပြီးသောအခါ ငါ့အမှုကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာရအံ့သောအကြောင်း ဖြစ်စေသတည်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤဘုရားအား ငါလှူသော ကျွန်တို့အား နိပ်စက်ခြင်း ပြုလျှင် ပြုသူသည် အရိမေတ္တယျဘုရားသခင်ကို မဖူးရပါစေနှင့်ဟူ၍ ၎င်းကျောက်စာ၌ ဆိုခဲ့လေသည်။ ပထမ အချက်ဖြစ်သော ရာဇကုမာရ်၏ ဆုတောင်းပုံသည် ဟိနယာနသဘော သက်သက်ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလေသည်။ ဒုတိယအချက်ဖြစ်သော ရာဇကုမာရ်၏ ကျိန်ပုံသည် မဟာယာနသဘော အရိပ်ယောင်သန်းနေသည်ဟု ယူဆရလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပုဂံသူ၊ ပုဂံသားတို့သည် ဟိနယာနဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တို့ကို လည်းကောင်း၊ မဟာယာနကျမ်းဂန်ဆိုင်ရာ တို့ကို လည်းကောင်း၊ တွဲဖက်ကိုးကွယ်ကြဟန်ရှိသည်။ ပုဂံခေတ်သာမက ပုဂံပျက်ပြီးနောက် အင်းဝခေတ်၌ပင် ထိုသို့ တွဲဖက်ကိုးကွယ်မှုရှိခဲ့သည်ကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်လေသည်။ ဥပမာ သက္ကရာဇ် ၈၀၄ ခုနှစ်တွင် တောင်တွင်းမင်း သီရိဇေယျသူမောင်နှံတို့သည် ပုဂံမြို့ဝက်ကြီးအင်း အရပ်၌ ကျောင်းဆောက်၍ ပိဋကတ်ကျမ်း၊ ဝေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း အစရှိသော ကျမ်းအမျိုးမျိုးပေါင်း (၂၉၅)ကျမ်း ကို စာသင်ရဟန်းတော်များအတွက် ရေးသား လှူဒါန်းကာ တက်ခွဲကျောင်း ကျောက်စာရေးထိုးခဲ့လေသည်။ ဤကျမ်းများတွင် မဟာယာန ဆိုင်ရာကျမ်း များ ပါဝင်နေသည်ဟု ပညာရှင်များ ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပုဂံခေတ်က ဟိနယာန စည်ပင်ထွန်းကားခဲ့သော်လည်း မဟာယာန ကြီးကြားရှိသည်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤတက်ခွဲ ကျောင်းရှိ နံရံပန်းချီများသည် အရိမေတ္တယျ ဘုရားလောင်း၏ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားသည်မှာလည်း အထင်အရှားဖြစ်သည်။ ဟိနယာနဆိုသော ဝေါဟာရမှာ

မဟာယာနဗုဒ္ဓဝါဒီဂိုဏ်းသားများက ထေရဝါဒဗုဒ္ဓအယူဝါဒကို ခေါ်ဆိုသော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ မဟာယာနအယူဝါဒတို့ အလိုအရ ထေရဝါဒဂိုဏ်းသားများသည် တစ်ကိုယ်ရေ လွတ်မြောက်မှုကိုသာ မျက်မှောက်ပြုနေကြသည်။ ထို့ကြောင့်နိမ့်ကျသောလမ်းစဉ် ဟိနယာနဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါအားလုံး နိဗ္ဗာန်ရရှိပြီးမှ သူတို့က နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်မည်ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါအားလုံး နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုရေး ဆောင်ရွက်ရသောကြောင့် မဟာယာနကြီးမြတ်သော လမ်းစဉ်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြသကဲ့သို့ ပန်းချီဆိုင်ရာ မဟာယာနသဘောမှာ ဗောဓိသတ္တနတ်ဘုရားများကို ပူဇော်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဗောဓိသတ္တနတ်ဘုရားများသည် မဟာကရုဏာတော်၊ မဟာမေတ္တာတော်ထားရှိ၍ ဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်းမှ ကယ်ချွတ်တော်မူနိုင်သည်။ နိဗ္ဗာန်သို့ အရောက်ပို့ဆောင်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ကိုးကွယ်ရာတွင် ဗောဓိသတ္တနတ်ဘုရားကို ဘွဲ့အမည်အမျိုးမျိုးပေး ကိုးကွယ်ကြသည်။ လောကအားလုံးကို စောင့်ရှောက်တော်မူသော ကရုဏာရှင်အဖြစ် အလောကိတေသာရဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောကနာထဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်သက်ဖွယ် ကျက်သရေအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကရုဏာရှင်အဖြစ် မဇ္ဈသီရိဟုလည်းကောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ ဝရဇိန်လက်နက်ကိုင်သော ကရုဏာရှင်ဝရိပါဏီဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဒုမ္မာကြာပန်းကိုင်သော ကရုဏာရှင်အဖြစ် ပဒုမပါဏီဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘွဲ့အမည်ပေး၍ ကိုးကွယ်ကြသည်။ အမျိုးသမီးဗောဓိသတ္တနတ်ဘုရားများလည်းရှိသည်။ သံသရာတစ်ဖက်ကမ်းသို့ ပို့နိုင်သူအဖြစ် တာရာဒေဝီဘွဲ့ အမည်ပေးထားသည်။ ပညာဉာဏ်ဖြင့် ကယ်နိုင်သူအဖြစ် ပညာပါရမီဘွဲ့ အမည်ပေးထားသည်။

ဗောဓိသတ္တနတ်သားများကို အာရုံခံမှ စင်္ကြိုလမ်းအဝင်ပေါက်၏ ဘေးနှစ်ဖက်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓကုဋီတိုက်၏ ဘေးနှစ်ဖက်တွင်သော်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်များ၏ ဘေးနှစ်ဖက်တွင်သော်လည်းကောင်း ရေးဆွဲကြသည်။ အပါယ်ရတနာဂူ ဘုရားတွင်မူ နံရံ၌ အများအပြား ရေးဆွဲပူဇော်ခဲ့လေသည်။ မဟာယာနပန်းချီနှင့် ပတ်သက်၍ အပါယ်ရတနာဂူဘုရား၌ အစုံလင်ဆုံး အများဆုံးရေးဆွဲခဲ့သည်ကို လေ့လာနိုင်သည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ဗောဓိသတ္တဘုရားလောင်း နတ်သားပုံများအား ပန်းချီဖြင့်သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲမှုအပြင်၊ အင်္ဂတေရုပ်ထု၊ ကျောက်ဆစ်ရုပ်ထုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အုတ်ခွက်ဆင်းတုများ၏ ဝဲနှင့် ယာတွင်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ပူဇော်ကြလေသည်။ နံရံပန်းချီများ၌ လက်ယာတွင် ဤကား မေတ္တိယျတည်း၊ ဝဲဘက်တွင် ဤကားလောကနာထဟူ၍ ကမ္မည်းစာရေး ထိုးလေ့လည်း ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့် ပန်းချီရေးဆွဲသရုပ်ဖော်မှုမှာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီကမူ ပန်းချီဆရာတို့၏ တာဝန်မှာ ဗောဓိသတ်နတ်ဘုရားပုံတော်တို့ ကို သပွယ်အောင်၊ နှစ်သက်ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင်၊ ရေးဆွဲကြရလေသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဆရာသုံးသပ်သကဲ့သို့ပင် ဘုရားလောင်းနတ်သားနှင့် နတ်သမီးတို့၏ ရေးဆွဲပုံများမှာ နှစ်သက်ကြည်ညိုစဖွယ်ပုံများ



ဘုရားလောင်းဖွားတော်မူခန်း၊ နန္ဒပညာဘုရား

သာ တွေ့ရသည်။ ရေးဆွဲရာတွင် ကိုယ်ကိုအတန်ငယ် ယိမ်းနွဲ့ခြင်း၊ အာဘင်သုံးဆစ်ချိုး၊ ငြိဘင်သုံးဆစ်ချိုးတို့ဖြင့် ဓမ္မစကြာမုဒြာလက်ဟန်း၊ ဝရဒအမူအရာ ဆုပေးဟန်လက်အနေအထား၊ တရားဆွေးနွေးနေဟန် အမူအရာ၊ ဝရာစယာန၊ ဈာန်ဝင်စား ဟန်မုဒြာစသည် ပုံသဏ္ဍာန်များကို ရေးဆွဲကြသည်။ နှစ်သက်စဖွယ်ဖြစ်သော ခြေတစ်ဖက်တင် တစ်ဖက်ချ ဟန်ဖြင့် မကိုဋ်၊ လည်ဆွဲ၊ လက်စည်း၊ လက်ကျပ်၊ ခါးစည်း၊ ခြေကျင်း၊ ပန်းပြောင်ပုဆိုးများဖြင့် ဆင်ယင်ထားသည်။



မြတ်စွာဘုရားအား မာရ်နတ်၏သမီးများက အရွယ်စုံ အမျိုးသမီးများဖန်ဆင်းကာ ကိလေသာဖြင့် ဖြားယောင်းဟန်

နန္ဒပညာဘုရား



နတ်သားနှင့် ကြွင်ရာတော်များ

ဘုရားသုံးဆူ

ဘုရားလောင်းနတ်သားများ၏ ပုံမှာလည်း အမျိုးမျိုးဖြစ်သည်။ ဘုရားသုံးဆူမှ ဇောဓိသတ္တပုံသည် အဝလောကီတိဿရ ပုံဖြစ်သည်။ လောကနတ်ဟုလည်း ခေါ်သည်။ မဟာယာနဗုဒ္ဓအယူဝါဒတွင် အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်သည်။ လက်ဆယ်ချောင်းပါရှိသည်။

လောကဥသျှောင်မှပုံမှာ ဝဇီရပါဏီဟုခေါ်သည်။ ဝဇီရပါဏီဇောဓိသတ္တ၏ အမှတ် လက္ခဏာမှာ ဝရဇိန်လက်နက် တပ်ဆင်ထားသော ဆည်းလည်းဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ လက်များတွင် ကြာ၊ ချွန်းတောင်၊ လှံ၊ ဓါး၊ သံလျက် စသည့်တို့ကို ကိုင်ဆောင်ထားသည်။ ဝရဇိန်လက်နက်၏ သဘောမှာ မပျက်မစီးနိုင် ခိုင်မာသောသဘောဖြစ်၍ သစ္စာတရားကို ထိုဝရဇိန်လက်နက်ဖြင့် ဥပမာတင်စားထားသည်ဟု ဆိုသည်။

အပါယ်ရတနာဂူဘုရားမှ လောကနတ်ပုံမှာ အဝလောကီတိဿရကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ယာလက်ချောင်း အမူအရာမှာ ဝရဒမုဒြာဆုပေးဟန်ဖြစ်သည်။ ဝဲလက်ဖြင့်ကြာပွင့်ကိုင်



မာရ်နတ်၏ သမီးများက ဖန်ဆင်းထားသည့် အရွယ်စုံအမျိုးသမီးများ



နန္ဒပညာဂူဘုရားအတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတကဆိုင်ရာ နံရံဆေးရေးပန်းချီများ

ထားသည်။ ကြာပလွင်ထက်ဝယ် ခြေတစ်ဖက်တင် တစ်ဖက်ချဟန်ထိုင်သည်။ ရုပ်အသွင် အားဖြင့် နုပျို၍ ကိုယ်အမူအရာ သိမ်မွေ့ပြီး မျက်နှာအမူအရာ တည်ငြိမ်အေးချမ်းသည်။ အချို့နေရာများတွင် မတ်ရပ်တော် လောကနတ်ပုံများလည်း ရေးဆွဲကြသည်။

မဟာယာနအယူတွင် ဘုရားလောင်းနတ်သားကို ကိုးကွယ်သကဲ့သို့ တာရာဒေဝီနှင့် မဇ္ဈသီရိတို့ကို ကိုးကွယ်ကြကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ အဆိုအရ ဗောဓိသတ္တ တာရာ ဆိုသည်မှာ ဗောဓိသတ္တဂုဏ်ရှိသော တာရာကိုဆိုလိုသည်။ တာရာဒေဝီကို ဗောဓိသတ္တ အဖြစ် ကိုးကွယ်ကြသည်မှာ အေဒီ(၆) ရာစုနှစ်မှ စသည်ဟုသိရသည်။ အဝလောကိတိယရ သည် သတ္တဝါခပ်သိမ်း၏ ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို မြင်သဖြင့် မဟာကရုဏာဖြစ်ပြီး မျက်ရည်ကျလေ ရာ မျက်ရည်မှ တာရာဖွားမြင်သည်ဟု ယုံကြည်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တာရာဒေဝီသည်

သတ္တဝါခပ်သိမ်းအား နှစ်သိမ့်စေနိုင်သော ဗောဓိသတ်ဟုယူ၍ ကိုးကွယ်ကြသည်။ ဗောဓိသတ္တ ပုံတိုင်းတွင် ပဒုမ္မာကြာသော်လည်းကောင်း၊ ကြာညိုသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်မျိုးလုံးသော် လည်းကောင်း ပါရှိတတ်သည်။ ပဒုမ္မာ၏ ကြာသည် ဖန်ဆင်းတတ်သောဂုဏ်နှင့် မဇ္ဈသီရိ ၏ ကြာသည် တရားတော်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်းဟု ယူဆကြသည်။ သို့ပါ၍ ပုဂံခေတ်၏ ပန်းချီ ရေးဆွဲခြင်း အနုပညာကဏ္ဍတွင် မဟာယာနပန်းချီရေးဆွဲခြင်း အခန်းမှာ အထူးတလည် ပါဝင် နေပါ၍ ပညာရှင်များ၏ အဆိုများကို ကိုးကားပြီး ရေးသားအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပုဂံခေတ် က ပန်းချီများ၏ ရေးဆွဲပါဝင်မှုမှာ ဗုဒ္ဓဝင်အခန်းများ၊ ဇာတကဆိုင်ရာ ဇာတ်တော်များက ပိုမိုလွှမ်းမိုးနေရာယူလျက် ရှိပါသည်။ ဥပမာ အပါယ်ရတနာလိုက်ဂူဘုရားအတွင်း မဟာယာန ဂိုဏ်းဆိုင်ရာ အယူဝါဒကို အများဆုံးရေးဆွဲထားသော်လည်း မတ်ရပ်ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်ကြီးနှင့် မုခ်ကပ်များအတွင်း ကျောက်ဆစ်ဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်များ ထုလုပ်ကိုးကွယ်မှု၊ အာရုံခံ၏ နံရံမှ ဇာတကဆိုင်ရာ ပန်းချီခန်းများသည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကိုသာ အဓိကကိုးကွယ်ကြောင်း ညွှန်းဆို ပြသလျက်ရှိပါသည်။

တန္တရဗုဒ္ဓအယူဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်လက်တင်ပြပါမည်။ ပုဂံတွင် တန္တရဂိုဏ်း ခေါ် အရည်းကြီးဂိုဏ်းနှင့် ပတ်သက်၍ နံရံပန်းချီများအား အကိုးအကားပြု၍ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဌာနမှ ထုတ်ဝေသော ရှေးရိုးမြန်မာ ပန်းချီတွင် ဖော်ပြထားပုံမှာ မဟာယာန၏ ဂိုဏ်းကွဲတစ်ရပ်မှာ တန္တရဂိုဏ်းဖြစ်သည်။ တန္တရ ဂိုဏ်းသည် မူလပထမ၌ ဟိန္ဒူတန္တရဂိုဏ်းဖြစ်၍ အေဒီ(၇)ရာစုလောက်ကမှ ဗုဒ္ဓတန္တရဂိုဏ်း စတင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ ဟိန္ဒူဘာသာတွင် ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိုး၊ သျှိုဝခေါ် နတ်ကြီးသုံးပါးတို့ ကို အဓိကကိုးကွယ်ကြ၏။ ထိုနတ်ကြီးတစ်ပါးစီတွင် အဖိုအမသဘော နှစ်ရပ်လုံး ကိန်းတည် လျက်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ ဗြဟ္မာကြီး၏ ဣတ္ထိယသဘောသည် လက္ခီနတ်သမီး၊ ဗိဿနိုး၏ ဣတ္ထိယသဘောသည် သူရဿတီနတ်သမီး၊ သျှိုဝ၏ ဣတ္ထိယသဘောသည် ပဗ္ဗတီနတ်သမီးဖြစ်ကြ၍ ထိုနတ်သမီးတို့ကို သတ္တိဟု ခေါ်တွင်သည်ဟူ၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် နတ်ကြီးများကို နတ်သမီးအသီးသီးနှင့် ကြင်ဖက်ပြု၍ ကိုးကွယ်သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ ထို့နောက်တွင် သျှိုဝ၏ကြင်ရာတော် ပဗ္ဗတီနတ်သမီးတစ်ပါးကိုသာ ကိုးကွယ်သောဂိုဏ်း ပေါ်လာပြီး ထိုနတ်သမီးကို အမည်အမျိုးမျိုးပွား၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ မဟာယာနဂိုဏ်း ဝင် အချို့တို့သည် ဟိန္ဒူတန္တရဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒ အချို့ကို ကျင့်သုံးလာကြ၍ ဗုဒ္ဓတန္တရဂိုဏ်းဟု ပေါ်လာရသည်။

မဟာယာနဘုရားလောင်းနတ်တို့ကို သတ္တိဟုခေါ်သော ကြင်ဖက်နတ်သမီးတစ်ပါး၊ နှစ်ပါးစီဖြင့်တွဲ၍ ကိုးကွယ်ကြလေသည်။ ဗောဓိသတ်နတ်ဘုရားသည် သတ္တိနတ်သမီးနှစ်ပါး ဝဲယာထား၍ စံမြန်းနေဟန်မှာ သုညတာတရားနှင့် ကရုဏာတရား တွဲဖက်နေခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ ဥပါယတရားနှင့် ပညာတို့ တွဲဖက်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း ဥပမာ

တင်စားထားသောသဘော ဖြစ်သည်ဟု တန္တရကျမ်းများ၌ လာသည်ဟူ၏။ ပုဂံ၌ တန္တရဂိုဏ်း ဆိုင်ရာပန်းချီ များကို မင်းနန်သူရွာဘုရားသုံးဆူ၌ အများဆုံးတွေ့ရလေသည်။ သတ္တိကြင်ရာ နှစ်ပါးနှင့် တွဲဖက်နေသော ဗောဓိသတ်နတ်သားကို ရုပ်လျက်လည်းကောင်း၊ ထိုင်လျက် လည်းကောင်း၊ ရေးဆွဲထား၏။ ဝတ်စားတန်ဆာ အပြည့်အစုံတင်ပြလျက် ယိမ်းနွဲ့သော ကိုယ်ဟန်ဖြင့် ရုပ်လျက်ရှိ၏ ။ သတ္တိနတ်သမီးများ၏ပုံမှာ နတ်သားထက်သေးငယ်၏ နတ် သား ၏ မျက်နှာအမူအရာမှာ ကြောက်မက်ဖွယ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တည်ကြည်ပုံ အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ပြုံးရွှင်ပုံအဖြစ်လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ရေးဆွဲထား၏ဟု ဖော်ပြထားသည်။

တစ်ဖန် ဆရာဇော်ဂျီ၏ (၁၉၅၈) ထုတ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုဂံခေတ်တန္တရ ပန်းချီ အကြောင်း ဖော်ပြထားသည်မှာလည်း ဟိန္ဒူတန္တရဝါဒသည် ရှေးဘင်္ဂလား မြောက်ပိုင်း ပါလ တိုင်းတွင် ထွန်းကားစဉ်ပင် လူကြိုက်များလာရာ၊ အေဒီ(၇)ရာစုလောက်တွင် အချို့သော မဟာ ယာနဝါဒီတို့သည် ထိုဝါဒကို လက်ခံလာကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့ဖြစ်ဆိုခဲ့သော ဟိန္ဒူ တန္တရဝါဒတို့၏ အယုံအကြည်၊ အကျင့်အကြီး အမူအရာတို့သည် မဟာယာနသို့ ဝင်လာ၍ ဗုဒ္ဓတန္တရဂိုဏ်း ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ ဤဂိုဏ်းဂဏများ ပေါ်ပေါက်လာပြီး နောက် ပုဂံခေတ်တွင် ဟိန္ဒူတန္တရဂိုဏ်းဆရာတို့၏ နေရာတွင် အရည်းကြီး အခေါ်ခံသူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဇော်ဂန်၊ ယက္ခနိတို့နေရာတွင် ဒေသဆိုင်ရာ ကိုးကွယ်ပသရင်းဖြစ်သော စုန်း၊ ကဝေ၊ ဘီလူး၊ နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိတန်ခိုးကိုလို၍ ဂါထာမန္တန်မန်းခြင်း၊ မှုတ်ခြင်း ဖြင့် အပြစ်ပြုသူအား အပြစ်မှ လွတ်စေသည်ဟုဆိုသော ပရိတ်ရွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အရည်းကြီးဆိုသူတို့က သား အမဲ သေရည် ပူဇော်ခံခြင်း၊ ပန်းဦးအပူဇော်ခံခြင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ဝင်လာသည်ဟု ယူသင့်လေသည်ဟူ၍ ပုဂံနံရံဆေးရေး ပန်းချီကို အခြေခံပြီး ရသမြောက်စွာ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

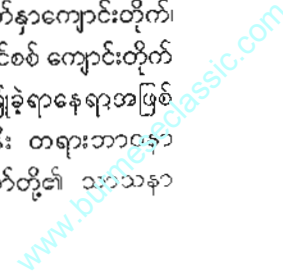
အရည်းကြီးရဟန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အနော်ရထာမတိုင်မီက ရှိကောင်းရှိနိုင် မည်ဖြစ်သော်လည်း အေဒီ(၁၁)ရာစုမှ အေဒီ(၁၃)ရာစုအထိ ပုဂံတွင် အရည်းကြီးရဟန်းများ နှင့် ပတ်သက်သော ခိုင်လုံသည့်အထောက်အထားကို မတွေ့ရှိရပါ။ ပုဂံရက်သတ္တပတ် ဟောပြောချက်မှ ပုဂံခေတ်သာသနာနှင့် ပတ်သက်ပြီး အရည်းကြီးအကြောင်းများကို အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြထားရာ အရည်းဆိုသည်မှာ ရှင်မှလာ၍ သူတော်စင်ဟု ယူဆကြောင်းနှင့် ဆိုးညစ်သော အရည်ကြီးတို့သည် သာသနာကို ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်ပြု၍ ကိုးကွယ်ခံနေပါက ပုဂံခေတ်ကို အုပ်ချုပ်သော မင်းတို့၏ အရည်အချင်းညံ့ဖျင်းရာ ရောက်နေကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။ သို့ပါ၍ ပုဂံအကြောင်း လွန်စွာနှစ်သော ဆရာတော်ဦးဇာဂရ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)အား စာရေးသူက မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့ဖူးပါသည်။ ဆရာတော်က ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီတွင် အရည်းကြီး သာသနာဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း သရုပ်ဖော်ထားသောပုံ အထောက်အထား မရှိပါ ကြောင်း ပြောပြပါသည်။

ယင်းအပြင် ဆရာဦးဗိုကေ၏ ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ(၃၇၉) တွင် မင်းနန်သူ၊ ဘုရားသုံးဆူ၏ ပန်းချီများနှင့် ပတ်သက်၍ ခရစ်နှစ် (၁၉၁၅) ခုနှစ်လောက် က ကျောက်စာဝန် မစ္စတာချားလ်စ်ဇူရိုင်းဆဲလ်သည် ဤဂူဘုရားများအတွင်းရှိ ပန်းချီများကို လေ့လာပြီးနောက် ပုဂံခေတ်အနော်ရထာမင်းကြီး လက်ထက်က ထွန်းကားခဲ့ဖူးသော အရည်းကြီး ရဟန်းများနှင့်လည်းကောင်း၊ တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ကိစ္စများနှင့်လည်းကောင်း ဤပန်းချီများနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ဖော်ပြရေးသားခဲ့သည့်အပြင် အချို့သောရုပ်ပုံများ နှင့် ပတ်သက်၍ အယူအဆလေးနက်စွာ တင်ပြပြီး ကောက်ချက်အမျိုးမျိုးချမှတ်ခဲ့ရာကအစ ဤဘုရားသုံးဆူနှင့် နန္ဒပညာဂူဘုရားများအတွင်းရှိ ပန်းချီတို့ကို စိတ်ဝင်စားသူများပြား၍ လာခဲ့လေသည်။

ဘုရားသုံးဆူဂူ အတွင်းထောင့်တစ်နေရာများတွင် ပန်းချီဆရာတို့က တန်ဆာဆင် ရေးဆွဲရာတွင် နတ်သမီးတစ်ဖက်တစ်ဦးကို ဖက်၍နေသောနတ်များပုံကို လည်းကောင်း၊ ဘီလူးရုပ်၊ သားရဲရုပ်၊ နဂါးရုပ်စသည်တို့ကို ပန်းနွယ်ပန်းခက်များအကြားတွင် အလှအပ ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည့် ပုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မစ္စတာဇူရိုင်းဆဲလ်က အရည်းကြီးတို့၏ တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာအလေ့အကျင့်များကို တွေးတောပြီးနောက် အထက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ လေသည်။ ဤနေရာတွင် ဦးဗိုကေက သူ၏ယူဆချက်မှာ ကျောက်စာဝန်ကြီး၏ တင်ပြချက် နှင့် ကွဲလွဲပါသည်။ ထိုရုပ်ပုံပန်းချီကားတို့အား အရှေ့အိန္ဒိယဒေသ ဘုရားကျောင်းတို့၌ ပန်းချီဟန် အလေ့အကျင့်များ ရောနှောနေသော ပန်းချီရေးဆွဲထုံး၊ ရေးဆွဲလေ့ရှိသော သာမန်တန်ဆာဆင် ရေးဆွဲထားသော နတ်သမီးနှစ်ဦးကို ဖက်နေသော နတ်သားများဖြစ်ပြီး တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာ အလေ့အကျင့်သော်လည်းကောင်း၊ အရည်းကြီးရဟန်းများနှင့် ဆက်စပ်ပုံ သော်လည်းကောင်း၊ အထောက်အထားမမြင်မိပါ။

စင်စစ်သော်ကား ကျောက်စာဝန်ကြီးသည် ဤရုပ်ပုံမျိုးကို ဘုရားသုံးဆူတွင်သာ တွေ့၍ လေးနက်သောတင်ပြချက်များကို ဖော်ပြခဲ့သော်လည်း အခြားသော ပုဂံဒေသအတွင်း ဂူဘုရားအချို့တွင် ဤကဲ့သို့ ပုံမျိုးကို တန်ဆာဆင်မှု ပန်းချီရေးဟန်အဖြစ် သာမန် သဘောလောက်သာ ရေးဆွဲလျက်ရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ယနေ့တွေ့ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်ဟု ပုဂံသုတေသန လမ်းညွှန်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

မင်းနန်သူဖွားစော ပတ်ဝန်းကျင်သည် အေဒီ (၁၃)ရာစုကာလက သာသနာအလွန် စည်ပင်ထွန်းကားရာနေရာများ ဖြစ်သည်။ မင်းဝိုင်းကျောင်းတိုက်၊ လေးမျက်နှာကျောင်းတိုက်၊ ဆုတောင်းပြည့်ကျောင်းတိုက်၊ ဆင်ဖြူရှင်ကျောင်းတိုက်တို့သည် ထေရဝါဒစင်စစ် ကျောင်းတိုက် ကြီးများဖြစ်ပြီး၊ သန့်စင်မွန်မြတ်သော သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ လွှမ်းခြုံခဲ့ရာနေရာအဖြစ် ကျောက်စာ၊ မင်စာများက သက်သေပြလျက်ရှိပါသည်။ နန္ဒပညာအနီး တရားဘာဝနာ အားထုတ်ရာ ဥမင်၊ ဝိနည်းကို အလေးထားသော ဝိနည်းစိုရ်ဆရာတော်တို့၏ သာသနာ



တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုတို့သည် အရည်းကြီးရဟန်းတို့ ကြီးစိုးခြယ်လှယ်ခဲ့ရာ နေရာအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့မှုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားအပ်ပါသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ ခေတ်ကာလကို ဦးကျော်ငြိမ်းက မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီးဘုရား စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၅ တွင် ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရှေ့ဘက်လားနယ်မှ စိမ့်ဝင်လာသော တန္တရဝါဒ၊ မဟာယာနဝါဒ နှင့် သထုံကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ရရှိလာသော ပိဋကတ်တော် တို့၏ အဆိုအမိန့်များ ရှင်အရဟံ၏ ဟောပြောပို့ချချက်များသည် ပြိုင်နေကြရာမှ သီဟိုဠ် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်သို့ အရှိန်ကြီးစွာ ပြောင်းလဲနေခဲ့သည့် အခါသမယ ဖြစ်ပေမည် ဟု ဖော်ပြထားသည်။

တန္တရဝါဒကို အနော်ရထာမတိုင်မီ ပုဂံတွင် အရည်းကြီးများ ကျင့်သုံးခဲ့ကြ သည်ဟု ယူဆကြသော်လည်း အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် ရှင်အရဟံ၏ လမ်းညွှန် စောင့်ရှောက်မှုဖြင့် ပိဋကသုံးပုံ ဆောင်ယူခဲ့ပြီးနောက် စစ်မှန်သော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းလင်းအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ အရည်းကြီးရဟန်းတို့ကို နှိမ်နင်းအောင်နိုင်ခဲ့ပုံကို လည်း ရာဇဝင်သမိုင်း များက ဆိုပါသည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာမှာ အနော်ရထာမင်းလက်ထက် မှ စ၍ ပိုမိုထွန်းလင်းတောက်ပ လာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အေဒီ ၁၃ ရာစုကာလတွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ပုဂံမင်းနန်းသူရွာ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ စေတီပုထိုးများကို တန္တရဝါဒနှင့် နှီးနှောရောယှက်နေသည်ဆိုသော အယူအဆများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် နန္ဒပညာဂူဘုရား နှင့် ပတ်သက်၍ အတော်ပင် ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ဖြစ်ခဲ့ပါသေးသည်။

စင်စစ်သော်ကား ဤဘုရားအတွင်းရှိ ပန်းချီတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ပုံများ၊ ဗုဒ္ဓဝင်မှ ကောက်နုတ်ချက်များ၊ တန်ဆာဆင်မှု အလှအပပန်းချီများသာဖြစ်ပြီး အရည်းကြီး တို့၏ ပန်းဦးလွတ်ခံယူခြင်းစသော ကိစ္စမျိုးနှင့် အရိပ်အမြွက်မျှ ပက်သက်ခြင်းမရှိကြောင်း ဆရာဦးဇိကက ပုဂံသုတေသန လမ်းညွှန်စာအုပ်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤစာအုပ် စာမျက်- နှာ ၃၈၈ တွင် အရည်းကြီးတို့၏ ပန်းဦးလွတ်ကိစ္စအတွက် ပို့ဆောင်နေပုံဟု လည်းကောင်း၊ ကျောင်းလွတ်ပူဇော်ပွဲ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အခြားသော စာအုပ်စာတမ်းများတွင် ဖော်ပြနေသော အမျိုးသမီးတစ်စုမှာ မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်သော မာရ်နတ်သမီးတို့၏ အရွယ်အမျိုးမျိုး၊ အပျို၊ သားမဖွားသောမိန်းမ၊ သား တစ်ယောက်ဖွားဖူးသော မိန်းမ၊ သားနှစ်ယောက်ဖွားဖူးသော မိန်းမ၊ မိန်းမအရွယ်အလတ်၊ မိန်းမအိုကြီးတို့ကို ပြု၍ဖြားယောင်းသွေးဆောင်နေဟန် မြတ်စွာဘုရားက ယဿဇာလိန် ဝိသတ္တိကာ အစချီသော ဂါထာကို မြွက်၍ ကိလေသာတဏှာ ကို အောင်နိုင်ပြီးကြောင်း ဆိုနေဟန်ပုံသာဖြစ်ကြောင်း ယူဆပါသည်ဟု ရေးသားထားပါသည်။

ဆက်လက်၍ ရှေးဟောင်းသုတေသနသည် ရံဖန်ရံခါ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အယူ အဆမတူခြင်းများ ရှိတတ်ပါသည်။ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဘုရားသုံးဆူနှင့် နန္ဒပညာဂူအတွင်း အချို့ ပန်းချီပုံတို့သည် အရည်းကြီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာဆိုရာတွင်

လည်းကောင်း သက်ဆိုင်သည်ဟု ဖော်ပြပြောဆိုရေးသားချက်များမှာ ခိုင်လုံခြင်းမရှိပါ။ စင်စစ် ဤဘုရား ပန်းချီပုံအချို့သည် အရည်းကြီးတို့ ကာမဂုဏ်ကိစ္စများနှင့် လည်းကောင်း၊ လုံးဝ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိပါဟု တင်ပြလိုပါသည်။ လေ့လာကြည့်ရှုကြပါရန် အထောက်အထား ရှာကြပါရန်နှင့် ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြပါဟု ရေးသားထားပါသည်။ စာရေးသူသည် ဤအကြောင်း အရာကို များစွာစိတ်ဝင်စား၍ အချိန်ယူလေ့လာခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးများ လေ့လာသည့် အချိန်ကာလတွင် ဤဂူဘုရားလေး၏ နံရံပန်းချီများ မှာ ဖုံးအလူးလူး မီးခိုးမိုင်း အထပ်ထပ် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိရာ အမှန်ဖော်ထုတ်ပေးရန် အလွန်ပင် ခက်ခဲလှပါသည်။ ဆရာကြီးများမှာ ဖော်ထုတ်ရရှိသည့် ပန်းချီအကြောင်းအရာကို တင်ပြခဲ့ ကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

မျက်မှောက်ခေတ်ကာလတွင် နံရံဆေးရေးပန်းချီများကို ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် သန့်စင်ရှင်းလင်းရာမှ မထင်ရှား၊ မပီပြင်သော ပန်းချီကွက်များမှာ ထင်ရှားပီပြင်လာ၍ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ဤဂူဘုရားလေးအား ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်က ဓာတုဗေဒဆေး များဖြင့် သန့်စင်ခဲ့ရာ ဖော်ပြပါ ပုဂံခေတ်သူ အရွယ်စုံအမျိုးသမီး ၁၂ ယောက်နှင့် တစ်တန်း တည်း တောင်ဘက် လေသာပြတင်းပေါက်၏ အောက်တည့်တည့်နံရံတွင် ထင်ရှားသော ပန်းချီကွက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဤပန်းချီကွက်မှာ သံသရာရေယဉ်ကြောတွင် နစ်မွန်း မျောပါနေသူ လူလေးဦးပုံကို တွေ့ရသည်။ ရေကို လှိုင်းလုံးများ အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ပုံဖော်၍ ငါး၊ ပုစွန်၊ ချိုင်း၊ ဘဲ တို့၏ ပုံများဖြင့် သရုပ်ဖော်ခြယ်မှုန်းထားပြီး လူလေးဦး၏ ပုံကိုမူ ပြီးပြီးရွှင်ရွှင် ကြည်ကြည်သာသာမဟုတ်ဘဲ ညှိုးငယ်စွာဖြင့် ဒုက္ခခံစားနေရသည့် အသွင် ကို ဦးခေါင်းပိုင်းသာပေါ်၍ ကိုယ်က နစ်မြုပ်နေဟန် ရေးဆွဲထားသည်။ ထူးခြားသော လူ(၄)ဦး၏ ပုံကို ရေးဆွဲထားသည့်အတွက် ဝရံ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဗြိတ္တာ အသူရကာယ်ဟူသော အပါယ်(၄)ဘုံကို သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲ ထားချက်ဖြစ်သည်။ ကိလေသာ ကာမဂုဏ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာအလိုအရ အစစ်အမှန် ချမ်းသာမှုကို မရှိဘဲ လောဘ ဒေါသ မောဟ မာန်မာန တရားများ ဖုံးလွှမ်းနေ၍ အပါယ်လေးဘုံသို့ ကျရောက်စေနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

ဤဂူဘုရားလေးအတွင်း ရေးဆွဲခဲ့သည့် နံရံပန်းချီများသည် အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ပိဋကတ်တော်လာ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတ်တော်များ၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်တော်စဉ်များကို အထူးပြု ရေးဆွဲထားသည်ကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - ဇာတ်တော် အမှတ် ၅၂၂ သရဘင်္ဂ ဇာတ်တော်၊ မြတ်စွာဘုရားဖွားတော်မူခန်း၊ မြတ်စွာဘုရား သတ္တဌာန စံမြန်းတော်မူခန်း၊ ဓမ္မ စကြာဟောတော်မူခန်း စသည်တို့သည် တန္တရဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဂူဘုရားမဟုတ်ဘဲ ထေရဝါဒသာသနာစစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဗြဟ္မစာရီမွန်ပိုကေ၏ “ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်” စာအုပ်မှ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီနှင့် သက်ဆိုင်သည်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်

နံရံဆေးရေးရောင်စုံပန်းချီများနှင့် ကမ္မည်းစာများ

ပုဂံဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ ရှေးဟောင်းဘုရားတို့တွင် အဓိကအားဖြင့် အဆင်တန်ဆာ အဖြစ် ပြုလုပ်သော ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ ဆေးရောင်စုံဖြင့် ပန်းချီပုံများရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကြောင်း အရာဖော်ပြသော ကမ္မည်းစာတမ်းများကိုပါ တစ်ပါတည်းရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

ဂူဘုရားတစ်ခုကို တည်ဆောက်သောအခါတွင် အတွင်း၌ ပန်းချီရေးဆွဲရန်အတွက် အစီအစဉ်ပြုလုပ်ကြသည်မှာ ပုဂံခေတ်ကာလ၏ လုပ်ထုံးတမ်းစနစ်ပေသည်။ ပုဂံဒေသ တစ်ဝိုက် တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဂူဘုရားများ၊ ဥမင်များတို့တွင် ပန်းချီပုံများ ရှိသည်ချည်းပင်ဖြစ် သည်ဟုပင် ဆိုနိုင်လောက်အောင် တွေ့ရလေသည်။ ယခုအခါပုဂံဒေသတွင် ထင်ရှားသော အာနန္ဒာဂူတော်ကြီး၊ သဗ္ဗညုဂူတော်ကြီး၊ စူဠာမဏိဂူတော်ကြီး၊ ထီးလိုမင်းလိုဂူတော်ကြီးစသော အဆောက်အအုံကြီးများတွင်လည်း မူလက ရောင်စုံပန်းချီများ၊ ကမ္မည်းစာတမ်းများ နံရံများ တွင် ပြည့်နှက်စွာရှိခဲ့ဖူးသည်မှာ အကြွင်းအကျန် အစအနများကို ထောက်ထား၍ အသေအချာ ပြောဆိုနိုင်ပါသည်။ မကြာသေးမီက ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ ဤအချက်ကို အာနန္ဒာဂူ တော်ကြီးတွင် စမ်းသပ် ကြည့်လေသည်။ ထုံးသုတ်ထားပြီးသော နံရံအချို့နေရာတွင် ရတနံ သလောက် ထုံးကိုခွာ၍ ကြည့်သောအခါ မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် ထုံးများအောက်တွင် ရောင်စုံပန်းချီများကို တွေ့ရသည်။ ဇာတ်နိပါတ်ဆိုင်ရာရုပ်ပုံများ၊ ဘုရားဆင်းတုပုံများ၊ အနောဝတတ်အိုင်ပုံများစသည့်တို့ကို အောက်ခြေမှ အကြောင်းအရာဖော်ပြသော ရှေးမွန် ကမ္မည်းစာတမ်းများဖြင့် တွေ့ရသည်။ အာနန္ဒာဂူတော်ကြီးသာမကသေး သဗ္ဗညုဂူတော်ကြီး၊ ဂေါတော့ပလ္လင်ဂူတော်ကြီးစသော အဆောက်အအုံတို့တွင်လည်း ထုံးသုတ်သောသူတို့၏ လက်ချက်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း (၈၀၀- ၇၀၀) ကြာညောင်းခဲ့ပြီဖြစ်သော မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဆိုင် ရာ လက်ရာတို့ ဆုံးပါးခဲ့ရပြီး ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

ပုဂံတစ်ဝိုက်တွင်ရှိသော ဂူဘုရားအလတ်စား၊ အငယ်စားပေါင်းများစွာတို့၌ အတွင်း နံရံတို့တွင်ရှိသော ပန်းချီလက်ရာတို့မှာသဘာဝဒဏ်၊ ရာသီဥတုဒဏ်တို့နှင့် ပိုးမွှားတို့ဒဏ် ကြောင့် အများအပြားပျက်စီးခဲ့ရသည်နှင့်အမျှ ထုံးသုတ်သောသူနှင့် မူလနံရံမှ ပန်းချီများ ပေါ်တွင် နောက်ထပ် ရုပ်ပုံကမ္မည်းစာစသည်တို့ ရေးသောသူတို့ လက်ချက်ကြောင့်လည်း ပျက်စီးခဲ့ကြရသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်ကာလတွင် အချို့သော ရဟန်းရှင်လူတို့က မြေနီကိုဖျော်၍ အလွယ်တကူရသောဆေးဖြင့် နံရံများပေါ်

တွင် ဘုရားဆင်းတုပုံ၊ ဆင်ပုံ၊ ကျောင်းပုံ၊ လှော်ကားလှေကြီးများပုံတို့ကို ရေးဆွဲကြရာ မူလရှိပြီးပန်းချီဟောင်းတို့အပေါ် အင်တေထပ်သုတ်ခြင်း(သို့) ဖျက်ဆီးပြီး ထပ်ရေးခြင်းတို့ ကြောင့် ယင်းတို့၏အနုပညာမမြောက် လှသောလက်ရာတို့အောက်တွင် လက်ရာမြောက် ရှေးပုဂံခေတ်ပန်းချီများ ပျက်စီးဆုံးပါးခဲ့ရ ပြန်လေသည်။ ထိုသို့ ပုဂံခေတ်ပန်းချီလက်ရာများကို ပျက်စီးစေသောသဘာဝသည် ယခုခေတ် အထိရှိဆဲဖြစ်သောကြောင့် ကြွင်းကျန်သမျှကို ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ တတ်နိုင်သမျှ စောင့်ရှောက်နေရပေသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ် ပေါင်း (၇၀)ကျော်ကပင် စတင်၍ အချို့ပန်းချီလက်ရာကောင်းရှိသော ဂူဘုရားအချို့တို့ကို လုံခြုံစေရန်သံတံခါးများပြုလုပ် ပိတ်ကာထားသဖြင့် အတော်အတန်သက်သာရာရပေသည်။

ပုဂံခေတ်ပန်းချီလက်ရာများနှင့်ပတ်သက်၍ အချိန်ယူလေ့လာခြင်းဖြင့် ယခင်က အများသိရှိထားသည်ထက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာအချက်များ ပိုမိုသိရှိရပါသည်။

- (က) ပုဂံပန်းချီသည် ဆေးရောင်အားဖြင့် ယနေ့သုံးနေသည့် အရောင်မျိုးစုံကို အသုံးပြုခဲ့ ၏။ အရောင်တောက်ပသည့်အနီဆိုလျှင် ကြက်သွေးရောင်၊ ဟင်္သာပြဒါးရောင်များ ကဲ့သို့ ရံရံနီသည်။ အပြာရောင်ဆိုလျှင် မဲနယ်ရောင်ရင့်ရင့်၊ ကောင်းကင်အပြာ၊ ကြည်ပြာ ပန်းရောင် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ အဝါဆိုလျှင် နန္ဒင်းရောင် အနုအရင့်ရှိသည်။ အစိမ်းဆိုလျှင်သစ်ရွက်စိမ်း၊ ဖက်ဖူးရောင် ဒုတ္တာစိမ်းအမျိုးမျိုးရှိသည်။ အချုပ်ဆို သော် သဘာဝမြင်တွေ့ရသော အရောင်မျိုးစုံကိုရအောင် ပန်းချီဆေးများ ဖော်စပ် အသုံးပြုနိုင်သည်။
- (ခ) ရုပ်ပုံများတွင် ကောက်ကြောင်းအတွင်း အရောင်အနုအရင့် ဖော်ခြင်းများကိုလည်း ပြုလုပ်ရေးဆွဲလေသည်။ ကောက်ကြောင်းချည်းသက်သက်ဖြင့် ပုံဖော်ခြင်း မဟုတ် ပေ။
- (ဂ) ပန်းချီရေးစုတ်တံမှာလည်း အလွန်သေးသောအရေးအကြောင်းကိုပင် ရေးဆွဲနိုင် သော အမျိုးအစားကို သုံးနိုင်ကြ၏။ (ဥပမာ-နန္ဒပညာဂူဘုရားအတွင်းရှိ ပန်းချီများ) အထက်ပါအချက်အလက်များကို အလွန်မှောင်သော အတွင်းခန်းများ၊ အလင်း ရောင် တိုက်ရိုက်မရသော ထောင့်ပိုင်းနှင့် ပလ္လင်စသောနေရာများတွင် ကျန်သေးသော ပန်းချီများတွင် တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ အထူးဖော်ပြရန်မှာ အချို့ ဂူဘုရားအတွင်းတွင် ပန်းချီစသော နံရံ၏ အစိတ်အပိုင်းကို ပြိုကျသောအုတ်များ၊ မြေများဖုံးနေခဲ့ရာ ထို အု- တ်များ မြေများကို တူးဖော်ရှင်းလင်းလိုက်သောအခါတွင် နံရံပေါ်ရှိပန်းချီများမှာ မူလ ဆေးရောင် တောက်ပြောင်ဆဲရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ယင်းသို့သောအခြေအနေကို ညောင်ဦး အရှေ့မြောက် ချောက်ဖလအရပ် သကျမုနိ အနီးကပ်နေသော ဂူဘုရားငယ်နှင့် သီရိပစ္စယာရွာမြောက် တောကျောင်း တောင်ဘက်ဂူ ဘုရားအမှတ် (၁၀၇၇/၄၄၉) တို့တွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ပုဂံခေတ်ဆေးရောင်စသည်တို့အကြောင်း ယခင်ကလေ့လာရေးသားသူတို့သည် ဂူဘုရား၌အလွယ်တကူ မြင်သာထင်သာသောနံရံတွင် သဘာဝဒဏ်ကြောင့် ဆေးရောင်ပြယ်၍ အဖြူရောင်၊ မဲညစ်ရောင်၊ မြေဝါရောင်ပြောင်းလဲနေပြီး ကောက်ကြောင်းအတွင်းမှ ဆေးသား အနု၊ အရင့်မပေါ်တော့သော ပန်းချီတို့ကို ကိုးကားကြည့်ရှုဖော်ပြခဲ့ကြဟန်တူပါသည်။

ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖော်ပြရလျှင်ပုဂံခေတ်နံရံပုံတို့တွင် နောက်ခံမှာအနီရောင်နှင့် ရင့်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသောကြောင့် ယခုအခါအရောင်ရင့်သည်ထက်ရင့်ပြီး အနက်လိုဖြစ်၍နေပေသည်။ ထို့ပြင်ပထမရေးဆွဲချက်ကို ပြင်လို၍သော်လည်းကောင်း၊ ဖျက်လို၍သော်လည်းကောင်း၊ အဖြူရည်ကျကျသုတ်ပြီး နောက်ထပ်ရေးဆွဲသောမူလပုံများ၌ ယခုအခါအပေါ်ဆေးရောင်မိန့်ပြီး ပထမကောက်ကြောင်းမှာပေါ်လာတတ်ပေသည်။ ဤအချက်ကို သတိမထားသဖြင့် (ဥပမာ) သိမ္မစည်းဂူဘုရားမှ သာမညနတ်ရုပ်ပုံသည်အောက် တစ်ထပ်ကြောင့် မျက်စိလေးလုံးကဲ့သို့ဖြစ်နေခဲ့ရာ သာမညနတ်ထက် ပိုသောမျက်စိလေးလုံးနတ် ဟူ၍ ကျမ်းဂန်မရှိသည်ကိုပင် ရှာဖွေ တိုက်ဆိုင်ရန် ပင်ပန်းခဲ့ရပေသေး၏။

ပုဂံဘုရားများအတွင်းဘက်တွင် ပန်းချီရေးဆွဲရာ၌ နံရံများ၊ အမိုးများ၊ ပလ္လင်တံကဲ စသောနေရာတို့တွင် ရေးဆွဲလေသည်။ ဂူအတွင်းရှေ့ဆောင်များ၊ အမိုးတွင်မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရာ နှစ်စုံကိုဘေးက ပန်းနွယ်၊ ပန်းဝိုင်း၊ ပန်းခက်ပုံ အမျိုးမျိုးဖြင့် အကွက်အကွက်ဖော်၍ ရေးဆွဲတတ်ကြသည်။ ပန်းကွက်များအတွင်း ဘုရားပုံ၊ ရဟန္တာပုံ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာစသည်ပုံတို့ကိုလည်းရေးဆွဲကြရာ အချို့ဂူဘုရားတွင်း အလွန်အဆင့်အတန်းမြင့်လှပေသည်။ အမိုးခုံးနှင့်နံရံထိစပ်ရာတွင် ပန်းနွယ်၊ ပန်းတန်း၊ ပန်းခွေများနှင့်တကွ နံရံနှစ်ခုထိစပ်ရာ တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင်ဘောင်တန်းများ၊ ပန်းတိုးသဏ္ဍာန်များစသည်ဖြင့် ရေးဆွဲတတ်ကြသည်။ တိမ်အောက်ခံထားရှိ၍ ရှိခိုးလာကြသောနတ်များ၊ ဗြဟ္မာများနှင့် ရှိခိုးပူဇော်နေသော သူတို့သဏ္ဍာန်များကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင်ထားလျက် ရေးဆွဲလေ့ရှိ၏။ သုံးလက်မစတုရန်းကွက်ကလေးများဖြင့်ဘုရား အထိုင်ပုံကလေးများကိုလည်း ဂူအတွင်းတစ်ခုလုံးအပြည့် ရေးဆွဲကြသည်လည်းရှိသည်။ ရေးဆွဲလိုသောအကြောင်းအရာကို ခြုံငုံသောတောင်များ၊ ပန်းနွယ်များ စသည်တို့ကိုငှက်ရုပ်၊ တိရစ္ဆာန်ရုပ်များအကြား၌ ထည့်သွင်းရေးဆွဲကြသည်။ လှပသည့် ကိုယ်ဟန်၊ ဤဘက် အနေအထားနွဲ့နေသော မတ်ရုပ်နတ်ရုပ်နှင့် တစ်ဖက်တစ်ချက်ရထားသည့် ပန်းနွယ်ပုံများမှာလည်း ဂူအများအပြားတွင် မူလရေးဆွဲထားသည့်အတိုင်း တွေ့နိုင်လေသည်။ ဘီလူးပန်းကိုက်နှင့်တကွ ဘီလူးသွားဖြို စသည်ပုံများလည်း ပန်းများအကြားတွင် တွေ့ရသည်။ ပလ္လင်များတွင် နတ်ရုပ်၊ ခြင်္သေ့ရုပ်များနှင့် တံကဲတွင် ကိန္နရာရုပ်၊ တံကဲဘေး တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ရှိခိုးနေဟန်ရဟန္တာကြီးများကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်းတုတော်များနောက်တွင်လည်း တောက်ပသောအစိမ်းရောင်ခြယ်ထားသည့် ဗောဓိညောင်ပင်စသော သစ်ပင်ပုံ အမျိုးမျိုး

ကို လည်းကောင်းတွေ့ရပေမည်။

ပုဂံခေတ်ပန်းချီမှာ ယခုတွေ့ရသည့်အတိုင်း ဂူဘုရားများအတွင်းတွင် အလှအပ တန်ဆာဆင်မှုအခြယ်အလယ် သဘောရေးဟန်ရေးထုံးအဖြစ်အထက်ဖော်ပြပြီးခဲ့သည် တို့ကို ရေးခြယ်ကြသည်။ အဓိက ရေးလိုသော အကြောင်းအရာများအနက် အောက်ပါတို့ကို အများအားဖြင့် ရေးဆွဲကြသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

- (၁) ဘုရားပုံများကို အကွက်အကွက်ချ၍ များသောအားဖြင့် စတုရန်းကွက်များတွင် ရေးသားခြင်း၊ ကျောင်းဆောင်အတွင်း မြတ်စွာဘုရားထိုင်တော်မူဟန်နှင့် ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်က ရှိခိုးနေသူများပါတတ်သည်။
- (၂) တဏှက်ရာစသော (၂၈) ဆူသောဘုရားများကို ပွင့်တော်မူရာ ဗောဓိပင်ရင်း၌ ထိုင်နေဟန်ပုံများ၊ ယာဉ်အမျိုးမျိုးစီး၍ တောထွက်ဟန်ပုံများ၊ အောက်က အကြောင်းအရာ ဖော်ပြသော ကမ္မည်းမင်စာများ ပါတတ်သည်။
- (၃) အထက်ပါရှေးဘုရားတို့ထံတွင် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်ဘဝ အသီးသီးတွင် လှူဖွယ်ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးဖြင့် ဗျာဒိတ်ခံဟန်ပုံများ၊ အောက်တွင် အကြောင်းအရာဖော်ပြသော ကမ္မည်းမင်စာများ ပါတတ်သည်။
- (၄) ၅၅၀ ဇာတ်တော်များကို ဇာတ်တစ်ကွက်ကျလည်းကောင်း၊ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့အတွက်ကိုမူ တစ်ကွက်ထက်ပို၍ လည်းကောင်းရေးဆွဲကြလေသည်။ ရေးဆွဲသည့် ပုံများ၌ ဇာတ်လမ်းတွင်ပါသည့်အရေးကြီးသောအခန်းကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်လည်း ပညာသားပါလှသည်။ ဘုရားလောင်း၏ ပုံပေါ်တွင် ထီးငယ်ကလေးပြု၍ မှတ်သားထားတတ်သည်။ ဇာတ်ကွက်များအောက်တွင် ဇာတ်အမည်နှင့် ဇာတ်အမှတ်စဉ် ဂဏန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇာတ်တွင်ဘုရားလောင်း မည်သည့်ဘဝဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မည်းမင်စာ ရေးသားထားလေ့ရှိသည်။
- (၅) မြတ်စွာဘုရားသုတ်တရားဟောဟန်များ၊ ကျောင်းဆောင်တွင် ဘုရားထိုင်ပုံနှင့် ဘေးမှရဟန္တာရှိခိုးနေဟန်ပုံများမည်သည့်သုတ်ကို ဟောဟန်စသည်ဖြင့် ရုပ်ပုံအောက်က ကမ္မည်းမင်စာပါလေ့ရှိသည်။
- (၆) ဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းဆိုင်ရာပုံကြီးများ၊ မြတ်စွာဘုရားဖွားခန်း၊ ဘုရားဖြစ်ခန်း၊ ဓမ္မစကြာဟောခန်း၊ တိတ္ထိတို့အား ပြာဋိဟာပြခန်း၊ တာဝတိံသာသို့တက်ခန်း၊ တာဝတိံသာမှ ဆင်းသက်ခန်း၊ နာဠာဂီရိဆင်အောင်ခန်း၊ ပါလိလေယျကတောတွင်သီတင်းသုံးခန်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခန်းစသည်များကို အကွက်အရွယ်အလတ်စားမှ အရွယ်အကြီးစားများတိုင်အောင် ရေးဆွဲထားသည်။ အောက်မှ ကမ္မည်းမင်စာဖြင့် အကြောင်းအရာ ဖော်ပြထားသည်။ ဤဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းမှာ လူသိများသဖြင့် ကမ္မည်းစာမပါဘဲ ရေးဆွဲထားသည်က ပိုမိုများပြားသည်။

- (၇) မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် ဗုဒ္ဓဝင်အကြောင်းအရာမှ အချို့သောဖြစ်စဉ်များ၊ ဂူဘုရားများတွင် မည်သည့်ဖြစ်စဉ်ကို ရေးခြယ်ရန် သတ်မှတ်ချက်မရှိ၊ မိမိတို့ စိတ်ကြိုက် အခန်းများကို ရေးဆွဲကြရာ ဥပမာအားဖြင့် အောက်ပါအခန်းများကို အများအားဖြင့် တွေ့ရသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်လာအလောင်းတော်မင်းသားဘုရားမဖြစ်မီ ဖြစ်စဉ်များ (ဥပမာ- ပုထိုးသားများ၌ပုံကြီးရှိသည်။) သတ္တဌာနစံမြန်းတော်မူဟန်များ မြတ်စွာဘုရားဝေသာလီပြည်သို့ ရတနာသုတ်ဟောရန်ကြွတော်မူခန်း၊ ကောသလမင်းကြီးနှင့် မောင်းမမိသံတို့ အသဒိဿ အလှူကြီးပေးခန်း၊ အဟာကပွန်မင်း ကို မြတ်စွာဘုရား တရားဟောခန်း၊ ဒေါနပုဏ္ဏားသည် ဓာတ်တော်လူရန်လာသောမင်းတို့အား တားဆီးခန်းများ ဖြစ်လေသည်။ ဤပုံများမှာလည်း အောက်က ကမ္မည်းမင်စာပါတတ်သည်။
- (၈) မည်သည့်ဝတ္ထုကိုလှူဒါန်း၍ မည်သည့်နတ်ဗိမာန်၌ ခံစားရသည်ဟူသော ဝိမာနဝတ္ထုလာဒါနအကျိုးပြုရပ်ပုံများ၊ အောက်ကမ္မည်းစာပါသည်ချည်းဖြစ်သည်။
- (၉) ဗြဟ္မာများအမည်နှင့် သက်တမ်းကို ကမ္မည်းစာနှင့်တကွ ဖော်ပြသောပုံများ။
- (၁၀) အနောတတ်တိုင်ရှိ “ဂေါမုခ”ခေါ် နွားလားခံတွင်းမှ မြစ်ဂင်္ဂါအမျိုးမျိုး၊ သီတာရစ်ခွေစီးဆင်း၍ ထွက်ဟန်များ။
- (၁၁) သင်းတွဲပြည်၊ နတ်ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ စွယ်တော်ဌာပနာ၍ တည်သော ပုထိုးပုံများ၊ နံဘေးတွင် ရှိခိုးသူများနှင့် ကမ္မည်းစာလည်း ပါတတ်သည်။
- (၁၂) ပါရာဇိကကံအဋ္ဌကထာနှင့် မဟာဝင်လာသီရိမုမ္မာသောကမင်း ဒီပဝင်လာ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ မြတ်စွာဘုရားကြွဟန်၊ ဗောဓိပင်ဆောင်ယူဟန်၊ ထူပါရုံဌာပနာဟန် စသည်များ ကမ္မည်းစာပါသည်။
- (၁၃) ကောသလအိမ်မက် ၁၆ - ချက်နှင့် မည်သည့် ပြစ်မှုကြောင့်၊ မည်သို့ ငရဲခံ ရဟန်ရပ်ပုံများ ရေးဆွဲတတ်သော်လည်း အတွေ့ရနည်းသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ဂူဘုရားများအတွင်း၌ ရေးခြယ်သော ပန်းချီများဖြစ်၍ ပန်းချီပုံဖြင့် ပူဇော်လိုခြင်း၊ လာရောက်ကြည့်ရှုလိုသောသူတို့အား ကျမ်းဂန်လာ ဗဟုသုတများရစေခြင်းစသော ဗုဒ္ဓဘာသာပညာပေးရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဂူဘုရားနံရံတွင် ပန်းချီရေးခြယ်မှု လုပ်ထုံးဖြစ်ခြင်း အစရှိသည့်အချက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာပန်းချီများဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရပေမည်။ ပုဂံခေတ်လူနေမှုနှင့် အဝတ်အစားစသည်ကို အတိအကျဖော်ပြထားခြင်းမဟုတ်သော်လည်း ပုဂံခေတ်သမိုင်းကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက် အရောင်ဟပ်ခြင်းတန်ဖိုးနှင့် အနုပညာရှေးလက်ရာယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်တန်ဖိုးရှိ၏။ မဟာယာနစသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာပန်းချီများကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဝလောကီတိဿရ ဗောဓိသတ္တပုံ၊ တာရာဒေဝီပုံစသောမဟာယာနဗောဓိသတ္တပုံစစ်စစ်များ အပါယ်ရတနာဂူဘုရားအတွင်း၌ ရှိပါသည်။ ထိုအဝလောကီတိဿရအတိုင်း မတ်ရပ်

နှစ်ပုံ စလုံးပင် ပုဂံခေတ်က လောကနတ် (လောကနာထ)ဟူသောကမ္မည်းစာနှင့်တကွ ရေးဆွဲသည်ကို နှစ်နေရာ၌ တွေ့ရှိရသည်။ အဝလောကီတိဿရမတ်ရပ်ပုံများမှာ နောင်အခါ ပန်းနွယ်များ တစ်ဖက်တစ်ချက်ရံထားသော ရိုးရိုးနတ် မတ်ရပ်ပုံ ရေးထုံးဖြစ်သွားလေသည်။ နတ်များနှင့် ဘေးကအမျိုးသမီးပုံများဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရံဖန်ရံခါဖက်၍လည်းကောင်း ရေးဆွဲ သောပုံများမှာလည်း ယုဂ္ဂနဒ္ဒသဘောမူလမှ ရွှေလာသည်။ ဝဠုယာနတန္တပန်းချီမှ အငွေ့ အသက်ပန်းချီရေးဆွဲထုံးအဖြစ် အချို့နေရာတွင် ကြားညှပ်ရေးဆွဲလေ့ရှိပါသေးသည်။ သို့သော် အတွေ့ရမများလှပါ။

ပုဂံဘုရားများအတွင်းရှိပန်းချီမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ပုဂံခေတ်၊ ပုဂံဒေသတွင် ထွန်းကားသော ပုဂံသားတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဟန်ပန်းချီဖြစ်သော်လည်း မူလနည်းယူရာမှာမူ အိန္ဒိယပြည် အရှေ့ပိုင်း ဘင်္ဂလားနယ်တစ်ဝိုက်တွင် ကြီးစိုးခဲ့သော ပါလမင်း၊ သေနမင်းတို့ လက်ထက်က အနုပညာများကို မှီခိုကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ဂူဘုရားများတွင် ရေးဆွဲရာ၌ ပန်းချီဆရာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာကျမ်းဂန်အဆိုအမိန့်များကို မိမိကိုယ်တိုင်တတ်ကျွမ်း၍ သရုပ်ဖော် နိုင်ခြင်းသို့မဟုတ် ထိုကိစ္စများကိုညွှန်ပြမည့် ဆရာနှင့်အတူ ရေးဆွဲရခြင်းစသောအတတ်ပညာအပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာကျမ်းဂန် ဗဟုသုတပညာလည်း ပါဝင်နေလေသည်။ ပန်းချီများအောက်က အကြောင်းအရာဖော်ပြသော ကမ္မည်းစာတမ်းတို့မှာ လက်ရေးလှပညာပါသည်ကိုလည်း သတိပြုပါက ထင်ရှားစွာ တွေ့ရမည့် အချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

နံရံပန်းချီနှင့်ကမ္ပည်းမင်စာများ

ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီများကို ကမ္ပည်းမင်စာများနှင့် ပူးတွဲရေးသားတင်ပြခြင်းများသည် ပုဂံခေတ်၏ လုပ်ထုံးတမ်းစဉ်းစားမှုများကို သိရှိစေပေးနိုင်ပါသည်။ သရုပ်ဖော်ပန်းချီကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသည့် မင်စာ အရေးအသားများအား အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်သည် -

- (၁) ပုဂံခေတ်ဦး - ရှေးမွန်ကမ္ပည်းစာ အရေးအသား
- (၂) ပုဂံခေတ်လယ် - ပါဠိ၊ ရှေးမွန်နှင့် မြန်မာစာအရေးအသား
- (၃) ပုဂံခေတ်နှောင်း - ပါဠိနှင့် မြန်မာစာ အရေးအသားဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြပါ အရေးအသားများသည် ကျောက်စာများတွင် မှတ်တမ်းတင် ရေးသားခဲ့သည့် စနစ်နှင့်ကိုက်ညီလျက်ရှိသည်။ ဥပမာ - ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာနှင့် နန်းတည်ကျောက်စာတို့သည် ပုဂံခေတ်ဦး ကျန်စစ်သားမင်းကြီး လက်ထက်တွင် ရှေးမွန်ကမ္ပည်းစာဖြင့် ရေးထိုးစိုက်ထူသကဲ့သို့ အာနန္ဒာ၊ အလှိုပြည်နှင့် မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးတို့၏ နံရံပန်းချီများမှာလည်း ရှေးမွန်ကမ္ပည်းမင်စာ အရေးအသားများဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ အလားတူပုဂံခေတ်လယ် ရွှေဂူကြီးဘုရား၏ ဂါထာ(၁၀၀) ပါဠိကျောက်စာ၊ မြစေတီကျောက်စာနှင့် အခြားမြန်မာကျောက်စာများမှာ လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရား၏ မင်စာများနှင့် ခေတ်ပြိုင်တူညီလျက်ရှိသည်။ အေဒီ(၁၃)ရာစုတွင် ကျောက်စာများကို မြန်မာစာဖြင့် အများဆုံးရေးသားကြသော်လည်း အချို့နောက်တွင် ကျောက်စာများတွင် ပါဠိဖြင့်ရေးသားထားသည့် ကျောက်စာများ ကိုတွေ့ရသည်။ ဤကာလတွင် နံရံပန်းချီ မင်စာများ အနေဖြင့်လည်း မြန်မာစာဖြင့် အများဆုံး ရေးသား ကြသော်လည်း မင်းနန်သူ သမ္မုလဘုရားတွင် ဗုဒ္ဓဝင်အခန်းများကို ပါဠိမင်စာဖြင့် လက်ရေးလှပသေသပ်စွာ ရေးသားခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့ပါ၍ စာပေအသုံးအနှုန်း အရေးအသားများမှာ ကျောက်စာ၊ မင်စာစသဖြင့် ကွဲပြားသော်လည်း တူညီစွာသုံးနှုန်း ရေး သားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကမ္ပည်းစာပုံသဏ္ဍာန်မှာလည်း မန်ကျည်းစေ့ပုံစံ လေးထောင့်အသွင် ရေးသားကြသည်။ ပုဂံခေတ်နှောင်းပိုင်းတွင် '၏' ကဲ့သို့ အက္ခရာမှာ လုံးဝိုင်းမပုံသို့ အနည်းငယ် ပြောင်းလဲစပြုလာသည်။ အများအားဖြင့် ပုဂံခေတ် နံရံပန်းချီမှ ဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းကို ကမ္ပည်းမင်စာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ ဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းကို ပုဂံသူ၊ ပုဂံသားတို့ အကျွမ်းတဝင်နားလည်နေ၍ ကမ္ပည်းမင်စာရေးသား ဖော်ပြရန် မလိုအပ်ဟု ယူဆရပါသည်။ ဇာတ်တော်များကိုမူ



အားလုံးနီးပါး ရှင်းလင်းချက် စာသားများဖြင့် တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။ ဇာတ်တော်များ၌ ဇာတ်အမှတ်စဉ်နှင့် ဇာတ်တော်အမည်တို့ ပါဝင်သည်။ ဇာတ်တော်အမည်များမှာ ဖြစ်ပျက်သော အကြောင်းအရာ၊ ဇာတ်တော်၏ အဓိကသရုပ်ဆောင်အမည် စသည်တို့မှာ ကျမ်းဂန်လာအမည်များနှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကို လေ့လာသိရှိရသည်။ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များတွင် ၅၃၇ ဇာတ်တို့၏ အခန်းတစ်ခန်းစီအတွက် ပန်းချီပုံများအား တိုတိုတုတ်တုတ်ဖြင့် ရေးသားထားသော်လည်း ဇာတ်ကြီး (၁၀)ဘွဲ့ကိုမူ ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသားထားသည်ကို လောကထိပ်ပန်ဂူဘုရားတွင် တွေ့ရှိရသည်။ (မဟာဇနက ဇာတ်တော်၏ မင်စာကို နမူနာအဖြစ် ဖော်ပြထားပါသည်။) နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ ဗုဒ္ဓဝင်များ၊ အခြားဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများ၊ ဥပမာ - ဗျာဒိတ်ခံလန်အခန်း၊ အလောင်းတော်မင်းသား တောထွက်ခန်း၊ ဆံတော်ပယ်ခန်း စသည်တို့ကို ကမ္ပည်းမင်စာ အရေးအသားတွေ့ရပါသည်။ သင်္ဂါယနာတင်ခန်း၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ ဇာတာ၊ ဒေါနပုဏ္ဏားက ဓာတ်တော်ဝေပုံ၊ စွယ်တော်လေးဆူ တည်ရာဌာန၊ သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟောခန်း၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထုစသည်များတွင် ကမ္ပည်းမင်စာ အရေးအသားများကို တွေ့ရသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ နံရံပန်းချီအကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ ပုဂံခေတ် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် အကြောင်းနှင့် အလှူပြုလုပ်ပုံ မှတ်တမ်းများ၊ ဘုရားများအား ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခဲ့ပုံများနှင့် မွေးသက္ကရာဇ် ဇာတာခွင်များကို ကမ္ပည်းမင်စာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဤ ကမ္ပည်းမင်စာများမှာ ပုဂံခေတ်ဦးကာလက ရေးသားခဲ့ခြင်း မဟုတ်ဘဲ အေဒီ (၁၃)ရာစု ကျော်ကျော်မှ အေဒီ(၁၄)ရာစု၊ (၁၅)ရာစုများအတွင်း အများဆုံးတွေ့ရှိရပေသည်။ ဥပမာ- အပါယ်ရတနာ အရှေ့ဘက်ရှိ သက်တော်ရဘုရားတွင် ကျန်စစ်သားမင်းနှင့် အပါယ်ရတနာ မိဖုရားတို့၏ အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်၊ ထီးလိုမင်းလို ဂူဘုရားကြီး၏ မြောက်ဘက် ဥယျာဉ်ကြီး ဘုရားအတွင်းရှိ အလှူမင်စာ၊ ဖွားစောရွာ သစ္စာဝတီဂူဘုရားကြီး၏အနီး မင်းမရဲဘုရားရှိ အလှူမှတ်တမ်းများ အကြောင်းကိုတွေ့ရသည်။ မွေးဖွားသက္ကရာဇ်ကို မှတ်တမ်းတင်သည့် ဇာတာခွင်နှင့် ကမ္ပည်းမင်စာတို့ကို ရွာ၊ မြို့တို့နှင့် အနီးဆုံး ဘုရားများ (ဥပမာ) မင်းနန်သူ၊ တောင်ဘီ၊ မြင်းကပါ၊ ပုဂံမြို့ဟောင်း အစရှိသည့် ဂူဘုရားများ၌ အများအပြား တွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းကမ္ပည်းစာနှင့် ဇာတာခွင်များသည် နှောင်းခေတ်ကာလ ရေးသားလုပ်ဆောင်ချက်များသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ဣမသို့ လောကေ ပရသို့ စောဘယသို့ ၊
အစော စ ဥဒ္ဓံ တိရိယညူ ဝိတ္ထတံ။ ။

၉။ သတ္ထု (တ္ထ) မော (အနဓိဝရော ဝိနာယကော၊
သတ္တာ အဟု ဒေဝမနုဿ ပူဇိတော။
မဟာနုဘာဝေါ သတပုညလက္ခဏာ၊
(၅) သေသိ အ (စ္ဆေရ) ကံ (၃) ပါဠိဟိရံ ။ ။

၁၀။ သော ယာစိတော ဒေဝ ဝရေန) စက္ခုမာ၊
(အတ္ထံ သမေက္ခိ) တွာ တဒါ နရုတ္တမော။
စက်မံ မာပယိ လောကနာယကော ၊
သုနိဋ္ဌိတံ သဗ္ဗရတနနိဋ္ဌိတံ။ ။

၁၁။ ဣဒ္ဓိ စ အာဒေသနာနုသာသနံ ၊
တိပါ (ဋီ) ဟိရေ ဘဂဝါ ဝသိ အဟု။
စက်မံ မာပယိ လောကန (ယကော၊
သု) နိဋ္ဌိတံ သဗ္ဗရတ (နနိဋ္ဌိတံ ။ ။

၁၂။ ဒသသဟဿီ လောကဓတုယာ) ၊ သိနေရုပဗ္ဗတုတ္ထမေ။
ထ (ဗ္ဗေဝ ဒသေသိ ပဋိပါတိယံ ၊ (စက်) မေ ရတနာမယေ။ ။

၁၃။ (ဒသသဟဿီ အတိ)က္ကမ္မ၊ စက်မံ မာပယိ ဇိနော။
သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယာ ပသေ၊ စက်မေ ရတနာမယေ။ ။

၁၄။ (တုလာသ) ယံ (ဇာ) နဝဂ္ဂါ၊ (သောဝဏ္ဏ ဖလက) တ္ထတာ။
ဝေဒိ (ကာသဗ္ဗသော) ဝဏ္ဏာ၊ ဒုဘတော ပသေသု နိ (ဋ္ဌိတာ) ။ ။

၁၅။ မ (ဏိမု)တ္တာ (ဝါလိကာကိ)က္ကာ။ နိဋ္ဌိတော (ရတနာ)မယော။
(ဩဘာ)ေ သတိ ဒီသာ (သဗ္ဗာ၊ သတရံသီဝ ဥဂ္ဂတော)။ ။ ။

၁၆။ (တသို့ စက်မနေ) မိရော၊ (ဒွ) တ္ထိသ ဝရလက္ခဏော။
ဝရော (စ)မာ (နော သမ္ပုဋ္ဌေါ၊ စက်မေ) စက် (၄) မိ ဇိနော။ ။ ။

၁၇။ ဒိဗ္ဗ မန္တာရံ ပပုံ၊ ပဒုမံ ပါရိဆတ္တကံ၊
စက်မနေ ဩကီရန္တိ ၊ သဗ္ဗေ ဒေဝေန အာဂတာ ။ ။

ပိဋကတ်တော်ဟော ပုဂံခေတ် နိဂုံးသေးရေးပန်းချီ

ပုဂံမြို့၊ ဝက်ကြီးအင်းရွာ၊ ဝူပြောက်ကြီးဘုရား အာရုံခံတောင်ဘက်နံရံမှ
ဗုဒ္ဓဝင်ပုံများ၏ မင်စာများ

(၁) ကမ္ဘာမည်သကာ ၅ ပါ။ သုညကပ်။ သာရကပ်။ မန္တကပ်။
သာရမန္တကပ်။ ဘတ္တကပ်။

(၂) သုညကပ်ကာ ပုရှာမဗ္ဗစံ။ သာရကပ်က ၇ ယောက် (မန္တကပ်ကာ ၂
ယောက်။) (ဆေးဖြူဖြင့် ရေးထားသည်)

(၃) သရမန္တကပ်ကာ ၃ ယောက် ၄ ယောက်။ ဘတ္တကပ် ၅ ယောက်ဖြစ်၏။
ဤကမ္ဘာက ဘတ္တကပ်။

(၄) ဒီပင်္ကရာ ပုရှာကာ ညောင်ချန်ပွင့် ၈-ရုပ် တ် အတောင် ၈၀ သက်တံ
တစ်သိန်း။

(၅) ကောန္တည် ပုရှာကာ ကြောင်လျှာပွင့် ၈-ရုပ် တ် ၈၀ တောင်
သက်တံတစ်သိန်း။

(၆) မင်္ဂလ ပုရှာကာ ရုပ်တံ ၈၀ တောင် သက်တံ ၉ သောင် ။ ကံကံသနိပ်
ပွင့် ၈- ။

(၇) သုမန ပုရှာကာ ကံကံသနိပ်ပွင့် ၈-ရုပ်တံ အတောင် ၉၀ သက်တံ ၉
သောင် ။

(၈) ရေဝတ ပုရှာကာ ကံကံသနိပ်ပွင့် ၈-ရုပ်တံ အတောင် ၈၀ သက်တံ
၆ သောင် ။

(၉) သောဘိတ ပုရှာကာ ကံကံသနိပ်ပွင့်-ရုပ်တံ ၅၈ တောင် ၉ သောင် ။
(၁၀) အနောမဒဿီ ပုရှာကာ ရုပ်တံ ၅၈ တောင် သက်တံ တစ်သိန်း
(ဖေါက်) ကြံပင် ပွင့် ၈-။

(၁၁) ပဒုမ ပုရှာကာ ရုပ်တံ ၈၀ တောင် သက်တံ တစ်သိန်းဣပင်ပွင့် ၈-
။

(၁၂) နာရတ ပုရှာကာ ရုပ် တောင် သက်တံ ၉ သောင် မုန်ပင်
ပွင့် ၈- ။

(၁၃) ပဒုမုတ္တိ ပုရှာကာ ရုပ်တံ ၅၈ တောင် သက်တံ တစ်သိန်း အင်ကြင်ပင်
ပွင့် ၈- ။

(၁၄) သုမေခါ ပုရှာကာ ရုပ်တံ ၈၀ တောင် သက်တံ ၉ သောင် တံမာခါ ပင်
ပွင့် ၈- ။

(၁၅) ပုရှာဗ္ဗစံအံသော ကမ္ဘာတွင် ကြာပွင့် ရာကာ ကမ္ဘာတည်သောက
ဗ္ဗစံဥဏိ ။



ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

- (၁၆) မိဒယ်ပုံလုံမျှမက လွန်သော သိမ်သော ပုရှာ ဓမ္မစကြာကြာဟတ် ရာလေ ထိုင်လညောင်တေ။
- (၁၇) နဝံ့ ဩဟပ်ပြီ သက်လတ်ရာလေ ထိုင်သိုဉ် လည်ကောင်တည်ညီ ပျက်သောကာ နှာတ် ။
- (၁၈) ပုရှာလောင် သုမေခါ ရသိယ့် ဖြစ်ရယ့် ညွန့်တွင် ဝပ်လျက်တန်သာ ဆောက်တည် (ရယ့်) ဗျာတိခံ။
- (၁၉) ပုရှာလောင် စကြာဝတီယ်မင် အလှူကြံပိယ် ပုရှာကာ ကြာဟပ်ရယ့် ဗျာတိတ်ပိယ် ။
- (၂၀) ပုရှာလောင် သုရစီ ပုံနာကာ သကြာပျသော ပြင်ကွန်ဩက်သင်ကန်ဆူ ပိယ်ရယ် ဗျာတိတ်ခံ ။
- (၂၁) ပုရှာလောင် အတူလ နကာမင်ကာ စည်ငှင်နှင့် ပုလ် ပုဆိုင်တစ်စုံ လှူရယ် ဗျာတိတ်ခံ ။
- (၂၂) ပုရှာလောင် အတိတျိုင် ပုံနာကာ ကိုဝတ်သောပုဆိုင်လှူရယ် ဗျာတိတ် ခံ ။
- (၂၃) ပုရှာလောင် အဇိတ ပုံနာက အလှူကြံပိယ် ပုရှာကာ ကြာဟပ်ရယ် ဗျာတိတ်ပိယ် ။
- (၂၄) ပုရှာလောင် ဘိလူ စစ်သူကြီးကာ အလှူကြံ ပိယ် ရယ့်ဗျာတိတ်ခံ ။
- (၂၅) ပုရှာလောင် ခြင်သိယ့်ကာ နိရောဓ သမာပတ်ဝင်သော ပုရှာ . . .
- (၂၆) ပုရှာလောင် ရသိယ့်ကာ တန်စိကူနီ လှူရယ့် ဗျာတိတ်ခံ ။
- (၂၇) ပုရှာလောင် စဋိလမည်သော သဠိယ်ကာ သင်ကန်ဆူပိယ် ဗျာတိ ။
- (၂၈) ပုရှာလောင် ဥကြာလုလင်ကာ ရှုယအိုင် လှူရယ် ဗျာတိတ်ခံ။
- (၂၉) ပုရှာသွိုင်ကာ ခရီးခြံမနိုက် ရပ်ရယ် ထနပါမည်သော ဆင်ကိုဝ် ယန် ဩင် ဆုမှ၏ ။
- (၃၀) တုရိန် မည်သော ကိုဝ် မင် ဂ ယောက်အာ ပုယ်ခေတ် ။

ပိဋကတ်ဟော ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

လောကထိပ်ပန်ဂုဘုရားမှ မဟာဇနကာဇာတ်တော်ကမ္ပည်းမင်စာ

။ ယခင်ရှာပ် မိထိလာပြည် နိက္ကာမဟာဇနက် မည်သော မင်မူခေတ် ။
ထိုင်မင် သာ နှစ်ယောက် ဟိခေတ်။
သာဠိကာကုန်ရိယံမင် မှောက်ခေတ်။ သာထုယ်ကာ စစ်သူပြီ မှောက်
ခေတ်။ မဟာဇနက် မည်သော မင်သီခရကာ
အလော မှ် လောတစ်ကာ မင်ကောအံကြိယ်ဘိခေတ်။
မင်သာဠိကာ ကုန်ရိယံမင်မုသော အရိတ္တဇနက်တေ ၂၆ လူတစ်ကာ
မင်ပြီ မှောက်တံဇယ်။ ညီကာ ကုန်ရိယံမင် မူခေတ်။
ကုန်ရိယံ မင် စိယ်သော သူတစ်ယောက် တေ မင်ပြီအာပုန်အံ ဟူသော
ကြာပိယျေအံ ညီအာ သံခြံချေင် နောင်ထာခေတ်။ တွန်တံမူ
ရှုယျေအံ သံ ခြံချေင်မှာ လောတ်ခရကာ ရွာတစ်ပါ နီယ်ရ
ယျေအံ။
စစ်ခြံ ဆည်ခေတ် ဆည်ပြီရကာ။ အစ်ကိုဝ် ဖျေက်လှံသော လာ
ယျေအံ။
ဖျေက်ရကာ အစ်ကိုဝ်က မသြင်ညီယ်ကာ သြင်ခေတ်။ မယာတေ
ပုဟံအလောင် ဝမ်ဟိယ့် လေက် လှီ ခါယျေအံ။
ပုဟံအလောင်မိအံ ဥတိစာတောင် ယူရုယျေအံ စရပ်တွိုင်နိယျေအံ။
ပုံနာတစ်ယောက် နှမမူရယ့် ကူသူယ် လီယျေအံ။
ပုဟံလောင်မိယ့် ပုံနာ အကွအံ တစ်ခွက်တွိုင် စာကြယျေအံ။
ပုဟံလောင် ဖွာပြီရ (ကာ)။ အဖ သိလို ဝ် သောကြောင်
အမိနိ ဝ် စိုရ ယ့် မိယျေအံ။၀။
။၀။ စာလေ ငင်ခေတ် ။၀။ အမိယ် ပါနိရယ်ခေတ် ။၀။
။၀။ သင်ဖေါင်ကောလိယ်ခေတ်
။၀။ သင်ဖေါင် ကွယ်ရကာ ။၀။ မနိမေခလာနှင့် စက္ကာ ဆိုင်ခေတ်။
မနိမေခလာ ပုဟံလောင်ကိုဝ် ဆာယ်ရယ့် ပျံလီအာ ပုဟံ
လောင်ကိုဝ် ဥယဉ်တွင် ကြောက်ထက် ထာယျေအံ။
မင်သမိ သိဝိလိ တေ အမတျာ နှစ်ကြိုအံ စိလိုင်ရကာ ခြိယ်ဆုပ်
ခေတ်။ ရှာထာရှင် လောတ်ရယ်ပုဟံ လောင် ဟိရာ လာ
ယျေအံ ပုံနာတစ်ယောက် ခြိယ်လကွနာ ရှုရကာ ပုရှာလောက်
တေ မင်မူအံ ဟူရုယျေအံ ဆောင်လီယျေအံ။

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

ကုမ္ပဏီရက်ကော ပြသဒါ အထက် တက်အံသော တေ မင် သမိ သိဝိလိ ပိယျေအံ။ လက္ခံပြီရကာ ပြသဒါ အထက်တက် လိယျေအံ။ ပုဟံလောင် မင်ပြီမှောက်ပြီရကာ

လက်ဆောင် လက်နက်လေ ရောက်အံ အလျူလေပိယျေအံ ဥယျဉ်ကစံ မွှဲ သော ထွက်ရက အသီဟိယံသော အသီမာယံသော သိရက် လျှင် ဆယ်မူရုယျေအံကိုင် အနိစ္စကာ မြင်အံ။

ပြသဒါ အထက် နိယံရုယျံ သင်္ဂါန် ဆောင်စီရုယျေအံ ရဟန်မူအံ မူပြီရကာ ထွက်လိယံ သောတေ မယာ သိဝိလိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ထွက်သောရှင်ရကာ နောကိုင် စ။

ကုမ္ပဏီရက်လေ ဖျတ္တအံ သူတစ်ကာလေ ခတ်မေုကြောယျေအံ ထိုင်သို ဣ မူမုလေ ပဟာလောင် မနစ်နာရဒ မည်သော ရသိ နှလေ စစ်

ကာ ဆိုဝ်ကြာယျေအံ မိပ်ချုတ် ရကာ သစ်ရိပ် နိယျေအံ နံနက်ရကာ ခုယ်ခိသော သာတစ် ကောက်ရုယျံ စာယံအံ သာတိုသာ မိမု နှိပုံ ကလူ သောနှင့် မြာသသမာ မြာ ဆင်သော

နှင့် စစ်ကာဆိုဝ် ပြီရကာ ခရိယံခံ ယျေအံ သော ပိတ် အရွက် ဖြတ်ရုယျေ အဆုံအဖြတ်မိန်အံ။ မယာ သိပြီတိ ရကာ သူတစ်ကာ ရိယံသွန် ရုယျေအံ ထမေဒာက်

အံ။ ပုဟံလောင်နှင့် ခရိအစန် စစ်ကာ ဆိုရရာ ပုထိုင် ရု ယျေအံ ပုဇာင် အံ။ ပုဟံလောင် ဟိမဝန္တာ အတွင် နိယျေ မယာလေ ဥယျန် (တွင်)

ရသိယံမူ (စ)အံ သာ မင်မွောက် ရုယျေ ပြည်ဝင် စိယျေအံ လူတစ်ကာလေ ပုဟံအလောင် အစာ ဆုမှစ ပုဟံအလောင်

နှင့် မယာတေ သိခရကာ ဗြမ္မာ ဖြစ်အံ။ ၈။

ပိဋကတ်ဟော ပုဂံခေတ် နိဂုံးဆေးရေးပန်းချီ

ပုဂံမြို့၊ ဝက်ကြီးအင်းရွာ၊ ဂူပြောက်ကြီးဘုရား အာရုံခံတောင်ဖက်နိရုံမှ ဇာတ်တော်များ၏ မင်စာများ

- (၁) အပန္နက ဇတ် လှည့်ကုန်သည်။
- (၂) ဝဏ္ဏပထ ဇတ် လှည့်ကုန်သည်။
- (၃) သေရိဝါဇ ပုရှာလောင် ရွယ်လည်သူ ။
- (၄) စူလသေဋ္ဌိဇတ် သဌိယံ ဖြစ်၏ ။
- (၅) တဏှာလနာလိ ဇတ် ကုန်အဖိုင်ဖြတ်။
- (၆) ဒေဝဓမ္မ ဇတ် မင်သာ မင်ဖွစ်စ။
- (၇) ကဌဟရိ ဇတ် ထင်ခုယ်သည်သာ။
- (၈) ဂါမဏိ ဇတ် ပုရှာလောင် အမတ်။
- (၉) မယဒေဝ ဇတ် မရိသိယံ ဖြစ်၏ ။
- (၁၀) သုက္ကဝိဟာ ရိဇတ် ဗုံန ရသိယံ ။
- (၁၁) လက္ခဏာ ဇတ် ပုရှာလောင် သမင် ။
- (၁၂) နိဂြောဓမိဂ ဇတ် ရွယ်သမင် ။
- (၁၃) ကဏ္ဍိန ဇတ် သစ်ပင်နတ် ဖြစ်စ ။
- (၁၄) ဝါဒမိဂ ဇတ် သမင် ။ ၁၄ ။
- (၁၅) ခရာဒိယ ဇတ် သမင် ။ ၁၅ ။
- (၁၆) တိပလ္လတ္ထ ဇတ် သမင် ။ ၁၆ ။
- (၁၇) မာလုဘ ဇတ် ရသိယံ ။ ၁၇ ။
- (၁၈) မတက ဘတ္တ ဇတ် သစ်ပင်နတ် ။
- (၁၉) အာယာစိတဘတ္တ ဇတ် သစ်ပင်နတ်။
- (၂၀) နလဗါဏ ဇတ် မျောက်။ ၂၀ ။
- (၂၁) မှ (၂၈) အထိ ပျက်စီးသွားပြီး။
- (၂၉) ဂဏှ ဇတ် နွာလာနက်ဖြစ် ။
- (၃၀) မဏိဂ ဇတ် နွာလာ (နိ) ဖြစ်၏ ။
- (၃၁) ကုလာဝက ဇတ် သကြာ ဖြစ်စ။
- (၃၂) နရူ ဇတ် ရွယ် ဝံပ ပယ် ဖြစ်၏

ပုဂံ ဖွားစောရွာ၊ သစ္စာဝတီဂူဘုရား အရှေ့တောင်အနီး မင်းမရဲဂူဘုရား၏ တိုက်မမြောက်နံရံတွင်ရှိသော မင်စာ

- ၁). (သ)။ အရီ မဒူ န ပူ ရ မည် သော ပုဂံပြည်နိုက်အကြောင်းအရာ လေမျက်နှာမှ ကျော်(ခ)စာ(ခ)
- ၂). ရာ (မ)င်စွာစောကျောင်းနိုက် အလွန်လွှဲ မိုင် ဖုန်တန် ခိုင်နှင့် ပြည်စုံမိစွာသော မိဖုရားမင် ဖွားစော . .
- ၃). ဝ င်(ခမည်) တော်ကိုရည်ရွယ်ပြုသော ကျောင်းနိုက်နေသော အ(ရာကြီး)လည် ဖြစ်စေ သော။ မြဲမာပြည် . .
- ၄). (ရှာ)စွာ (သောပုဂံ) ကဝိဟာရ မည်သောကျောင်းနိုက်နေသော အမိပုတိ ဘုန်းဟိအသျှင် သို့ မြတ်၏တပည့် . .
- ၅). ခသော၊ ပရိယာဇာ ပဋိပတနနှင့် ပြည်စုံမိစွာသော ဓမ္မဂုတ္တ မဟာခည်သည် အလွန်တရာသဖြင့် စွာ စေတီ သော
- ၆). အတွင်ကို စုဘာရယ် အလုံမစုံမိလျှင် အ မူအလိလည်ဖွပ်၏။ ဒိရာသီနှင့်အ(ကွ) မိ ငါ ဆင်လည်(တင်)၏။ ခက်ဝန်ကျင် တိုင် ကိုင်
- ၇) လျှင် အလွန်သာယာစွာသော ရွှေဆည်လည်အတိ လည်ဆွဲ၏။ ဘုရားသျှင် ပန်လင်တော်တန် လေ ခဲတော်ပိတန်တော်နှင့်အကွ အရောင်အဝါ ပစွာ ပြောင်
- ၈) တောက် လျှင် ဆေဝါပြောင် ရေ၏။ ဘုရားသျှင်၏။ ဆီမိဝ (တံ. မိ)တံကိုလည် အ (ရာ) သယ်ာနှင့် အကွသော အ(သျှင်) သယ်ရာဇာကို
- ၉) (တေ)ဂင်ပန်ရယ် အ(ခဲ [] စ)စေ၏ . . . (ခ) စတိတလုံမိကို ပိုင်အဝဲ(အ) စုတ် အတွင်ကို စုဘာရယ်) အ မူအတိလျှင် ဖွပ်၏။ မိ ဒိရာ
- ၁၀) . . . (ည်) တင်၏။ ဘုရား (ပ) နီလ (င်) တော်နှင့် အ(ကွ) ဆဝါ (ပြောင်) ပြောင် ရေ၏။ ဤသို့ ပုရသော ကောင်မူအကျီကာမိဘုရား မင်အသျှင်
- ၁၁) ဖွားစောကျော (င်) အရာသယ်ာနှင့် အကွသော သယ်ရာဇာလည် အလိုင်တော်ခပ်သိမ် ပြည့်စုံမိသည်ဖြစ် (စ်) တောင်
- ၁၂) သာ၊ ငါ၏ သယ်ရာဇာလည် တော်မူသော ဆုအတိုင်လျှင် ပြည်စေသော၊ မြဲမာပြည် ရှင်
- ၁၃) (အ) စိုရသော ဘဝ သာတော် သို့တော် အမူတော် အမတ်တော် တိုင်သ စသည် ည်လည် အလိုင်ခပ်သိမ် ပြည်
- ၁၄) ကုန်သော၊ ငါ၏ တိကာရင် မင်သက်တော်(ရှ)ည်သို့မောင်နံ (လ)ည် (စည်)စိမ်ခံ့သကြီး ဖြစ်ရယ် (အ)လိုင်ခပ်သိမ်

- ၁၅) ပြည့်စုံမိစေသော၊ ငါကောင်မူကို ခိပင်ပါသော ရွှေဖိုင် ဆေဖိုင်(ထ)ည်ပါ သော လူရ(ဟန်) လိုင် ခပ်သိမ် ပြည်စေကုန်
- ၁၆) သော၊ ငါလည်ခိရာသီ စိကို စီရင်ပေသော ဆေရေပေသော တပည့်တပန် တိုင်နှင့်တွကွ(လူ)ချံသာ နတ်ချံသာ နိဗ္ဗန်ချံ
- ၁၇) သာ တေည်ဟူသော ချံသာသုံမိပါကို မ-ငိင်မငြင်ရသည်လျှင် ဖြစ်စေ သော (၊ အောက်)ကာအဝိဝိ အထက်ဘဝက်
- ၁၈) တိုင်အောင်သော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါခပ်သိမ်တိုင် သည်လည် ချံသာအတိ (လျှင်) ရသည် ဖြစ်စေ ကုန်သော(တေည်)
- ၁၉) ။ ။ -ပသည်တိုင်နှစ် သ(က)ရစ်ကာ ဖြစ်သည်သချာ ယျစ်ရာလေဆဲ အကဲမှန် စွာ စွန်ငှာခြောက်ခု ရတုကီမှန် (ဆုံမိ စွ)
- ၂၀) (န်) တပေါင် နွေလပြောင်လျှင် -ပ (တ) ဂင်ကောင်မူ ကြိစွာတေည်။ ။



ပုဂံခေတ် စာလုံးပေါင်းနှင့် ဆင်၍ ခေတ်စာလုံးပေါင်းနှင့် မတူသော စာလုံးပေါင်းများ

ယခုခေတ်ရေး မင်စာရေး

ဝ ။ ။ ။
၊ ။ ။ ။
၊ ။ ။ ။
ထ ။ ။ ။
ယ် ။ ။ ။

ချယား ခိရာ

ရှို ဟိ

အရိယာ အရာ

ရှစ် သျှစ်

ပလဒင် ပန်လင်

၊ယကာ တိကာ

တံကဲ တန်ခဲ

အချို့ဝေါဟာရတို့သည်လည်း ခေတ်ဝေါဟာရနှင့် မတူညီသည့် အရေးအသားများ

ယခုခေတ်ရေး မင်စာရေး

ပြင်ဆင်သည် စူဘာ

ဖြူအောင်လုပ်သည် ဖွပ်

တကွ အကွ

ခေတ်စာပေ၌ အတိုခြုံး၍ ရေးသားသော အက္ခရာ၌ နှင့် ၍၊ တို့ကို ဤမင်စာတွင် နို့ကံ၊ ရှယ်၊ ဟု ပုဂံအရေးအသားအတိုင်း အရှည်ပင် ရေးသားသည်။ အမြစ်နှင့် ဝိသဇနီ တို့လည်း မသုံးသေး ပ။ အက္ခရာပုံမှာ မန်ကျည်းစေ့ရေးပင်ရှိသေးသည်။

စကြဝဠာအယူအဆမှ ကွမ်းတောင်နှင့် မြင်းမိုရ်တောင်

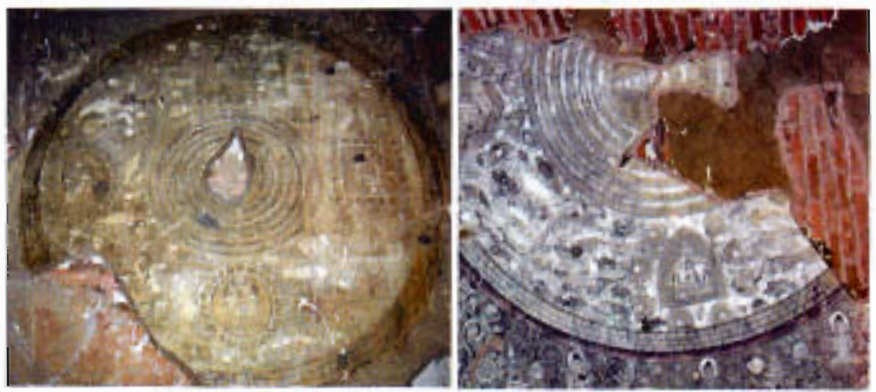
စေတီနှင့်ပုထိုးဟူ၍ ဘုရားပုံအဆောက်အအုံနှစ်မျိုးရှိရာတွင် စေတီသည် ဂင်းပိတ် သဏ္ဍာန်ဖြစ်ပြီး ဂူပုထိုးသည် လိုဏ်ပတ်လမ်းနှင့် ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဆောက်အအုံမျိုးဖြစ်သည်။ စေတီမှာ ခေါင်းလောင်းနှင့် ဖောင်းရစ်များဖြင့် ပုံဖော် တည်ဆောက်သကဲ့သို့ ဂူပုထိုးတွင်မူ ကွမ်းတောင်ဖြင့် ပုံဖော်တည်ဆောက်သည်။ သို့ပါ၍ ဂူပုထိုးတိုင်း ကွမ်းတောင် ပေါက်လေ့ရှိကြ၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကွမ်းတောင်သည် ဂူပုထိုးများ အတွက် အမှတ်လက္ခဏာပင်ဖြစ်၏။ ဤတွင် ကွမ်းတောင်၏ မူလဇာစ်မြစ်ကို လေ့လာရန် လိုအပ်လာသည်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်တွင် ပုဂံခေတ် အနုပညာနှင့် ဗိသုကာပညာကဏ္ဍ၌ ဂူဘုရား၏ ထိပ်အချွန်ပိုင်းကို သီခရ(စီခရ)ဟုခေါ်၏။ မြန်မာဆန်ဆန် ကွမ်းတောင်ဟု ခေါ်ကြသည်။ သီခရအစမှာ ဝါးလုံးလေးလုံးကို ကြိုးဖြင့် စည်းနှောင်ထားသော မီးပူဇော်ရန် ခုံ ဖြစ်ကောင်း၏ဟု ပညာရှင်တို့ယူဆ၏ဟု ပါရှိသည်။ မြန်မာအနုသုခုမ အဘိဓာန်ကျမ်း၌မူ ကွမ်းတောင်ကိုဂူဘုရားတွင် ပစ္စယံအထက်ထီးအောက် ရှိ အစိတ်အပိုင်းဟု ဖော်ပြထားသည်။ ကွမ်းတောင်ကို လေ့လာနေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သည်။ ပုဂံဘုရားများရှိ ကွမ်းတောင်ကို သုံးမျိုးခန့် ခွဲခြားနိုင်သည်။

- (၁) ခေတ်ဦးပိုင်းကွမ်းတောင်သည် အချိုးပြေပြေဖြင့်ကိုင်းညွတ်၏။
(အာနန္ဒာနှင့် မာန်အောင်ဘုရားကွမ်းတောင်များ)
- (၂) ၁၂ ရာစုနှောင်း- ၁၃ ရာစုထိ ကွမ်းတောင်များသည် တစ်ဆစ်ချိုးကိုင်းညွတ်၏။
(ခေမင်ဘုရား၊ အဇ္ဈဂေါဏ၊ ဝိနည်းမိုရ်နှင့် အဂ္ဂတေကွမ်းတောင်များ)
- (၃) ဗောဓိကွမ်းတောင်ပေါက်မှာ ဗုဒ္ဓဂါယာ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်ကိုတူ၍ ဆင်တူပြု လုပ်ထား၏။

(မဟာဗောဓိ၊ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီးနှင့် သီရိဂူပြောက်ကွမ်းတောင်) တို့ဖြစ်သည်။ ဤကွမ်းတောင်မျိုးမှာ အရေအတွက်မများလှပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကွမ်းတောင် အမျိုးအစားများမှာ ထိပ်အကျယ်နှင့် အောက်ခြေအကျယ်သည်(၁:၂) အောက်ခြေ အကျယ်နှင့်အမြင့်သည်(၃:၄) ကွမ်းတောင်အမြင့်နှင့် အထွတ်စေတီသည် ဆတူ (၁:၁)အဖြစ် တိုင်းတာတွေ့ရှိရသည်။ မည်ကဲ့သို့ပင် အမျိုးအစားကွဲပြားသည် ဖြစ်စေ ကွမ်းတောင်၏ မူလဇာစ်မြစ်မှာ မြင်းမိုရ်တောင်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤအဆိုကို နံရံဆေးရေးပန်းချီများမှ

အထောက်အထားဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြပါမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအလိုအရ စကြဝဠာ တွင် (၃၁) ဘုံအဆင့်လိုက် တည်ရှိပြီး လူဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံအပြင် လူဘုံ၏ အောက်တွင် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဗြိတ္တာနှင့် အသူရကာယ်ဟူ၍ ရှိသည်။ ဤတွင်လူပြည်နှင့်နတ်ပြည် (၆)ထပ်ကို ကာမ သုဂတိ(၇)ဘုံဟူ၍ ခေါ်သည်။ အပယ်(၄)ဘုံနှင့် လူဘုံ၊ နတ်ဘုံတို့ကို ကာမ (၁၁)ဘုံ ဟုခေါ်သည်။ နတ်ပြည်(၆) ထပ်အနက် အောက်ဆုံးဘုံဖြစ်သော စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံသည် မြင်းမိုရ်တောင်၏ တစ်ဝက် ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်တွင် တည်ရှိသည်။ ဒုတိယနတ်ဘုံဖြစ်သော တာဝတိံသာသည် မြင်းမိုရ်တောင်၏ ထိပ်တွင် တည်ရှိသည်။ စကြဝဠာတွင် မြင်းမိုရ်တောင်၊ တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ်၊ သီဒါခုနစ်တန်နှင့် ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတို့တည်ရှိကြ၍(၃၁)ဘုံ သော ဝေနေယျ သတ္တဝါများသည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အလိုက် ကျင်လည်နေရပုံကို ဗုဒ္ဓ အယူဝါဒအရ ဆက်စပ်သိရှိနေသကဲ့သို့ ပုဂံခေတ်ဗိသုကာလက်ရာများနှင့် နံရံပန်းချီများ ကလည်း တာဝတိံသာတက်ခန်းပုံ၊ ဆင်းခန်းပုံ၊ တရားဟောခန်းစသည့် ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများဖြင့် လည်းကောင်း၊ စကြဝဠာတည်နေဟန်ကို ပန္နက်ပုံ၊ ဘေးမြင်ပုံ၊ ဖြတ်ပိုင်းပုံများဖြင့်လည်းကောင်း သရုပ်ဖော်ပေးခဲ့ကြ၏။ ဝါတွင်းသုံးလတွင် မြတ်စွာဘုရားမြင်းမိုရ်တောင်ကိုတက်၍ တာဝတိံ သာ တရားဟောခန်းသည် စကြဝဠာအယူအဆအတွက် အနှစ်သာရပင်ဖြစ်၏။ တာဝတိံသာ တက်ခန်း၊ တာဝတိံသာဆင်းခန်းနှင့် အတိဓမ္မာတရားဟောခန်းတို့ကို ပုဂံခေတ်အနုပညာ လက်ရာများက စကြဝဠာတိုက်ကြီး၏ သဏ္ဍာန်အတိုင်း ဖော်ပြနေကြောင်း ဆက်စပ်သိရှိ ရသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆက်စပ်နေပုံကို ပုဂံဘုရားအမှတ်(၁၅၅၄)သယမ္ဘူဘုရား၏ နံရံပန်းချီက အကောင်းဆုံး သက်သေပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းဘုရားအာရုံခံ၏ မြောက်ဘက်နံရံတွင် စကြဝဠာ ဖွဲ့စည်းမှု၏၌ ပါဝင်သည့် ပင်လယ်၊ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၊ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ် စသည်တို့ကို

စကြဝဠာတည်နေဟန် ပန္နက်ပုံ



ကုသဘုရား

ဝိနည်းမိုရ်ဘုရား



မြင်းမိုရ်တောင်နှင့် တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်

သယမ္ဘူဘုရား

သူ့အဆင့်နှင့် သူရေးဆွဲထားသည်။ အကြမ်းဖျင်းကြည့်လိုက်ပါက ဤပန်းချီကွက်သည် ဂူပုထိုး တစ်ဆူ၏ ပုံဟုသိနိုင်၏။ ဘုရား တစ်ဆူ၏ အင်္ဂါရပ်ဖြစ်သည့် ပစ္စယံအဆင့်များ ကွမ်းတောင်နှင့် အထွတ် စေတီပုံပါဝင်၏။ ဓမ္မစေတီစပ်ကြည့်လိုက်သော် ပစ္စယံခုနစ်ဆင့်၏ အောက်တွင် ပင်လယ်အဖြစ် ရေလှိုင်း အသွင်သဏ္ဍာန်ကို ငါးကြီးအာနန္ဒာနှင့် တစ်ကွ ရေးဆွဲထားပါသည်။ ပစ္စယံခုနစ်ဆင့်မှာ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းပြီး ပုဂံခေတ်တောင်များ၏ ရေးဆွဲဟန် အတိုင်း အင်္ဂုအထွတ်များတန်းလျက် လည်းကောင်း၊ ဆင့်လျက်လည်းကောင်း ပုံဖော်ထား၏။



မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ် (သို့မဟုတ်) တာဝတိံသာနတ်ပြည်တွင် မြတ်စွာဘုရားတရားဟောနေဟန်

သယံဇာတများ

အလားတူ ကွမ်းတောင်တွင်လည်း တောင်သဘာဝပုံစံအင်္ဂု အထွတ်များ ဆင့်ကာရေးဆွဲထား၏။ ဤနံရံပန်းချီကွက်၏ အသက်မှာ တောင်ထိပ်ရှိ ပြာသာဒ်အတွင်း၌ မြတ်စွာဘုရားတရားဟောခန်းဖြစ်သည်။ အထွတ်စေတီအဖြစ် ပြာသာဒ်ဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ အမှန်မှာ တာဝတိံသာတွင် တရားဟောနေဟန်ဖြစ်၏။ တာဝတိံသာတွင် တရားဟောနေခြင်းသည် မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်တွင် တရားဟောနေခြင်းဖြစ်၏။ သို့ပါ၍ ကွမ်းတောင်တို့သည် မြင်းမိုရ်တောင်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိရပေသည်။ ဤပန်းချီပုံတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝဲယာ၌



မြတ်စွာဘုရားသည် တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်ကို တက်၍ မြင်းမိုရ်တောင် (သို့) တာဝတိံသာတွင် တရားဟောပြီး သက်သာနဂိုရ်သို့ သက်ဆင်းဟန်

ဘုရားအမှတ် (၁၀၇၇)

သိကြား၊ ပြေဟွာ၊ နတ်ဒေဝါများ တရားနာယူနေဟန် နတ်ပြည် (၆)ထပ်ဖြစ်သော (၁)စတုမဟာရာဇ် (၂) တာဝတိံသာ၊ (၃) ယာမာ၊ (၄) တုသိတာ၊ (၅) နိမ္မာနရတီ၊ (၆) ပရနိဗ္ဗိတဝဿဝတီတို့ အပြင်ကျမ်းဂန်လာ သစ်ကြီး ခုနစ်ပင်ဖြစ်သော (၁)တောင်ကျွန်း- ဇမ္ဗူသပြေပင်၊ (၂) အရှေ့ကျွန်း- ကုက္ကိုပင်၊ (၃) မြောက်ကျွန်း-ပဒေသာပင်၊ (၄) အနောက်ကျွန်း- ထိန်ပင်၊ (၅) အသူရာပြည်- သခွတ်ပင်၊ (၆) ဂဠုန်ပြည်- လက်ပံမင်းနှင့် (၇) တာဝတိံသာပြည်- ကသစ်ပင်တို့ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးဆွဲထားသည်။ ဤနံရံပန်းချီ၏ သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲချက်အရ ကွမ်းတောင်သည် မြင်းမိုရ်တောင် အဖြစ်သိရှိ လာရ၍ ပုဂံဂူပုထိုးများ၏ ကွမ်းတောင်များကို ဆက်လက်လေ့လာရာ အရစ်ရစ်ဖြင့် ဆင့်ကာဆင့်ကာပြုလုပ်ထားသော အုတ်အင်္ဂုတေအင်္ဂုအထွတ်များမှာ တောင်၏သဘာဝကို သရုပ်ဖော်ထားကြောင်း ကောင်းစွာ သဘောပေါက်သိရှိလာရသည်။ ယင်းအပြင် ကွမ်းတောင်၏ အခြေထောင့်လေးဖက်၌ နတ်မင်းကြီးလေးပါး၊ တစ်ခါတစ်ရံ ကွမ်းတောင်၏ ကြက်လျှာလေးဖက်တွင် နတ်မင်းကြီးလေးပါးမှာ စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးလေးပါးအဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ဆောင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မြေဘုံသာဘုရား၏ အာရုံခံမုခ်ဦး၌ ပစ္စယံအဆင့်များနှင့် ကွမ်းတောင်ပါဝင်ပြီး ကွမ်းတောင်ကို ကြာပွင့် တစ်ပွင့်စီတွင် ထိုင်လျက်ရှိသော နတ်မင်းကြီးများက ရှိခိုးနေဟန် သရုပ်ဖော်ပြုလုပ်ထားသည်။ တစ်ဖန် ပုဂံအာနန္ဒာနှင့် အန်ကောဝပ်၏ ဗိသုကာလက်ရာများမှာ အလယ်ဗဟို ကွမ်းတောင် သည် မြင်းမိုရ်တောင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အရံကွမ်းတောင်လေးဆူသည် ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းအဖြစ် လည်းကောင်း စကြာဝဠာ တည်နေဟန်ကို သရုပ်ဖော်ကြသည်။ မြန်မာတို့၏ စကြာဝဠာအယူအဆမှာ မည်မျှအထိ လေးနက်သနည်းဆိုသော် သစ်သားကြမ်းပြင်ကို လူ့ဘုံအဆင့်



မြင်းမိုရ်တောင်ရှိ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်နှင့် မြင်းမိုရ်တောင် သရုပ်ဖော် ကျောက်ဂူနံရံ



မြင်းမိုရ်တောင် နှင့် ကျွန်းလေးကျွန်း သရုပ်ဖော်ပုံ
မြင်းမိုရ်တောင်သည် ကွမ်းတောင်နှင့် ကျွန်းလေးကျွန်းသည် ဆန်ခေါင် လေးဆူ

အောက်ဆုံးအမိုးမှ အထက်ကို နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံ၊ သိကြားဘုံအဆင့်ဆင့်အဖြစ် တည်ဆောက်ကြသည့်အတွက် ကြမ်းပြင်အဆင့် ပတ်လည် ဆင်ကပ်ဆောင်ကို ဘီလူး၊ တိရစ္ဆာန်၊ ရုပ်များသာ တန်ဆာဆင်တပ်ဆင်ရလေ့ရှိပြီး အထက်ဘုံများကိုမူ သိကြား၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာများဖြင့် တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသည်။ ရှေးမြန်မာတို့၏ အနုပညာ ဖန်တီးမှုသည် စိတ်ကူးယဉ်သက်သက်၊ အလှအပသက်သက် မဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒအပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှု၏ စိတ်စေတနာမှ ပေါက်ဖွားလာသည့် သင်္ကေတများဖြင့် ဖော်ပြလေ့ ရှိသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ပုံတွင်ဖော်ပြထားသည့် ဤသယံဇာတများ၏ နံရံဆေးရေးပန်းချီမှာ ရေမြေတောတောင်များဖြင့် စကြဝဠာ ဖွဲ့စည်းပုံကို ရေးဆွဲထား၏။ မြင်းမိုရ်တောင်အဖြစ် ကွမ်းတောင်ထိပ်တွင် မြတ်စွာဘုရား တရားဟောနေပုံကို ထောက်ချင့်၍ သီခရ(ခေါ်) ကွမ်းတောင်၏ မူလဇာစ်မြစ်မှာ မြင်းမိုရ်တောင်အဖြစ် သိရှိရပြီး ဗုဒ္ဓဝင်အနုပညာ၊ ဗုဒ္ဓဝင်ဗိသုကာများအား နံရံပန်းချီမှ လေ့လာသိရှိရပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ်အဝတ်ပန်းချီ

ပုဂံခေတ်အဝတ်ပန်းချီဟုအသိများသော ပန်းချီမှာ - ဝါချည်များဖြင့် ယုတ်၍ထားသော နူးညံ့သည့် ပိတ်စပေါ်တွင် ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီဖြစ်သည်။ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုအတွက် ယက္ခန်းပညာဖြင့် ယက်လုပ်ထားသော ပိတ်စများအောက်ခံဖြင့် အသုံးပြုထားသောကြောင့် အဝတ်ပန်းချီ ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည် အလွန်ရှားပါး၍ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု အဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။ ဆရာပန်းချီလှတင်ထွန်း၏ အဆိုအရ ပုဂံခေတ်ပန်းချီသည် ယခု ခေတ်ကင်းဘတ်စ၊ ပိတ်စပေါ်တွင် ရေးဆွဲသကဲ့သို့ ရေးဆွဲနေပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီ ပညာအဆင့်အတန်းမြင့်မားပုံကို ဖော်ပြခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်ဟု မှတ်ချက်ပြုထားသည်။ ပုဂံခေတ်အဝတ် ပန်းချီကို လေ့လာပါကများများစားစား မတွေ့ရပါ။ ဆူးလေကုန်းဘုရားစုမှ ဂူများ၊ အိမ်ရာကျောင်း၊ ငါးမျက်နှာ၏ တောင်ဘက်အရှေ့လှည့်ဂူ၊ အာနန္ဒဘုရား၏ အနောက်တောင်ဘက်လမ်းအနီး မြောက်လှည့်ဂူတွင် ဆင်းတုတော်ကြီး၏ မျက်နှာတော်ကပ်ပြီး ဆေးခြယ်ထားသော အပိုင်းအစ၊ ဘုရားအမှတ် - ၃၁၅ တောင်ပုံလောကနာထဂူဘုရားမှ တွေ့ရှိရသော ပန်းချီလိပ် (ယခုအခါ ပုဂံပြတိုက်တွင် ပြသထားပါသည်။) တောင်ဘီရွာ



တေလပတ္တအတ်တော်၊ ဘုရားလောင်းအား ဘီလူးမက ဖြားယောင်းနေဟန်



မြတ်စွာဘုရား
သုတ္တန်ဒေသနာ
ဟောနေဟန်

အရှေ့ဘက်ရှိ ဆင်းတုတော် လက်မောင်းတော်အောက်မှ အလိပ်လိုက် တွေ့ရှိရခြင်း စသည် တို့ဖြစ်သည်။ အဝတ်ပန်းချီ ရေးဆွဲရာတွင် မူအားဖြင့် အပိုင်းခွဲ၍ ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ပထမအပိုင်းမှာ ဂူဘုရား၏ နံရံတွင် လည်းကောင်း၊ ပလ္လင်နှင့် ဆင်းတုတံကဲ့တွင် လည်းကောင်း အဝတ်များကို ကော်ဖြင့် ပြန်ပြုအောင်ကပ်ပြီး ထိုအပေါ်တွင် ပန်းချီ ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယရေးဆွဲနည်းမှာ နံရံတွင် အဝတ်များမကပ်ဘဲ အဝတ်ကို သစ်သားတောင်ကြက်၍ ပန်းချီရေးဆွဲကြောင်းသိရသည်။ အထက်ပါနှစ်မျိုးလုံးအတွက် ပန်းချီရေးဆွဲရာတွင် အဝတ်ပေါ်သို့ ဆေးရောင်များဖြင့် ပန်းချီရေးဆွဲခြင်းမပြုမီ အဝတ်ပေါ်တွင် ထုံးနှင့် ရောစပ်ထားသော သရွတ်အနုစားဖြင့် ခပ်ပါးပါး အချောကိုင်ပြီးမှ အနုစိပ် ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ရေးဆွဲသည့် လက်ရာများမှာ ပုဂံဟန်အတိုင်းပင် ဖြစ်ပြီး



ဘီလူးမနောက်သို့
လိုက်ပါသွားသော
အမှုလုပ်ငါးဦး

နံရံများရှိပန်းချီနှင့် ခြားနားမှု မရှိကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ ဆူးလေကုန်းရှိ နံရံအဝတ်ပန်းချီမှာ ဇာတ်နိပါတ်တော်များနှင့် နတ်ရုပ်၊ ဗြဟ္မာရုပ်၊ ကနုတ်ပန်းများဖြစ်သည်။ ငါးမျက်နှာတောင်ဘက်ရှိ ပလ္လင်တံကဲ့များတွင် ကပ်လျက်ရေးဆွဲသော ပန်းချီမှာ ဆေးရောင် အဖြူအနက်ကိုသာ တွေ့ရပြီး၊ ကနုတ်ပန်းများ၊ ကြာပန်းများကို၊ ရာမလက်ညှိုး၊ မုတ်ချိပ်၊ ငှက်ပျောဖူးများအတိုင်း အလိုက်သင့် ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲချက်များဖြစ်သည်။

ဘုရားအမှတ် (၃၀၅) တောင်ဘုံ လောကနာထဘုရားမှ တွေ့ရသော အဝတ်ပန်းချီ အား ပုဂံရှေးဟောင်း သုတေသနပြုတိုက်၌ အသာအယာဖြန့်ပြီး ပြသထားရာ ၁၉၈၆ ခုနှစ်က အီတလီနိုင်ငံ အစ်ခရူန်၏ (ICCRON)International Centre for Conservation of Art) နိုင်ငံတကာ အနုပညာလက်ရာများ ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဗဟိုဌာန၊ ရောမမြို့မှ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ရောက်လာသည်။ ပြသထားသည့် ကျိုးကြေးနေသော အဝတ်ပန်းချီကို ရောမသို့ယူဆောင်သွားပြီး ပြင်ဆင် မွမ်းမံ ရန် အကြံပြုတောင်းဆိုခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ပန်းချီအဝတ်စအစိတ်အပိုင်းများကို သေချာစွာ ထုတ်ပြီး ပညာရှင်နှစ်ဦးတို့ ယူဆောင်သွားကြသည်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာမှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ သိပ္ပံနည်းပညာများဖြင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခဲ့ရာ ပန်းချီကားတစ်ခုလုံး မူရင်းလက်ရာနီးပါးအတိုင်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့သည်။ ယင်းအဝတ်ပန်းချီကို မွမ်းမံပြင်ဆင်သူ၏ အစီရင်ခံစာမှာ အဝတ်ပန်းချီသည် စနစ်ကျစွာ ရက်လုပ်ထားသော နူးညံ့သည့်အဝတ်စပေါ်တွင် ရေးဆွဲထားသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းအဝတ်ပန်းချီမှာ ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်မှ ဇာတ်ဝင်ခန်းဖြစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံကို ရှောင်ရှား၍ ထီးနန်း စိုးစံရပုံ၊ ကာမဘုံအာရုံများကို အလိုလိုက်မှုကြောင့် ဘီလူးမများ၏ စားခြင်းကို ခံရပုံ အကြောင်းခြင်းရာများ ဖြစ်သည်။ ရှားပါးလှသည့် လက်ရာဖြစ်ပြီး အေဒီ (၁၂) ရာစု ပုဂံခေတ်လယ်ကာလဟု ပညာရှင်များ သုံးသပ်ကြပါသည်။

အဝတ်ပန်းချီပုံတွင်ပါရှိသော ဇာတ်တော်မှာ ဇာတ်တော်အမှတ် (၉၆) တေလပတ္တ ဇာတ်တော် ဖြစ်သည်။ ပညာရှိသည် အာရုံငါးပါးကို မတပ်မက်၍ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းကို ရကြောင်း ဟောသောဇာတ်တော်ဖြစ်သည်။ ဘုရားလောင်းသည် ဇာတ်တော်တွင် ဗာရာဏသီ ပြည့်ရှင် ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ သားတော်တစ်ထောင်တွင် အငယ်ဆုံးမင်းသားဖြစ်သည်။ တစ်နေ့ တွင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့အား မိမိသည် ဤပြည်၌ မင်းဖြစ်မည် မဖြစ်မည်ကို မေးလျှောက်၏။ ထိုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့က “သင်သည် ဤပြည်တွင် မင်းဖြစ်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ သို့သော် တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွားပြီး ခရီးအကြားရှိ ကန္တာရကြီး၌ ဖြားယောင်းသည့် ဘီလူးမတို့ကို မကြည့်ဘဲ သတိမြဲစွာထား၍ သွားနိုင်လျှင် ယနေ့မှစ၍ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့တွင် တက္ကသိုလ်ပြည်၌ မင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း” မိန့်ကြားကြကုန်၏။ ထိုနေ့၌ပင် ဘုရားလောင်းသည် အမှုလုပ်ငါးဦးတို့နှင့်အတူ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ ထွက်ခွာသွား၏။ ယူဇနာငါးဆယ်ရှိသော



ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ပြီး အဝတ်ပန်းချီ

ကန္တာရသို့ ရောက်သော် ရွာ၊ ဇရပ် စသည်တို့ကို ဖန်ဆင်း၍ နေကြကုန်သော ဘီလူးမတို့က အတူပါလာသော အမှုလုပ်ငါးဦးတို့ကို သွေးဆောင်ဖြားယောင်း၍ ဖမ်းစားကြသည်။ ဘုရားလောင်းသည်ကား ဆီပြည့်သော ခွက်(တေလပတ္တ)ကို မဖိတ်အောင် ယူဆောင်သကဲ့သို့ ဘီလူးမတို့ကို မကြည့်ဘဲ ဆက်၍ သွား၏။ ဘီလူးမတစ်ဦးသည် ဘုရားလောင်းအား ဖြားယောင်းလျက် တက္ကသိုလ်မြို့တံခါးဝအထိ နောက်ကလိုက်၏။ ဘုရားလောင်းသည် ဇရပ် တစ်ခု၌ နေသော် သူ၏တန်ခိုးကြောင့် ဘီလူးမသည် ဇရပ်သို့ မဝင်နိုင်သဖြင့် လှပသည့် နတ်အသွင်ကို ဖန်ဆင်းကာ ဇရပ်တံခါး၌ နေသည်။

ထိုအခါ တက္ကသိုလ်ပြည်မှ မင်းကြီးသည် ဥယျာဉ်သို့ သွားရင်း ဘီလူးမကို မြင်၍ နှစ်သက်သဖြင့် နန်းတော်သို့ ယူဆောင်ပြီး မိဖုရားကြီး အရာ၌ ထားလေသည်။ ညအခါ ဘီလူးမသည် ပရိယာယ်မာယာဖြင့် နန်းတော်တစ်ခုလုံး၌ အစိုးရခြင်းအာဏာကို မင်းထံမှ အရတောင်း၏။ မင်းကြီး အိပ်ပျော်သော် အဖော်ဘီလူးမတို့ကိုပါ ခေါ်၍ နန်းတော်တွင်းရှိ သတ္တဝါအားလုံးကို စားကြလေ၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် နန်းတော်တွင်း၌ အစိုးရများမြင်ရမှသာ မှူးမတ်များက မင်းကြီးမိဖုရားသည် ဘီလူးမဖြစ်မှန်း သိကြကုန်၏။ ထို့နောက် နန်းတော်ကို ဆေးကြောသန့်စင်ပြီး ဇရပ်၌နေသည့် ဘုရားလောင်းကို မင်းမြှောက်ကြလေ၏။

လက်ရာအလွန်မြောက်၍ ဆေးရောင်များစုံလင်စွာဖြင့် ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီကား ဖြစ်ပါသည်။

ကနုတ်၊ ကြာ၊ နတ်ရုပ်၊ ကိန္နရီ၊ ကိန္နရာနှင့် တီးမှုတ်ကခုန်ဟန်ပုံများ

ကနုတ်နှင့် ကြာ

ကနုတ်ဟူသော ဝေါဟာရအနက်ကို (၁၉၃၃)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် သူရိယမဂ္ဂဇင်းပါမြန်မာဆောင်းပါး၌ ပန်းချီဆရာ ဦးဘစိန်က ကနုတ်ဟူသောဝေါဟာရသည် မာကဘောသာ၊ ကောကနုဒ သဒ္ဒါ၊ ကြာဟူသော ပရိယာယ်မှ ကနုတ်ဖြစ်လာဟန် ကြာခွေ၊ ကြာလိပ်၊ ကြာရိုး၊ ကြာစွယ် သဏ္ဍာန်ကို ယူသင့်ဟန်ဆိုခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖန်ယိုးဒယားဘာသာတွင် စနုတ်ဟူသောဝေါဟာရကို တွေ့ရသည်။ ထိုဝေါဟာရ၏ အနက်တွင် အကွေးအကော့အခွေ အလိပ်ဟုပေး ထားသည်။ မြန်မာဘာသာတွင် ကနုတ်ဟူသော ဝေါဟာရအသုံးကို မြန်မာ သက္ကရာဇ် (၁၂၀၀)ကျော် သာယာဝတီမင်း လက်ထက်၌ အစောဆုံးတွေ့ရသည်။ ကနုတ် ၏အနက် သဘောသွားနှင့် အလားတူဖြစ်သောခြူးပန်းဝေါဟာရလည်း မြန်မာဘာသာ၌ ရှိခဲ့သည်။ ကနုတ်၏ သဘောမှာ အဓိကအားဖြင့်ကြာငုံ၊ ကြာဖူး၊ ကြာပွင့်၊ ကြာသီး၊ ကြာရိုး၊ ကြာစွယ်၊ ကြာရွက်၊ ကြာပွင့်ချပ်၊ ကြာဝတ်ဆံတို့ကို ကွေး၍၊ ကော့၍၊ ခွေလိပ်၍၊



ကနုတ်ပန်းများနှင့် တီပဲပျံစီးနေဟန် နတ်ရုပ်

ကောက်၍၊ လိပ်၍၊ ယိမ်း၍ယိုင်၍၊ ချိ၍ချ၍၊ တက်၍ဆင်း၍၊ တွန့်၍ ချွန်၍၊ ပြန်၍ကား၍၊ နှစ်သက်စဖွယ်၊ အဆန်းတကြယ်ထုခြင်း၊ ထွင်ခြင်း၊ ဆစ်ခြင်း၊ ထိုးခြင်း၊ ပုံသွင်းခြင်း၊ ပန်းချီဖြင့် ရေးခြယ်ခြင်း တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။

ပုဂံခေတ်ဦး ကနုတ်ပန်းများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဂုတ္တခေတ်၏ ဟန်ပန်များပါရှိပြီး ကနုတ်တွင် မခွေ၊ ခွေပိုး၊ နောက်တက်နှင့် အညွန့်တို့ပါရှိသည်။ ကနုတ်ပန်းတို့၏ အညွန့်များမှာ လုံးဝန်းခွေလိပ်လျက်ရှိပြီး ခန့်ညားတည်ကြည်သော အသွင်ဆောင်သည်။ ပုဂံခေတ်လယ် ကနုတ်ပန်းများမှာ ပါလခေတ်လက်ရာ လွှမ်းမိုးမှုရှိပြီး ပုဂံခေတ်ဦးနှင့်စာလျှင် ပိုမိုသွက်လက် ပေါ့ပါးလာသည်။ အညွန့်ထိပ်၌ အခွေ၊ အလိပ်ပါရှိမှု နည်းပါးလာသည်။

ပုဂံခေတ်နှောင်းက နုတ်ပန်းများမှာမူ နန်းဘုရား၊ တောင်ပုံ လောကနာထ၊ ဖြတ်စရွှေ ဂူ၊ ပုထိုးသားများ၊ ကျောက်စကားကြီး၊ ဘုရားအမှတ် (၁၂၂၄ - မြင်းကပါ)၊ ဘုရားအမှတ် (၁၈၉၆-ပုဂံ) စသည်တို့တွင်တွေ့ရှိရသည်။ ပုဂံခေတ်လယ် ကနုတ်ပန်းများကို ကျန်စစ်သားမင်းကြီးတည်ထားခဲ့သော နဂါးရံနှင့် ရွှေစည်းခုံတို့၌ သစ်သားပန်းပုအဖြစ် တွေ့ရှိရပြီး၊ ကျောက်ဂူဗင်၌ ပန်းတမော့လက်ရာ၊ အပါယ်ရတနာ၌ ပန်းချီ လက်ရာများအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ပုဂံခေတ်နှောင်း ကနုတ်ပန်းများကိုမူ မင်းနန်သူတစ်ဦးက ဘုရားများ၏ နံရံပန်းချီတွင် အများဆုံးလေ့လာနိုင်သည်။ ထို့အတူကြာ အကြောင်းဖွင့်ဆိုရသော် မြန်မာ့ လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းတွင် ရှေးပဝေသနီကပင် ကြာပန်းကို အလေးအမြတ်ပြု၍ အဓိပ္ပာယ် အမျိုးမျိုးအယူအဆ အဖုံဖုံဖြင့် ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြ၏။ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၏နမိတ်အဖြစ် ကြာငါးခိုင်ဖြင့် ကိုယ်စားပြု၍လည်း ဖော်ပြခဲ့ကြ၏။ ကြာငါးပါးမှာ (၁) ကုမုဒြာကြာ၊ (၂) ပုဏ္ဏရိပ်ကြာ၊ (၃) ပုဒုံမာကြာ၊ (၄) ကြာနီ၊ (၅) ကြာညိုဟူ၍ ကြာ(၅)မျိုးသည် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ကို မှီငြမ်း၍ ဖော်ပြသောကြာများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ကြာပန်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အထွတ်အမြတ် ထားရာ ပန်းတစ်မျိုးဖြစ်နေ၍ သာသနိက အဆောက်အအုံများတွင် မလွတ်တမ်း တန်ဆာဆင်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂေါတမဗုဒ္ဓနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ဘဝများတွင် သုမေခါရှင်ရသေ့ ဘဝကတည်းက ယသော်ခရာလောင်းလျှာက ကြာပန်းနှင့် ပါရမီဖြည့်ရန် ဆုတောင်းခြင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားအား ဖွားမြင်အပြီး ခြေခုနစ်လမ်း လှမ်းစဉ်ကြာပန်းများ ခင်းမိလျက်သား ဖြစ်ခြင်း၊ ရေနှင့်လည်းကောင်းမလိမ်းကံ့၊ မကပ်ငြိ သကဲ့သို့ နက်နဲသော တရားဦးဟောမည် အပြုတွင်ကြာပန်းနှလုံးသွင်းခြင်း ကြာပလ္လင်တွင် တရားဟောခြင်း၊ ယင်းအပြင် စိုပြေ လန်းဆန်းခြင်း၊ ကျက်သရေမင်္ဂလာရှိခြင်း၊ ကောင်းမြတ်သောအယူများဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကြာမှာခွဲခြား၍မရလှအောင် မြန်မာတို့ အလေးအမြတ်ပြုရာ ပန်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ကြာသည် ဗုဒ္ဓအနုပညာလက်ရာများတွင် အတော်ပင်နေရာ ရခဲ့ပါ၏။

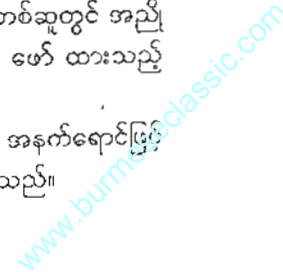
ပုဂံပန်းချီတွင် ကနုတ်နှင့်ကြာရေးခြယ်မှုသည် အရေးကြီးသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ ဂူဘုရားများအတွင်းပန်းချီကို လေ့လာလျှင်ကနုတ်နှင့်ကြာမှာ အများအပြားရေးခြယ်ထားသည်

ကိုတွေ့ရသည်။ ကနုတ်နှင့်ကြာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ရာတွင် ကျောက်ဆစ်ပညာ၊ အင်္ဂတေပန်း ပညာတို့ထက် ပန်းချီပညာကပိုမို၍ ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ဂူဘုရားများအတွင်း ကနုတ် နှင့် ကြာ မှာ နေရာယူလွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည်။ မျက်နှာကြက်တွင်ဆင်စွယ်ဝန်းယုက်၊ မှန်ကူကွက် စသော ပုံစံများအတွင်း၌ ကနုတ်ပန်းအမျိုးမျိုးထည့်သွင်း၍ ရေးဆွဲလေ့ရှိ၏။ မျက်နှာကြက် အောက်တွင် နဖူးစည်း လိုက်ဆန်တန်း၍ရေးခြယ်လေ့ရှိ၏။ ထိုအောက်တွင်ဘီလူးပန်းဆွဲ စသောပန်းဆွဲများကိုခြယ်လှယ်၏။ ထိုအောက်မှ နံရံဆေးရေးဗုဒ္ဓဝင်နှင့်ဇာတ်တော်များ တွင် အကွက်ဖော်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ဇာတ်ကြောင်းဆိုင်ရာ အရုပ်များတွင် လည်းကောင်း၊ သင့်ရာသင့်ရာကွက်လပ်များကို ကနုတ်ဖြင့် ဖြည့်သွား ပေသည်။ အတွင်းမုခ်စလစ်ပုံများတွင် တိုင်ပန်းများ၊ တိုင်ခါးစည်းများ၊ စိုင်ဘောင်နှင့် ရာမလက်ညှိုးများကိုလည်း ကနုတ်ပန်းများဖြင့် အလိုက်သင့် ရေးခြယ်ထား၏။ ကနုတ်ကွက်များ အတွင်း၌ ဘီလူးရုပ်၊ ကိန္နရီ ကိန္နရာ၊ ဟင်္သာ ရုပ်၊ ကျေးရုပ်၊ ယုန်ရုပ်စသည် တို့ကိုလည်း အဆင်ပြေအောင် သွတ်သင်းရေးခြယ်၏။ မျက်နှာ ကြက်ကနုတ်ပန်းများတွင်ကား ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားများ ကိုဝိုင်းရစ်ခြံရံသော ကြာရိုးကြာစွယ်များဖြင့် သဏ္ဍာန်သရုပ်ဖော်ထားလေ့ရှိသည်။ ဤသို့ မျက်နှာ ကြက်ရေးခြယ်မှု ကို ပုဂံခေတ်ကျောက်စာ များ၌ “ကျော်တဌယ် ” ဟူ၍ပင်ခေါ်ဝေါ်၏။

မြင်းကပါဂူပြောက်ကလေးဘုရား၏မြောက်ဘက်ဘုရားတွင်အနက်ရောင်ခဲ၍ မြေဝါရင့်ရောင်ဖြင့် ခြယ်ထားသောမျက်နှာကြက်ပန်းများကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ကြာဖတ် အနားရှိသော ရှစ်မြောက်မှန်ကူကွက်များအပြည့် ရှိသည်။ မှန်ကူကွက်တစ်ကွက်စီ အတွင်း၌ ကြာရိုးကြာဖူးများ ယုက်သန်းဝိုင်းရစ်ထားသောခိုနန်းချိုး အနားသတ်မျဉ်းရှိ၏။ ထိုအနားသတ်အတွင်းတွင် လက်အုပ်ချီနေသောနတ်ရုပ်တစ်ပါးစီရေးခြယ်ထား၏။ ပုံစံတစ် မျိုးတည်းကိုပွားထားခြင်းဖြစ် သော်လည်း လက်ရာပြောင်မြောက်လှသောကြောင့်ဆန်းပြား သော အသွင်ပေါ်စေသည်။

ဘုရားသုံးဆူတွင်မူ မျက်နှာကြက်ကိုအနက်ရောင်ခဲထားသော်လည်း နီညိုနှင့် အဝါရောင် ကိုအသုံးပြု၍ ကနုတ်များရေးခြယ်ထားသည်မှာ လွန်စွာပေါ်လွင်လေသည်။ စတုရန်းကွက် ငယ်ငယ်နှင့်အနားတွန့်အကွက်များအတွင်း၌ ဓမ္မစကြာဟောဟန် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား တော်တစ်ဆူစီ အစွန်းဆုံးကွက်တို့တွင် သာဝကတစ်ဆူစီ ဖြည့်သွင်းထားသည်မှာသပိယ်လှပေ သည်။ ရုပ်ပွားတော်များမပါဘဲ ကြာရိုး၊ ကြာစွယ်၊ ကြာပန်းများဖြင့်သာ ခြယ်လှယ်ထားသော မျက်နှာကြက်တို့မှာ များပြားလှပေသည်။ ဥပါလိသိမ်တောင်ဘက်မှဘုရားတစ်ဆူတွင် အညို ရောင်၊ နံ့သာရောင်နှင့် မီးခိုးရောင်တို့ကို အသုံးပြု၍ ဆင်စွယ်ဝန်းယုက်ပုံ ဖော် ထားသည့် စက်ဝိုင်းတစ်ခုစီ အတွင်းတွင် ကနုတ်ပါသော စက်ဝိုင်းငါးခုပါဝင်၏။

ရွှေတန်ဆာဘုရားတစ်ဆူတွင်မူ ဆင်စွယ်ဝန်းယုက်စက်ဝိုင်းများကို အနက်ရောင်ဖြင့် အနားသတ်ပြီးလျှင် အတွင်း၌ အစိမ်းရောင်ဖြင့် ကနုတ်များကို ခြယ်ထားသည်။



ပုဂံဘုရားမြောက်များစွာတွင် နံရံနဖူးစည်းနေရာတွင် ဘီလူးပန်းဆွဲ အတန်းဖြင့် ခြယ်လှယ်ထားသည်။ မှေးမှိန် ပျက်စီးသော ပန်းဆွဲများကြားမှ ထင်ရှားစွာ ကျန်နေသေးသည် တို့ကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အပြင်နံရံများ၌ အင်္ဂတေပန်းဖြင့် ဘီလူးပန်းဆွဲပုံစံ၊ အမျိုးမျိုး မွမ်းမံသလို အတွင်းနံရံများတွင် လည်း ပုံစံကွဲများသာမက ဆေးရောင်ကွဲများဖြင့်လည်းအဆန်း တကြယ် ခြယ်လှယ်ထား၏။ ဘီလူးခေါင်းများမှ သွယ်တန်းဖြာထွက်သော ပုလဲတန်း၊ ကြာတန်းတို့၏ အကြားတွင် ကြာလိမ်၊ ကြာတွန့်တို့ကို ရေးဆွဲလေ့ရှိရာ ဘုရားတစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူအတွင်း ရေးခြယ်ထားသည့် ကြာပန်းဆွဲပုံတို့မှာ ပုံစံမတူကြချေ။ သယ်ရာဇာဘုရား၏ အရှေ့ဘက်ကပ်လျက်ရှိသော ဂူဘုရားတွင် အညိုရင့်ရောင်နှင့် မီးခိုးရောင်တွဲဖက်၍ ရေးခြယ် ထားသောဘီလူးပန်းဆွဲမှာ လွန်စွာ ပေါ်လွင်လျက်ရှိနေသေးသည်။ ထိုဘုရား၌ နီညိုရောင်ဖြင့် ခြယ်ထားသော နဖူးစည်းပန်းဆွဲ ကနုတ်များမှာလည်း ယုန်ရုပ်၊ ကျေးရုပ်များကြာညှပ် ပါဝင် သဖြင့် တင့်တယ်သောပုံစံများ ဖြစ်ပေသည်။

ပုဂံခေတ်ပန်းချီ၏ အောင်မြင်မှုမှာ ကနုတ်နှင့်အရုပ်ကို သဟဇာတဖြစ်၍ တင့် တယ်ပြေပြစ်ပြီး နွဲ့နှောင်းဟန်ကို အသား ပေး၍ရေးခြယ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

နတ်ရုပ်များ

ပုဂံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဂိုဏ်းကြီးနှစ် ဂိုဏ်းအပြင် ဟိန္ဒူဘာသာကိုး ကွယ်သူများ လည်းရှိ သဖြင့် ဘုရားပုထိုးတိုင်း၌ လိုပင် နတ်အမျိုးမျိုးပုံများကို ရေးခြယ်ထားခဲ့ကြသည်။ အယူဝါဒတစ်ခုမှ ကောင်းနိုးရာရာအချက်ကို အခြားဘာသာတစ်ရပ်က သိမ်းသွင်းလိုက်နာ သည်လည်းရှိ၏။ အချို့လည်း မိမိတို့ ဘာသာ နှင့် မသက်ဆိုင်စေကာမူ အခြားဘာသာမှ ထင်ရှား သောအလေ့အထကို ပူးတွဲကျင့်သုံးကြသည်လည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားပုထိုးများတွင်ဂိုဏ်းဂဏ တစ်ခုတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သောပန်းချီကားများ သာ ရေးခြယ်ထားသည်ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၏။ ဟိန္ဒူဘုရားကျောင်း ဟု ဆိုအပ်သော နတ်လောင်းကျောင်း၌သာလျှင် ဟိန္ဒူနတ်များချည်း သီးသန့်ရေးဆွဲထားသည်ကိုမြင်ရသည်။ ထိုပန်းချီ များမှာ လွန်စွာပျက်စီးယိုယွင်းနေသဖြင့် ကောင်းစွာ မလေ့လာနိုင်တော့ချေ။



အပါယ်ရတနာဘုရားတွင် ဘုရားလောင်းနတ်များ၊ ဟိန္ဒူနတ်များအပြင်မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တို့အယူရှိသော နတ်များကိုလည်းရေးခြယ်ထားသည်။ အထူးသဖြင့်မုခ်တံကဲ ရေးခြယ်ရာ၌ အလယ်ရာမ လက်ညှိုးတွင် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေနေသော နတ်သမီးပုံကိုလည်းထည့် သွင်းလေ့ရှိသည်။ တာဝတိံသာသက်ဆင်းဟန်၊ ဗုဒ္ဓဝင်ကားများတွင် သိကြား၊ ဗြဟ္မာနှင့် နတ်များကိုတွေ့ရ၏။ အခြားဗုဒ္ဓဝင်ခန်းတွင်လည်း နတ်များကပူဇော်ကန်တော့ဟန်ကို သင့်ရာ သင့်ရာထည့်သွင်း ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ဗြဟ္မာပုံဦးခေါင်း သုံးလုံးဖြင့် တည်ငြိမ်သောအသွင် ရေးဆွဲလေ့ရှိသည်။

သိမ္မစည်းဘုရား၌ရေးဆွဲထားသောဗြဟ္မာရုပ်တွင် ဦးခေါင်းတစ်လုံးတည်း၌ မျက်လုံး လေးလုံးနှင့် နှာခေါင်းနှစ်ခုပါရှိ လေသည်။ ပုဆစ်တုပ်ရှိခိုးဟန်နှင့် တိမ်ပျံစီးဟန်နတ်ရုပ်များ သည်လည်း ပုဂံခေတ်တွင်အများနှစ်သက်သော ပုံတို့ဖြစ်ဟန်တူသည်။ မြန်မာမူသက်သက်ဖြင့် ရေးဆွဲထားသော နတ်ရုပ်များကိုပုံနံ့သာဂူဘုရားတွင် အများ အပြားတွေ့ရသည်။

နတ်သားပုံဆေးရေးအချို့မှာ မဟာယဉ်ဂိုဏ်းဆိုင်ရာ ဗောဓိသတ်နတ်သားပုံနှင့် မခြားနား လှချေ။ ဝိနည်းဓိုရ် ဘုရားအတွင်းမှ မတ်ရပ်နတ်သားပုံမှာ အဆင်းတန်ဆာစုံစုံလင် လင်ဖြင့် အမွမ်းအပြောက် စိပ်စိပ်ခြယ်လှယ်ထားသော်လည်း မျက်နှာအမူအရာမှာလွန်စွာ တည်ကြည်သည်။ ညောင်ဦးကုန်းတော်ကြီးဘုရားတွင် အနက်ရောင်နှင့် အညိုရောင် ကိုတွဲဖက်ရေးဆွဲထားသော နတ်များရှိ၏။ ပုဆစ်တုပ်ထိုင်နေဟန်၊ တိမ်ပျံစီးနေဟန် နတ်သား၊ နတ်သမီးပုံတို့မှာ လွန်စွာအချိုးအဆစ်ပြေပြစ်လေသည်။ လက်ချောင်းများအနေအထားဟန် တို့မှာ လည်း နှစ်လိုဖွယ်ရာဖြစ်၏။



နတ်ရုပ် ဆေးရေးရုပ်ပုံ သိမ္မစည်းဘုရား

ဥပါလိသိမ်ဘုရားအနီးရှိ(ဘုရားအမှတ်-၁၈၁)တွင်ကြာကနတ်များအတွင်း ဌ ဗြဟ္မာရုပ် နှစ်ရုပ်နှင့်နတ်သား ရုပ်တုကို အထက်အောက်ဆင့်၍ ရေးခြယ်ထားသည်မှာလည်း မြန်မာပီသ လေသည်။ ထိုပန်းချီမှာအနက်ရောင်၊ အညိုရောင်၊ အညိုရင့်ရောင်၊ အညိုနုရောင် နှင့် မီးခိုးရောင်များဖြင့်သာခြယ်လှယ်ထားသော်လည်း လွန်စွာပေါ်လွင် လေသည်။

ရွှေတန်ဆာဘုရား (ဘုရားအမှတ် -- ၁၆၃)တွင် ကနတ်ပန်းများရံလျက် ကျွဲချိုမှုတ် နေသော ဗြဟ္မာရုပ်ကိုမူ ဦးခေါင်းတစ်လုံးဖြင့်သာ သရုပ်ဖော်ထားသည်။ အနက်ရောင်ကို ကောက်ကြောင်းများနှင့် မကိုင်းရေးဆွဲရာ၌ အသုံးပြုပြီး အညိုရောင်နှင့် ပုံဖော်ထားသည်မှာ တင့်တယ်ပေသည်။

စလေမြို့ရေလယ်ရွာဘုရားအနောက်ဘက်ရှိဘုရားတစ်ဆူတွင် နတ်သားတစ်ပါးနှင့် နတ်သမီးတစ်ပါးပုံကို ကနတ်များရံ၍ အထက်အောက်ဆင့်ကာရေးခြယ် ထားသည်။ အနားသတ် စည်းမျဉ်းတွင် ဗိန္နုပြောက်နှင့် ကြာဖတ် များစီရရှိရေးဆွဲထား၏။ နတ်သားသည် ပုဆစ်တုပ် ၍ဝတ်ပြုနေဟန်ဖြစ်၍ နတ်သမီးသည် မတ်ရပ်ဝတ်ပြုနေဟန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ဝတ်စားတန်ဆာ များရေးခြယ်ပုံတူညီသော်လည်း နတ်သားတွင်လည်ဆွဲများ နှင့် လက်ကောက်များမပါချေ။ နတ်သားကိုအဖြူရောင်၊ နတ်သမီးကိုနုသရောင်ဖြင့်ခြယ်၏။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီမှာနတ်သား၊နတ်သမီးများကိုလှုပ်ရှားမြူးကြွနေဟန်၊ တိမ်ပျံစီးနေဟန်များဖြင့် သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။

ကိန္နရီ ကိန္နရာ

သက်ရှိသတ္တဝါများ၏ပုံကို ရေးဆွဲသကဲ့သို့မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ်တွင် ကလေးမှစ၍ လူကြီး များထိ သိရှိကြသော ကိန္နရီ ကိန္နရာ တို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကိုလည်း အဆန်း တကြယ်ရေးဆွဲခဲ့ကြပြန်သည်။ အများအားဖြင့် ကိန္နရီကိန္နရာကို ငှက်ကိုယ်၊ ငှက်အတောင်နှင့် လူမျက်နှာရှိသည် ဟူ၍ ဆိုင်ရာအတိအကျများတွင် ဖော် ပြတတ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ များ၏ အလိုအရ ဟိမဝန္တာ တောင်ခြေတွင် ကိန္နရီ ကိန္နရာများကျက်စား၍ ဆို၊ က၊ တီးမှုတ်လျက် နေတတ်သူများဖြစ်ပြီး ဘုရားသခင်နှင့် သိကြားစသော မြင့်မြတ်သူများကို ပန်းကပ်ကြည်ညိုသူ များဖြစ်ကြသည်။ ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရားနှင့် ပသေနဒီကောသလမင်း ကြီးတို့၏ ရှေးဘဝ၊ ဘဝများတွင် ကိန္နရီ၊ကိန္နရာအဖြစ် ကျင်လည်ခဲ့သော သာဓကများရှိသည်။ ဘုရားအလောင်း စန္ဒကိန္နရီ၊ ကိန္နရာဖို ဖြစ်စဉ်က မယား စန္ဒကိန္နရီမနှင့် အတူ ဟိမဝန္တာတောင် ခြေကမ်းစပ်တွင် ကခုန်ပျော်မြူးနေရာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ မြားဒဏ်ခံရ၏။ ထို့နောက်မယား၏ သစ္စာတန်ခိုး ဖြင့် အသက်ပြန် ရှင်ခဲ့ဖူးလေသည်။ တစ်ဖန်ကောသလမင်းသည် ရှေးဘဝတွင် ကိန္နရာဖိုဖြစ်ရာ တစ်ညနေတွင် မယားဖြစ်သူ ကိန္နရာမနှင့်အတူ မြစ်တစ်ဖက်သို့ကူး၏။ ကိန္နရာဖိုက တစ်ဖက်ကမ်းသို့ရောက်သော်လည်း ကိန္နရာမမှာ တစ်ဖက်တွင်ကျန်ရစ်၏။



ကိန္နရာ ဆေးရေးရုပ်ပုံ
ကုန်းတော်ကြီးဘုရား

ထိုသို့တစ်ညကွဲကွာသည်ဟုဆို၏။ထိုသို့တစ်ညတာ ကွဲကွာရသည်ကို နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ ဝင်ကြွေးရကြောင်း ဘလ္လာတိယဇာတ်တွင်ဖော်ပြထားသည်။ ကိန္နရီကိန္နရာတို့၏ သစ္စာတရား ကြီးမားပုံကို ဖော်ညွှန်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်၌ မြတ်နိုးကြသော ကိန္နရီကိန္နရာများကို ပုဂံဒေသတွင် ဘုရားဆင်းတု၏ မုခ်တံကဲတစ်ဖက်စီ၌ အင်တေရုပ် အဖြစ် တွေ့ရှိရသကဲ့သို့ အထူးသဖြင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီများတွင်လည်း တွေ့ရှိရသည်။ လောကထိပ်ပန်၊ အပါယ်ရတနာ၊ နန္ဒပညာ၊ နဂါးရံဘုရား၊ ဘုရားသုံးဆူဘုရားများရှိ ကိန္နရီ၊ ကိန္နရာပုံများမှာ အရွယ်အစား၊ ဆေးရောင်၊ ကောက်ကြောင်းနှင့် စုတ်ချက်တို့၏ ကောင်းမွန်မှုကြောင့် ကြည့်ရှုလေ့လာရသူတိုင်း အံ့ဩသွားရသည် ချည်းပင်ဖြစ်ပါသည်။



ကိန္နရီ ဆေးရေးရုပ်ပုံ
ဘုရားသုံးဆူ

တီးမှုတ်ကခုန်နေဟန်ပုံများ

မြတ်စွာဘုရားအား သာယာသော ဂီတအနုသုခုမဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်ကြောင်း နံရံပန်းချီများအရ လေ့လာသိရှိရသည်။ ဤအလေ့အထသည် ပုဂံခေတ်ကပင်ရှိခဲ့သည်။ ဂူနီဘုရား ကျောက်စာ အရ သိပ်သူ အမည်ရှိသော ဒါယကာသည် အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံးဘုရား အဖြစ်သို့ မရောက်ရသေး။ ဤမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံးသံသရာ၌ ကျင်လည်ရသည် ရှိသော် ပဉ္စဂံတူရိယာအမည်ရှိသော စည်ညှင်းတို့ကို တီးမှုတ်ကြလျက် အိပ်ရာမှနိုးခြင်းတည်းဟူသော စည်းစိမ်ကိုခံစားနိုင်ရကား စည်းကြိုးများကို တီးတတ်သော သူတို့နှင့် ပန်တျာဟူသော ကခုန်သီဆိုတတ်သော ကချေသည်တို့ကို နံနက်အရုဏ်တက်ချိန်တွင် ဘုရားရုပ်တုတော်တို့၏ ရှေ့မှောက်၌ တီးမှုတ် ကခုန်စေခြင်းငှာ သဘင်အဖွဲ့ (၂၃) ယောက်ကို လှူဒါန်းသည်ဟု ပါရှိသည်။



တီးမှုတ်ကခုန်နေဟန်ပုံများ

နဂါးရုံဘုရား

ထို့အပြင်ဆရာဦးသိန်းဟန်၏ “ မြန်မာသဘင်ပညာဆောင်းပါး ” တွင် ပုဂံပြည်၌ သာသနာတော်ထွန်းကားသည်နှင့်အမျှ ဘုရားစေတီပုထိုးစသည့် သာသနာ အဆောက်အဦများကို မင်းအဆက်ဆက်တည်ထားပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ကောင်းမှုများ တည်ထားရှိမှုမက လယ်ယာဗိုင်းမြေတို့ကိုလည်း နိဗ္ဗာန်ကိုမျှော်မှန်း၍ လှူဒါန်းကြောင်း ကျောက်စာများ၌ပါသည်။ စည်သည်၊ ပသာသည်၊ ခွက်ခွင်းသည်၊ ပန်တျာကချေသည် ဟူသော စကားများကိုလည်း ကျောက်စာများ၌တွေ့ရသည်။ ဤသည်ကိုထောက်သော် ထိုခေတ်ထိုအခါက ဘုရားပူဇော်ပွဲများ၌ တူရိယာမျိုးတို့ကို တီးမှုတ်ကခုန်လျက် ပူဇော်ခဲ့ကြသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများတွင် တူရိယာပစ္စည်းများနှင့် တီးမှုတ်ကခုန်သူများကို ညွှန်းသည့် အသုံးအနှုန်းများပါရှိသော်လည်း ပန်းချီကားများတွင် တစ်နေရာတည်း စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားသည်ကိုမတွေ့ရချေ။ ကျန်စစ်သားဥမင်တွင်အတီးအမှုတ်ဖြင့် ဘုရားဖူးသွားသော



ကနုတ်ပန်းဘောင်အတွင်း ကခုန်နေဟန်ပုံများ

မြင်းကပါဂူ မြောက်ကြီး

လူ တစ်စုပုံတွင် တူရိယာပစ္စည်းငါးမျိုးမျှ ပါဝင်လေသည်။ ထိုပုံမှာ စိတန်းလမ်းလျှောက်ကာ ကသူက၊ တီးမှုတ်သူက တီးမှုတ်ကာလိုက်ပါလာကြပုံဖြစ်ရာ ရှေ့ဆုံးမှ အမျိုးသမီးသည် လက်နှစ်ဖက်မြှောက်၍ ကဟန်ဖြစ်၏။ ၎င်းနောက်မှ အမျိုးသမီးသည် လက်ခုပ်တီး၍ လိုက်၏။ ၎င်းနောက်တွင် စည်တီးသူ၊ ၎င်းနောက်တွင် စောင်းတီးသူ၊ ၎င်းနောက်တွင် ညှင်းမှုတ်သူ၊ ၎င်းနောက် အမျိုးသမီးနှစ်ဦးမှာ ကျွဲချိုမှုတ်သူနှင့် နောက်ဆုံးအမျိုးသမီးနှစ်ဦးမှာ ဗိုလ်တီးသူများ ဖြစ်ကြ၏။ အမျိုးသမီးများ၏ နောက်တွင် ဒေါက်ချာဆောင်း၍ ကြာပန်းများကိုင်ဆောင်သော အမျိုးသားငါးဦးပါရှိလေသည်။ လမ်းလျှောက်သော အမျိုးသမီးများအားလုံး၏ နောက်တွင် မြင်းလေးကောင်ကသော ရထားထက်၌ ဘုရင်နှင့် မိဖုရားတို့လည်း ပါလေသည်။ ရထားထက်က ရုပ်ပုံများနှင့် လမ်းလျှောက်သူများ၏ ပုံကို ယှဉ်ကြည့်ပါက လမ်းလျှောက်သူများသည် မျက်နှာဖုံးများစွပ်ထားသည့် အသွင်များ ပေါက်နေသည်။ သို့သော်ဝတ်စားတန်ဆာများကို ထောက်၍ ပုဂံခေတ်မျက်မှောက်ပန်းချီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသိသာလေသည်။ အပါယ်ရတနာဘုရားနှင့် နဂါးရုံဘုရားတို့တွင် ဗိုလ်တီးနေသော အမျိုးသားခွက်ခွင်းတီးနေသော အမျိုးသား၊ ကနေသောအမျိုးသား၊ ကနေသောအမျိုးသမီးပုံများကိုတွေ့မြင်နိုင်သည်။ ထိုပုံများအားလုံး၌ပင် ခါးဝတ်နှင့် ပုဝါပါးကိုသာ ဆင်မြန်းထားပုံရှိ၏။ ဗိုလ်တီးသူများသည် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်တီး၍ ကပြနေသည့်ဟန် ပေါ်ပေါက်လေသည်။ အမျိုးသမီးပုံများမှာ ခါးသေးရင်ချို၍ နွဲ့နှောင်းစွာ လှုပ်ရှားနေပုံဖြစ်၏။ ထိုပုံများကို မြေနှီရောင်၊ နံ့သာရောင်တို့ဖြင့် ခြယ်လှယ်ထားသော်လည်း ရှုချင်စဖွယ်ဖြစ်ပေသည်။

နံရံဆေးရေးပန်းချီ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်း

ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်ပစ္စည်းများသည် သမိုင်းအရလည်းကောင်း၊ အနုပညာလက်ရာ အရလည်းကောင်း၊ နှစ်ပေါင်းကြာမြင့်သည်နှင့်အမျှ တန်ဖိုးဖြတ်နိုင်စွမ်းမရှိပါ။ နံရံပန်းချီများ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်း ဖြစ်ရသည်မှာ လူနှင့်လူပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေအရလည်းကောင်း၊ သဘာဝအရလည်းကောင်း၊ ရေခိုးရေငွေ့၊ အလင်းအပူရှိန် တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နှစ်ကာလကြာမြင့်မှုကြောင့်လည်းကောင်း ပျက်စီးရပါသည်။ အထူးသဖြင့် သဘာဝပျက်စီးမှုတွင် အကျူးဝင်သော သဘာဝဘေးဒဏ်လျင်ကြောင့် ပျက်စီးမှုသည် အကြီးမားဆုံးဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ အမိုးခိုး မျက်နှာပြင်ရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီများသည် အများဆုံးပျက်စီးကြရသည်။

နံရံပန်းချီများပျက်စီးခြင်းအကြောင်း

ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများသည် ပတ်ဝန်းကျင်လေထုအတွင်းမှ ရေငွေ့နှင့် မကင်းနိုင်ကြပေ။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများပေါ်သို့ မိုးရွာချသဖြင့် အမိုးမျက်နှာပြင်မှ ရေစိမ့်ဝင်ပြီး အတွင်းပိုင်းနံရံမျက်နှာပြင်များသို့ရောက်အောင် ပျံ့နှံ့ယိုစိမ့်မှုများရှိတတ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ယိုစိမ့်မှုများကြောင့် ဆေးရေးပန်းချီများပျက်စီးခြင်း၊ အင်္ဂတေလွှာများကွာကျခြင်း၊ ဆေးရောင်များ ပျက်စီးခြင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ တစ်ဖန် ရေငွေ့တွင်ပါဝင်သော ဆားများက ရေငွေ့ပျံ့သောအခါ အဖြူကွက်များ ဖြစ်ပေါ်၍ နံရံပန်းချီများအား ဆေးရောင်ကို မှေးမှိန်စေပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ အဆောက်အအုံမှာ မိုးရေလုံနေသော်လည်း နံရံ၏ အောက်ခြေများမှာ ရေစိမ့်ဝင်ပြီး ယင်းရေ၏ အငွေ့ပျံ့မှုကြောင့် နံရံ၏ အုတ်သားလွှာနှင့် အင်္ဂတေလွှာများ ကွာဟချက်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ပျက်စီးစေသည့် အကြောင်းများလည်း ရှိပါသည်။

ခြံနှင့် ပိုးကောင်များက အောက်ခံအင်္ဂတေလွှာရှိ ကော်ရည်အား စား၍ပျက်စီးခြင်း၊ ဖုန်မှုန့်၊ ချေးညွှာ၊ မှိုင်းနှင့် အခြားအညစ်အကြေးများက နံရံမျက်နှာပြင်များပေါ်သို့ တွယ်ကပ်ပြီး ဆေးသားလွှာများကို မှေးမှိန်စေခြင်းများလည်း ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ သစ်ပင်၊ သစ်မြစ်များကြောင့် ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများ ပျက်စီးစေရသည့်အကြောင်းမှာလည်း များပြားလှပါသည်။ အထူးသဖြင့် ညောင်ပင်၊ နဘဲပင်၊ မဏိသံလျက်ပင်တို့သည် အမိုးကြမ်းပြင်နှင့် ချင်မိတ်တိုးများမှတစ်ဆင့် အတွင်းနံရံအထိ ထိုးဖောက်ပြီး မျက်နှာပြင်များကိုပျက်စီးစေပါသည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒကြာမြင့်သည်နှင့်အမျှ အပေါ်နံရံမျက်နှာပြင်နှင့် အုတ်သားလွှာအကြား အင်္ဂတေလွှာတွယ်ကပ် အားနည်းပြီး ကွာကျသည်များလည်းရှိပါသည်။

အင်္ဂတေလွှာအတွင်း တွင် မူလပြုပြင်စဉ်က ထုံး၊ သဲ၊ အင်္ဂတေနှင့် ဖြည့်ဆည်း ပစ္စည်းများပါဝင်၍ မူလကပြုပြင် ဖန်တီးထားခဲ့သည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် ထုံးနှင့် အင်္ဂတေဖျော်စပ်ရာ၌ သန့်ရှင်းသော သဲမဟုတ်ဘဲ အရောအနှောများပါဝင်ကာ ထုံးနှင့် သမအောင် ရောနှောပြီး အင်္ဂတေဖျော်စပ်ရာတွင် စေးကပ်မှု အားနည်းလာသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့အင်္ဂတေလွှာတွင် အတွင်းသားသိပ်သည်းမှုမရှိဘဲ မူလပြုပြင်ဖျော်စပ်စဉ်ကပင် ချို့ယွင်းမှုရှိသဖြင့် အင်္ဂတေလွှာသည် အခြားဘေးအန္တရာယ်မကပ်ရောက်ဘဲ အတွင်းသားလျော့ရဲလာခြင်း တို့ကြောင့် ပျက်စီးလွယ်စေမှု ဖြစ်ရသည်။ အင်္ဂတေဖျော်စပ်ရာတွင်လည်း ထုံးသားမနပ်သဖြင့် နှစ်ကြာရှည်သောအခါ ရေငွေ့အစိုဓာတ်ကြောင့် ထုံးသတ္တိကြွခြင်းမျိုးဖြစ်လာသဖြင့် အင်္ဂတေဖောင်းကြွမှုမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ မူလက နံရံပေါ်တွင် အင်္ဂတေဖျော်စပ်၍ ကပ်စဉ် အခါက တိကျမှန်ကန်သော အနေအထားမျိုးရှိမှသာလျှင် ဆေးရေးမျက်နှာပြင်မှာ ညီညာသော မျက်နှာပြင်မျိုးကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။ သို့ပါ၍ နံရံဆေးရေးပန်းချီသည် ပျက်စီးလွယ်သော ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းအမျိုးအစားတွင် ပါဝင်၍ အထူးတလည် ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

အလင်းနှင့် အလင်း၏ အာနိသင်ကြောင့် ပျက်စီးရသည်များလည်းရှိပါသည်။ အလင်းသည် သဘာဝအားဖြင့်နေ၏ အလင်းရောင်မှ ဖြာထွက်မှုကြောင့် စွမ်းအားရှိပါသည်။ အလင်းကြောင့် နှစ်ပေါင်းထောင်ချီကြာလာသောအခါ နံရံပန်းချီဆေးရောင်များမှာ ဖျော့သောအရောင်အသွေးသို့ ပြောင်းလာသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ပုဂံရှိခေတ်ဦးပိုင်း ဂူပုထိုးများတွင် အလင်းရောင်ကို ဇာပေါက်ပြတင်းများဖြင့် ကန့်သတ်ကာရံထားသည့်အတွက်



၁၈၉၉ ခုနှစ်က ပုဂံရှိ နံရံပန်းချီများ ရွာယူလွှာသော ဂျာမန်လူမျိုး ဗစ္စတာထိုမန်၏ လက်မှတ်

အိမ်ယာကျောင်း ဝါးမျက်နှာဘုရား၏တောင်ဘက် ဘုရားအမှတ် (၁၈၄၅)

ဦးမျိုးညွန့်(ရှေးဟောင်းသုတေသန)

အလင်းရောင်၏ အာနိသင်ကိုမခံရ၍ အကောင်းပကတိ ကျန်ရှိသော်လည်း အာရုံခံကဲ့သို့ အလင်းရောင်ကောင်းမွန်စွာဝင်နိုင်သော နေရာများတွင်မူ ဆေးရောင်များဖျော့မှိန်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ သို့ပါ၍ နံရံပန်းချီရှိသော ဂူဘုရားများအား အာရုံခံဝင်ပေါက်များကို ယင်းလိပ်များဖြင့် ကာရံပေးထားရပေသည်။



လူကြောင့် ပျက်စီးရသည်မှာ အကြောင်းနှစ်မျိုးရှိပါသည်။ ရှေးဟောင်းအနုပညာလက်ရာများဖြစ်၍ တန်ဖိုးကြီးမားသဖြင့် ခိုးယူရန်သော်လည်းကောင်း၊ အချို့မှာ တန်ဖိုးနားမလည်၍ ထိန်းသိမ်းရကောင်းမွန်မသိ၍လည်းကောင်း ပျက်စီးရပါသည်။ ၁၈၉၉ခုနှစ်က ဂျာမာန်လူမျိုး ထိုမန် ဆိုသူသည် ပုဂံရှိ နံရံပန်းချီများကို စနစ်တကျလွှဲဖြင့် ဖြတ်ယူပြီး ခိုးယူသွားခဲ့ဖူးပါသည်။ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ကြီး၊ သိမ္မစည်းနှင့် အိမ်ရာကျောင်းငါးမျက်နှာတောင်ဘက်ရှိ ဘုရားစုများမှဖြစ်သည်။ တန်ဖိုးမသိသူများအနေဖြင့်မူ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်း ဘုရား၊ ကောင်းကန်များတွင် ခေတ္တခိုအောင်းစဉ် ချက်ပြုတ်စားသောက်ကြရာ၌ မီးခိုးမိုင်းများ ဖုံးအုပ်ပြီး နံရံဆေးရေးပန်းချီများ ပျက်စီးရသည်လည်း ရှိခဲ့ပါသည်။

နံရံဆေးရေးပန်းချီများ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်း

၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်းက ပုဂံနယ်တစ်ဝိုက်တွင် ငလျင်ဒဏ်ကို ပြင်းထန်စွာခံခဲ့ရပေသည်။ ယင်းငလျင် ဒဏ်ကြောင့်ဂူဘုရားများအတွင်းမှ နံရံဆေးရေးပန်းချီများသာမက အင်္ဂတေရုပ်ကြွလက်ရာများပါ ပျက်စီးမှုဒဏ် ခံခဲ့ရပါသည်။ ငလျင်ဒဏ်ခံခဲ့ရသည့် ပုဂံနယ်တစ်ဝိုက်မှ စေတီပုထိုး၊ ဂူဘုရားများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှစ၍ ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်ဖြင့် “ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများနှင့် အနုပညာလက်ရာများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစီမံကိန်းတစ်ရပ်” ကို ရေးဆွဲပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းစီမံကိန်းတွင် ရှေးဟောင်းနံရံဆေးရေးပန်းချီနှင့် အင်္ဂတေရုပ်ကြွ (ပန်းတော့) လက်ရာများ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းသည်လည်း ကဏ္ဍတစ်ရပ်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

နံရံဆေးရေး ပန်းချီကို ထိန်းသိမ်းရာတွင်

- (က) နံရံနှင့်အောက်ခံအင်္ဂတေလွှာများ အားဆေးထိုး၍ ကျစ်လစ်ကြံ့ခိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ခ) ကွာကျပြီး ကျန်ရှိသည့် နံရံ နှုတ်ခမ်းစများအား အနားသတ်ကြားသိပ်ခြင်း၊



နံရံဆေးရေးပန်းချီကို ဖုံးအုပ်နေသော ပီဒိုးမိုင်းနှင့် ပုန်များအား သန့်စင်နေပုံ

(ဂ) နံရံပန်းချီမျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် သန့်စင်ကြေးချွတ်ရေးပြုလုပ်၍ မူလအရောင်အသွေး တောက်ပလာစေရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဃ) လူတို့၏လက်များဖြင့် ကိုင်တွယ်ပွတ်သပ်မှုမှ ကာကွယ်ရန်နှင့် အလင်းရောင်မှကာကွယ်ရန် သံဇကာ၊ မှန်၊ ယင်းလိပ်များနှင့်ကာကွယ်ပေးခြင်းဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၄)ရက်မှ (၂၃)ရက်နေ့အထိ အီတလီနိုင်ငံ၊ ရောမမြို့ရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရှေးဟောင်းပစ္စည်းများ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု ဗဟိုဌာနကြီးမှ ပညာရှင် Mr. Paul Schwartzbaum (ICROM) ESihf Mr. Ottorino Nonfarmale onf UNDP Project BUR / ၇၈ ။ ၀၂၃ ဖြင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီ နှင့် အင်္ဂတေရုပ်ကြွလက်ရာများ သန့်စင်ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းအတွက် ဂူဘုရား(၁၆)ဆူ ကွင်းဆင်း လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းကွင်းဆင်းလေ့လာစမ်းသပ်ချက်များအပေါ် မူတည်ပြီးမြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးဘုရားရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီနှင့် အင်္ဂတေရုပ်ကြွလက်ရာများအား ခေတ်နှင့် လျော်ညီစွာ သိပ္ပံနည်းကျ(ဓာတုဗေဒ)နည်းပညာဖြင့် ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁)ရက်မှ (၂၃)ရက်နေ့အထိ အီတလီနိုင်ငံမှ ပညာရှင် Mr. Paul Schwartzbaum ESihf Mr. Donatella Zari တို့(၂)ဦး လာရောက်ပြီး မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီး ဘုရားတွင် ပုဂံဌာနခွဲမှ သင်တန်းသား (၄)ဦးနှင့်အတူ ထိန်းသိမ်းမှု လုပ်ငန်းများ စတင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလဆန်းမှစ၍ မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီးဘုရားရှိ နံရံဆေးရေး ပန်းချီများ ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းကို ယာယီနေ့စားလုပ်သားများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၃၁)ရက်နေ့ အပြီးသတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် နိုင်ငံခြားသား ပညာရှင်နှင့်အတူ အပါယ်ရတနာ ဘုရား (၁၉၉၁-၁၉၉၃)၊ လောကထိပ်ပန် ဘုရား (၁၉၉၃-၉၄)တို့ကိုလည်း နံရံဆေး ရေးပန်းချီ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ပုဂံနယ်တစ်ဝိုက်ရှိ ရှေးဟောင်း သာသနိကအဆောက်အအုံများပေါ်တွင် ညောင်ပင်၊ မဏိသံလျက်၊ ဇောင်ခြမ်း၊ လှည်းစာဥ၊ ဖျောက်ဆိပ်စသည်တို့အပြင် ပေါင်းမြက်များတို့သည် ၎င်းတို့ တိရစ္ဆာန်အညစ်အကြေးစွန့်ပစ်ရာ မှလည်းကောင်း၊ လေတိုက်ချိန်အစေ့များလွင့်ပါသွားပြီး ဘုရားအဆောက်အအုံ အုတ်ကြား အတွင်း၌ ရောက်ရှိ၍လည်းကောင်း နှစ်စဉ်ပေါက်ရောက် လျက်ရှိပါသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားပညာရှင် Paolo Pagnin ယူဆောင်ခဲ့သော (ARSENAL)ကို ရေ(၁၀၀၀) စီစီတွင် ဆေးရည် (၁၀၀)စီစီရောစပ်၍ ညောင်ပင်၏အမြစ်ကို အပေါက်များများ ဖောက်၍ အတွင်းသို့ဆေးထိုးပြန်နှင့် ထိုးထည့်ရပါသည်။ (၂)ပတ်ခန့် အကြာတွင် အမြစ်လုံးပ ခြောက်၍ သေသွားပါသည်။ ယင်း (ARSENAL) ဆေးရည်ကို သို့ အမျိုးအစား (Cynamite) ဆေးရည်ဝင်ရောက်လာသည့် အတွက် ရှမ်းပြည်နယ် မွေတော်ကတ္တူဒေသရှိ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများပေါ်တွင် ပေါက်ရောက်နေသော ညောင်ပင်သတ်ခြင်း လုပ်ငန်းများ စတင် စမ်းသပ်ခဲ့ရာ အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သဖြင့် ပုဂံဒေသတွင် ပေါက်နေသော အပင်အမျိုးမျိုးအား ယင်းဆေးရည် (Cynamite)ကို အသုံးပြု၍ အပင်သတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းဆေးရည် (Cynamite) ဖြင့် သစ်ပင်သတ်ပြီးခဲ့သည့် ဘုရားအရေအတွက်မှာ (၅၂)ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် သန့်စင်ထိန်းသိမ်းပြီးသောအခါ ပုဂံခေတ်၏ ဆေးရောင်အသွင်အတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာပြီး ပန်းချီများကို ကောင်းမွန်စွာမြင်တွေ့နိုင်ပါ သည်။ ရေးဆွဲပုံစနစ်နှင့် ဆေးရောင်စုံသုံးစွဲမှုကိုလည်း ယခင်ကာလများကထက် ပိုမိုသိရှိ လေ့လာနိုင်ပါကြောင်း ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းကို အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နိဂုံး

ပုဂံသည်မြန်မာတို့၏ နှလုံးသည်းပွတ်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သမိုင်းစဉ်တွင် ဖျံဖြူပြ နိုင်ငံကြီးများပြီးနောက် ပေါ်ထွန်းပေါက်ဖွားလာသော ပုဂံသည် နှစ်(၃၀၀)ကျော် တည်တံ့ ခိုင်မာခဲ့ပေသည်။ ပုဂံကိုချဉ်းကပ်လေ့လာလျှင်

- (၁) နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းနှင့် မင်းတို့၏ရာဇဝင်များ
- (၂) ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် ကမ္မည်းစာအရေးအသားများ(ကျောက်စာ၊ စဉ့်ကင်း စာ၊ ပေစာ၊ အုတ်ခွက်စာ၊ မင်စာ)
- (၃) ဗိသုကာနှင့် ဗုဒ္ဓအနုပညာလက်ရာများ

စသည်ဖြင့် အပိုင်းပိုင်းခွဲ၍ လေ့လာရပေမည်။ ပုဂံသည်လေ့လာသုတေသနပြုရန် အကောင်းဆုံးသော ရှေးဟောင်းမြို့တော်ကြီးဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံကို သုတေသနပြုလေ့လာပြုဆိုသည်နှင့် ကမ္မည်းကျောက်စာ၊ မင်စာ၊ စေတီပုထိုး များ၏ ဗိသုကာနှင့် ဗုဒ္ဓအနုပညာလက်ရာများက ကဏ္ဍအလိုက် ဖွင့်လှစ်ပြသ နေမည်ဖြစ် သည်။ ပုဂံသူ၊ ပုဂံသားတို့၏ ဗုဒ္ဓသာသနာအပေါ် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု စာပေအဆင့်အတန်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာကို အခြေခံပြီး ဖန်တီးဆောင်ရွက်ကြသည့် အနုပညာလက်ရာတို့သည် ရင်သပ် ရှုမောဖွယ်ရာများပင် ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ မြန်မာအကြောင်းကို သိလိုလျှင် ပုဂံသို့အရောက်သွားကြရန် လမ်းညွှန် ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များစုဝေးရာ ပုဂံရှိအနုပညာလက်ရာများ အနက် နံရံပန်းချီသည် ထိပ်တန်းစာရင်းဝင်ဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှနှင့် အာရှတွင်သာမက ဘဲ ကမ္ဘာမှာပင် ထင်ရှားသော အနုပညာလက်ရာအဖြစ် မှတ်တမ်းဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ပုဂံကို လင်းလက်တောက်ပနေစေရန် နံရံဆေးရေးပန်းချီက ကြီးမားသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီများသည် လောကရေးရာထက် ဓမ္မရေးရာ က လွှမ်းခြုံလျက်ရှိသောကြောင့် ယနေ့ထိ လူလောကကို အကျိုးပြုလျက် ရှိပြီး နောင်ကိုလည်း စဉ်ဆက်မပြတ် အကျိုးပြုလျက်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမ ဒေသနာများကို အခြေခံပြီးမှ ရေးဆွဲခဲ့သည့်အတွက် ယဉ်ကျေးလိမ္မာခြင်း၊ သာယာနာပျော်ဖွယ် ရှိခြင်း၊ ရွှင်လန်းအားတက်ဖွယ်ရှိခြင်း၊ လောကီလောကုတ္တရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ အပြာပြာကို ရရှိစေခြင်း စသည်ဖြင့် ဟင်းလေးအိုးကြီးသဖွယ် ရသစုံကို ပေးစွမ်းလျက်ရှိပါ သည်။

ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီကိုလေ့လာပါက -

(၁) ရေးဆွဲခဲ့သောအကြောင်းအရာများ

(၂) ပန်းချီရေးဆွဲပုံစနစ်

(၃) ခေတ်ကာလအလိုက်ပြောင်းလဲလာသော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုနှင့် ပုဂံခေတ် လူမှုရေးဆိုင်ရာများအားသိရှိလာရမည် ဖြစ်ပါသည်။

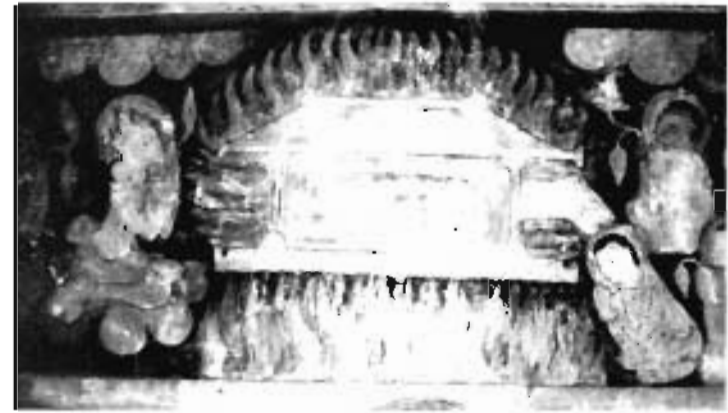
ဤစာအုပ်တွင် ပုဂံခေတ်၏နံရံပန်းချီများသည် ဗုဒ္ဓဒေသနာများကို အမှီပြုပြီး ရေးဆွဲခဲ့သော အနုပညာများဖြစ်ကြောင်း အလေးပေးတင်ပြထားပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ပုဂံခေတ် နံရံပန်းချီသည် ပိဋကတ်တော်လာ ဗုဒ္ဓအနုပညာ လက်ရာများဖြစ်ကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။

ယင်းအပြင် ပုဂံခေတ်ပန်းချီတွင် စကြဝဠာနှင့် မြင်းမိုရ်တောင်သရုပ်ဖော်ပုံ မြတ်စွာဘုရား၏ဇာတာ၊ သင်္ဂါယနာတင်ပုံများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဂံခေတ် ပန်းချီသည် လေ့လာ၍မကုန်နိုင်အောင် များပြားလှသည်။ သို့ပါ၍ ပုဂံခေတ်ပန်းချီအား ရှုထောင့်အသွယ်သွယ်မှ တင်ပြသော စာအုပ်၊ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါးများ အများအပြား ထွက်ရှိပြီး နောင်ကိုလည်း ထွက်ရှိလာမည်မှာ ဧကန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံခေတ်နံရံပန်းချီ ရေးဆွဲမှု စနစ်၏ အခြေခံမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝတ်ထွန်းကားရာအိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဆင်းသက်လာသော်လည်း ပိဋကတ်တော်နှင့်တွဲဖက်၍ မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့လေ့စရိုက်ကို ပေါ်လွင်စွာ ရေးဆွဲခဲ့နိုင်၍ မြန်မာလူထုအပေါ် ဘာသာရေးခံယူချက် စွဲမြဲစွာဝင်ရောက်ပြီး သာသနာစည်ပင်ခဲ့သည်မှာ အထင်အရှားပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော ဝုဦးစီးမှူး ဒေါ်အိရွှေစင်မြင့်၊ ပုဂံဌာနခွဲမှ မစုန္ဒယ်အောင် နှင့် အမရမီဒီယာတို့အား ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီများသည် အနုပညာခံစားချက်သာမက ဗုဒ္ဓသာသနာ ၏ အဆုံးအမများအား အလွယ်တကူ သိရှိနားလည်ရန် ဆောင်ရွက်မှုများအဖြစ် သိမြင်လာ ပြီး ပုဂံကို မြတ်နိုးဂုဏ်ယူတန်ဖိုးထား လေးစားလာမည်ဆိုပါက အားထုတ်ရကျိုးနပ်ပြီဟု ယူဆအပ်ပါ သတည်း။

ဦးမျိုးညွန့်
ရှေးဟောင်းသုတေသန



မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလာပ်တော်အား ရှင်မဟာကဿပထေရ်က ဦးခိုက်ပူဇော်ရာ ခြေတော်ထုတ်ပေးပြီးနောက် တေဇောဓာတ်လောင်ကျွမ်းသွားပုံ
ချောက်ဘုရားလှအနီးအရှေ့လှည့်ဂူငယ်

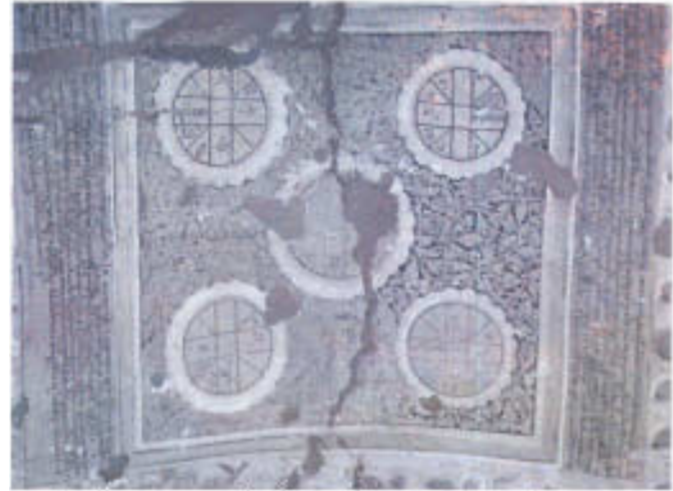


ရှင်မဟာကဿပထေရ်ကြီးကအကြီးအမှူးပြု၍ ပထမအကြိမ် သင်္ဂါယနာတင်နေပုံ
မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီး



အာသောကမင်းကြီး၏ သမီး သယ်မိတ္တာက သီဟိုဠ်သို့ ဗောဓိပင်ပင့်ဆောင်နေပုံ

သကျမုနိ



ပုဂံခေတ် မူလရေးကမ္ဘည်းမင်စာ၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ ဇာတာခွင်

ကုသဘုရား



၁၀၈ ကွက် လက္ခဏာတော်များ ပါဝင်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရာ

လောကထိင်ပန်

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်း သုတေသန)

ပုဂံယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီ ဖြင့် အပြောက်အမွှမ်းတန်ဆာဆင်ထားသည့် ဘုရားများစာရင်း

စဉ်	ဘုရား အမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၁။	၃	ရှင်ပင်ပွင့်လင်း	၈၀	ရွှေစည်းခုံဘုရားပရိဝုဏ်အတွင်း	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၂။	၁၃	ထီးတော်ကျောက်စာရု	၅	-	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၃။	၂၂	ပဒုံဘုရား	၉၀	-	အေဒီ ၁၇၆၈
၄။	၃၂	လင်းပြူဘုရား	၆၀	ရွှေစည်းခုံအရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၅။	၃၆	သူဌေးမုန်ဂု	၆၀	သူဌေးမုန်ဂုဘုရားအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၆။	၃၇	ရွှေလက်ပြန်	၈၀	ရွှေစည်းခုံဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇။	၄၃	ရန်အောင်စစ်	၇၀	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈။	၄၄	ခြေတော်ရာဘုရား	၄၀	-	အေဒီ (၁၉) ရာစု
၉။	၅၇	ပိဋကတ်တိုက်	၅	ရွှေစည်းခုံဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၉) ရာစု
၁၀။	၆၂	ကျန်စစ်သားဥမင်	၇၀	ရွှေစည်းခုံဘုရား	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁။	၆၅	ဆိတ်ပေါက်ဘုရား	၆၀	အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၆) ရာစု
၁၂။	၆၆	ရှင်ပထိ	၂၀	ဂူကျောင်း ဖဟာတံတိုင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃။	၇၅	လောကမုန့်ကင်း	၉၀	-	အေဒီ (၁၆) ရာစု
၁၄။	၇၉	သိမ်သုဘုရား	၅	ရွှေစည်းခုံဘုရား တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅။	၈၁	မြသိန်းတန်	၃၀	တရားရုံးအနီး	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၁၆။	၈၄	သိမ်းပစ္စည်း	၇၀	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇။	၈၅	ကုလားကျောင်း	၅	ဂူကျောင်းတောင်ဘက်	အေဒီ(၁၃)ရာစု
၁၈။	၉၀	ရွှစ်မျက်နှာ	၂၀	ဂေါက်ကွင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၉) ရာစု
၁၉။	၁၀၂	ဂူနီဘုရား	၇၅	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၀။	၁၃၅	-	၅	ဆုံကုန်းရပ်ကွက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁။	၁၃၆	မြန်ကြည်ဂူ	၅၀	ညောင်ဦးအရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂။	၁၃၇	ချောက်ဘုရားလှဇယ်	၅၀	ညောင်ဦးမြို့ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းအနီး	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃။	၁၄၁	-	၉၀	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄။	၁၄၂	ချောက်ဘုရားလှကြီး	၈	ညောင်ဦးအရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅။	၁၄၅	ရွှေသပိတ်ဘုရား	၅၀	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု

စဉ်	ဘုရား အမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၂၆။	၁၄၆	သကျမုန့်ဘုရား	၂	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၇။	၁၄၇	-	၁၅	ကျောက်ဂူဥမင်ဘုရား၊ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈။	၁၄၈	-	၇၅	အိမ်တော်ကြီးမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉။	၁၄၉	အိမ်တော်ကြီး	၈	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀။	၁၅၀	-	၂၀	ကုန်းတော်ကြီးမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၁။	၁၅၁	ကုန်းတော်ကြီး	၇၅	ညောင်ဦးလေဆိပ်အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂။	၁၅၅	ရုပ်စောင့်	၂၅	-	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၃။	၁၅၉	ကျောင်းဦးဘုရား	၇၅	ကျောက်ဂူဥမင်အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၄။	၁၆၅	ပေါင်လည်ဥမင်	၈၀	ငှက်ပစ်တောင်အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၅။	၁၆၆	ပေါင်လည်ဥမင်	၁၀၀	ငှက်ပစ်တောင်အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၆။	၁၇၂	သမီးတုဂံဥမင်	၁၅	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇။	၁၇၅	-	၃	ငှက်ပစ်တောင်အနီး	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈။	၁၇၆	ငှက်ပစ်တောင်	၈	တက်သေး အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉။	၁၉၇	ဘုရားကြီးဘုရား	၈	တက်သေးမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၀။	၂၀၁	တက်သိမ်းဥမင်	၂၀%	တက်သေးရွာ အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၄၁။	၂၂၂	-	၅%	ဂူကျောင်းအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂။	၂၂၄	ဥတ္တမဘုရား	၅%	မြတောင်ကျောင်းအနီး	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၄၃။	၂၂၅	မြတောင်ကျောင်း	၄၀%	ရွှေစည်းခုံအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၄၄။	၂၂၈	-	၂၀%	အရွှေစည်းခုံအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၅။	၂၃၀	ရွှေမုဒွေခါ	၅%	ဝက်ကြီးအင်းအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၆။	၂၃၁	ရွှေတန်ဆာ	၄%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၇။	၂၃၃	ဘုရားနီ	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၈။	၂၃၄	မြောက်လှည့်ဂူ	၆၀%	ဝက်ကြီးအင်းအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၉။	၂၃၅	သကြားမုန့်	၁၀%	ဝက်ကြီးအင်းအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၀။	၂၃၇	-	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၁။	၂၄၄	ရွှေကြာရစ်	၄%	သိကြားလှဘုရားတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၂။	၂၄၅	စေတီကြီး	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၃။	၂၄၆	မြောက်မုန့်လှည့်စေတီ	၂၅%	ဝက်ကြီးအင်းအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၅၄။	၂၄၉	သင်္ကြာမာစ်ဘုရား	၂၅%	ဝက်ကြီးအင်းအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၅။	၂၅၅	မြင်းအပ်စေတီ	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၆။	၂၅၇	ရွှေလိပ်ခွ	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၇။	၂၅၈	ရွှေလိပ်ပေါက်	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၅၈။	၂၅၈	ရွှေလိပ်တူး	၅၀%	ဝက်ကြီးအင်းအနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၅၉။	၂၆၂	ရွှေလိပ်ပြည့်	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၀။	၂၆၃	ဘုရားနီစေတီ	၄၅%	ဝက်ကြီးအင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၁။	၂၆၄	ရွှေလိပ်ကန်	၅၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၆၂။	၂၆၅	ရွှေလိပ်ဝပ်	၂%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၃။	၂၇၃	ထီးကျုဂူ	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၄။	၂၈၅	ဂူပြောက်ငယ်	၁၅%	ဝက်ကြီးအင်းအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၆၅။	၂၉၀	လေးမျက်နှာ	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၆။	၂၉၃	သုံးနယ်ခြားဘုရား	၂၀%	ရွှေစည်ဆုံဘုရားတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၇။	၂၉၆	-	၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၆၈။	၂၉၈	ဂူပြောက်ကြီး	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၆၉။	၃၀၇	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၀။	၃၁၅	တောင်ပုလောကနာထ	၁၅%	ဆူးလေကုန်းအစု အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၇၁။	၃၁၆	ရွှေဘုံသာဘုရား	၃၀%	ဆူးလေကုန်းအစု	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၇၂။	၃၂၀	-	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၃။	၃၂၄	ရွှေမြင်တင်ဘုရား	၃၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၄။	၃၂၅	-	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၅။	၃၃၅	-	၆၀%	ဝက်ကြီးအင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၆။	၃၃၉	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၇။	၃၄၄	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၈။	၃၅၂	-	၂%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၇၉။	၃၅၃	ခေမာဝရဘုရား	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၀။	၃၅၆	-	၂၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၁။	၃၅၇	-	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ပိဋကတ်တော်စာ ပုဂံခေတ် နံရံသေးငယ်ပန်းချီ

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၈၂။	၃၅၉	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၃။	၃၆၀	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၄။	၃၆၁	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၅။	၃၆၇	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၆။	၃၆၉	လိုဏ်ရှည်ဘုရား	၂%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၇။	၃၇၄	အလိုတော်ပြည့်ဘုရား	၄၅%	ထီးလိုမင်းလိုဘုရား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၈၈။	၃၇၈	-	၇၀%	စဉ့်စေတီမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၈၉။	၃၈၂	-	၇၀%	အလိုတော်ပြည့်ဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၉၀။	၃၈၆	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၁။	၄၂၁	-	၃၅%	ဝတ္ထုနတောဘုရားစု အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၉၂။	၄၂၇	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၃။	၄၃၃	ပြန်တန်ဆာဘုရား	၁၀%	ဝတ္ထုနတောဘုရားစုအနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၄။	၄၄၇	လေးမျက်နှာဘုရား	၈၀%	မင်းနန်းသူကန် အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၉၅။	၄၆၆	-	၅%	မင်းနန်းသူကန် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၆။	၄၆၇	-	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၇။	၄၆၈	-	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၈။	၄၇၃	-	၈၀%	လေးမျက်နှာဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၉၉။	၄၇၄	-	၄%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၀။	၄၇၅	-	၇၀%	လေးမျက်နှာဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၁။	၄၇၇	ဘုရားသုံးဆူ(အရှေ့)	၈၀%	စားပွဲတင်ဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၂။	၄၇၈	-	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၃။	၄၈၀	-	၇၅%	ဘုရားသုံးဆူအရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၄။	၄၈၂	သဗ္ဗလဘုရား	၇၅%	ဘုရားသုံးဆူအရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၅။	၄၈၃	ဗိုးဂွဉ်နံဘုရား	၃၅%	သဗ္ဗလဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၆။	၄၈၉	တရုင်းပုထိုးကျောင်း	၃၀%	တရုင်းပုထိုး ယဟဂုံတံတိုင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၇။	၄၉၁	အစောကြွမ်း	၈၀%	ဘုရားသုံးဆူ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၈။	၅၀၅	အရှေ့ကဿပဘုရား	၇၀%	ရတနာစေတီ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၀၉။	၅၀၆	အနောက်ကဿပဘုရား	၅၀%	အရှေ့ကဿပဘုရား အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၁၁၀။	၅၁၆	-	၅၀%	လေးမျက်နှာဘုရားအနီး	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၁။	၅၃၄	စားပွဲတင်	၅၀%	ဘုရားသုံးဆူအရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၂။	၅၃၉	တရုတ်ပြေးဘုရား	၅၀%	စားပွဲတင်ဘုရား အနောက်မြောက်ထောင့်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၃။	၅၅၅	သမန်းဘုရား	၇၅%	မင်းနန်သူ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၄။	၅၅၇	အနောက်ဇံသီး	၂၅%	မင်းနန်သူတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၅။	၅၅၈	အရှေ့ဇံသီး	၂၅%	မင်းနန်သူတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၆။	၅၆၂	-	၅%	မင်းနန်သူရွာအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၇။	၅၆၆	-	၆၀%	အနောက်ဇံသီး အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၈။	၅၆၇	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၁၉။	၅၇၂	တပ်ကလေးဘုရား	၇၀%	တရုတ်ပြေးဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၀။	၅၆၉	-	၂၅%	မင်းနန်သူ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၁။	၅၇၁	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၂။	၅၇၂	တပ်ကလေးဘုရား	၇၀%	တရုတ်ပြေးဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၂၃။	၅၇၇	နန္ဒပညာဘုရား	၈၅%	နန္ဒပညာ အစု	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၄။	၅၈၁	သီဟိုဠ်ပုံဘုရား	၅%	နန္ဒပညာတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၅။	၅၈၅	-	၈၀%	နန္ဒပညာအရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၆။	၅၈၆	-	၈၀%	အဇ္ဈင်္ဂေါဏတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၇။	၅၈၈	အဇ္ဈင်္ဂေါဏဘုရား	၈၀%	ဂေါက်ကွင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၈။	၅၉၁	-	၈၀%	အဇ္ဈင်္ဂေါဏတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၂၉။	၅၉၆	-	၁၀%	ဂေါက်ကွင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၀။	၅၉၇	ထိလှကုန်း	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၁။	၆၀၀	မောင်ရုံကု	၈၀%	အဇ္ဈင်္ဂေါဏ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၂။	၆၀၂	မသူဇာကု	၁၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၃။	၆၀၇	ငါးမျက်နှာ	၅၀%	ဂေါက်ကွင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၄။	၆၀၈	-	၄၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၅။	၆၁၀	စာသင်ကု	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၆။	၅၁၄	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၇။	၆၂၉	-	၅%	ဂေါက်ကွင်းအနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၁၃၈။	၆၃၂	-	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၃၉။	၆၃၅	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၀။	၆၄၃	-	၃၀%	ဝိနည်းခိုရ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၁။	၆၄၅	စာသင်ကု	၁၀%	ဝိနည်းခိုရ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၂။	၆၄၇	-	၈၀%	ဝိနည်းခိုရ်အစုအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၃။	၆၅၂	-	၅၀%	ဝိနည်းခိုရ်အစု	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၄။	၆၅၇	သမ္ဗုဒ္ဓဘုရား	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၆။	၆၅၈	-	၆၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၇။	၆၅၉	ဝိနည်းခိုရ်ဘုရား	၇၅%	အဇ္ဈင်္ဂေါဏဘုရားရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၈။	၆၆၀	-	၄၀%	ဝိနည်းခိုရ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၄၉။	၆၆၁	-	၆၀%	ဝိနည်းခိုရ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၀။	၆၆၃	-	၁၀%	ဘုရား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၁။	၆၆၄	မလာဖြစ်ဘုရား	၈၀%	တရုတ်ပြေးဘုရား အနောက်မြောက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၂။	၆၆၆	-	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၃။	၆၆၇	မလုံးဖြစ်ဘုရား	၆၀%	ဝိနည်းခိုရ်အစုအနောက်တောင်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၄။	၆၇၀	ဇလူးကု	၁၅%	မင်းနန်းသူ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၅။	၆၇၂	ဇလူးရု	၇၀%	မင်းနန်းသူ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၆။	၆၇၄	-	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၇။	၆၇၅	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၈။	၆၇၆	စောလှဝန်းဘုရား	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၅၉။	၆၈၀	မင်ဆိုင်ဘုရား	၄၀%	တရုတ်ပြေး အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၀။	၆၈၄	၇၂၂	၈%	ဂေါက်ကွင်းအနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၁။	၆၉၇	ဆင်ဖြူဆင်ဘုရား	၁၀%	မင်းနန်းသူရွာ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၁၆၂။	၇၁၁	လက်ပွတ်ကန်	၈၀%	ဆင်ဖြူရှင်ဘုရား မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၃။	၇၁၂	သက်နိရုံ	၇၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၄။	၇၂၂	-	၈%	ဂေါက်ကွင်း အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၅။	၇၃၀	ငါးမျက်နှာ	၆၀%	ဂေါက်ကွင်း တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၆။	၇၃၃	-	၁၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၇။	၇၃၄	-	၄၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၁၆၈။	၇၃၅	-	၂၀%	အရွှေဂေါ်ဇာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၆၉။	၇၄၁	-	၅%	လေဆိပ် အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇၀။	၇၄၄	သပိတ်မောက်ဂူ	၅၀%	စူဠာမဏိ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၇၁။	၇၄၈	စူဠာမဏိဂူဘုရား	၇၀%	ဓမ္မရုံကြီးဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၇၂။	၇၅၀	-	၂၀%	စူဠာမဏိဂူဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇၃။	၇၆၁	-	၁၀%	ဓမ္မရုံကြီးတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၇၄။	၇၆၅	တောင်ဂူနီ	၅%	ဓမ္မရုံကြီး တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၇၅။	၇၆၆	မြောက်ဂူနီ	၅%	ဓမ္မရုံကြီးတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇၆။	၇၇၁	မြောက်ဂူနီ	၂၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၁၇၇။	၇၈၅	ဇေယျသွပ်	၄၀%	အရှေ့ဗွားစော တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇၈။	၇၃၅	သိုက်တွင်းဘုရား	၁၀%	ဇေယျသွပ်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၇၉။	၇၉၅	ဘုရားနီ	၆၀%	အနောက်ဗွားစောအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၀။	၇၉၅	ပြာသာဒ်ကြီး	၁၀%	အရှေ့ဗွားစောအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၁။	၇၉၇	ပြာသာဒ်ငယ်	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၂။	၇၉၈	ပြာသာဒ်ငယ်	၂၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၃။	၈၀၁	သံပျင်စွာ	၁၀%	အနောက်ဗွားစော အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၄။	၈၂၁	-	၅%	အိုးထိန်းတောင် တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၅။	၈၂၃	-	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၆။	၈၄၂	ကောင်တဝက်ဘုရား	၅၅%	စူဠာမဏိ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၇။	၈၄၄	သပယိုးဘုရား	၇၀%	ဓမ္မရာဇာ အနီး	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၈။	၈၄၅	ကုသဘုရား	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၈၉။	၈၅၂	-	၅၀%	တောင်တဝက် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၀။	၈၅၆	မြောက်လှည့်ဂူ	၅၀%	သပယိုးဘုရား အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၁။	၈၆၂	ပန်တိုင်	၅၀%	ဓမ္မရာဇာ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၂။	၈၈၂	ဂူနီ	၉၀%	ဓမ္မရာဇာ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၃။	၈၈၃	ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား	၅၀%	ဓမ္မရာဇာ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၄။	၈၈၉	မှန်စီဘုရား	၇၅%	သစ္စာဝတီ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၅။	၈၉၂	ပြာသာဒ်ငယ်	၄%	ပြာသာဒ်ကြီး တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၁၉၆။	၈၉၃	ပြာသာဒ်ကြီး	၂%	ဂူသဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၇။	၈၉၄	အုတ်ကန်ဘုရား	၂%	ပြာသာဒ်ကြီးတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၈။	၈၉၆	အဓိဋ္ဌာန်ဘုရား	၂၀%	ဆုတောင်းပြည့် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၁၉၉။	၉၁၅	မင်းမရဲဘုရား	၄%	သစ္စာဝတီ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၀။	၉၁၇	သစ္စာမဏ္ဍိုင်	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၁။	၉၁၈	သစ္စာဝတီ	၁၅%	ဆုတောင်းပြည့်အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၂။	၉၂၆	သပယိုးဘုရား	၅၀%	သစ္စာဝတီတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၃။	၉၄၄	မြသိန်းတန်	၅%	သပယိုးဘုရား အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၄။	၉၄၇	ဓမ္မရာဇာ	၅၀%	သူဠေးကန်ရွာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၅။	၉၈၈	သာယာဝတေဘုရား	၅၀%	သီရိပစ္စယာရွာတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၆။	၉၉၅	ဂူပြောက်	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၇။	၉၉၇	ကျောင်းကြီးညီအပ	၆၀%	ဓေတနာကြီး အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၈။	၉၉၈	ကျောင်းကြီးညီပ	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၀၉။	၁၀၀၃	-	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၀။	၁၀၀၅	-	၁၅%	ပုဂံမြို့သစ်အနီး	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၁။	၁၀၀၁၈	ရွှေမြင်တင်	၁၀၀%	တွင်းရွာအနီး(အသစ်ဖွမ်းမံထားသည်)	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၂။	၁၀၂၆	ကျောက်စကားကြီး	၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၁၃။	၁၀၂၉	ကျောက်စကားကြီး	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၄။	၁၀၄၂	ဆင်ကအုတ်တိုက်ရည်	၂%	ပုဂံရဲစခန်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၅။	၁၀၄၆	-	၄၀%	ပုဂံရဲစခန်းမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၆။	၁၀၄၈	-	၃၀%	ပုဂံရဲစခန်း မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၇။	၁၀၄၉	-	၂၅%	ပုဂံရဲစခန်း မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၈။	၁၀၅၀	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၁၉။	၁၀၅၁	သယ်ရာဇာ	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၀။	၁၀၅၂	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၁။	၁၀၅၃	-	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၂။	၁၀၇၃	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၃။	၁၀၇၄	-	၁၅%	-	အေဒီ (၆၂) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျွန်ုပ်တို့ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၂၂၄	၁၀၇၅	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၂၅	၁၀၇၇	-	၆၀%	ပုဂံရဲစခန်း အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၂၆	၁၀၈၀	-	၁၅%	စိမ်းညက်ညီအမ အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၇	၁၀၈၁	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၂၈	၁၀၈၅	စိမ်းညက်အမ	၁၀%	ပုဂံရဲစခန်း မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၂၉	၁၀၈၇	-	၂၅%	စိမ်းညက်ညီအမ အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၀	၁၀၈၉	လှသင်္ဂြိုဟ်	၇၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၁	၁၀၉၁	လှသင်္ဂြိုဟ်	၇၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၃၂	၁၀၉၂	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၃	၁၀၉၄	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၄	၁၀၉၈	-	၂၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၅	၁၁၀၃	-	၂၀%	တာမဏီဘုရားအနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၆	၁၁၀၄	-	၃၅%	တာမဏီဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၇	၁၁၁၁	-	၁၅%	တာမဏီဘုရား အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၈	၁၁၁၂	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၃၉	၁၁၂၇	-	၃၀%	တာမဏီဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၀	၁၁၃၀	-	၁၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၁	၁၁၃၁	-	၄%	တာမဏီဘုရား တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၂	၁၁၃၅	-	၅%	တာမဏီဘုရားတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၃	၁၁၄၇	စိုးမင်းကြီးအုတ်ကျောင်း	၂၅%	စိုးမင်းကြီးဘုရားတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၄၄	၁၁၄၈	-	၇၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၅	၁၁၄၉	-	၇၅%	စိုးမင်းကြီးအုတ်ကျောင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၆	၁၁၅၀	-	၆၀%	စိုးမင်းကြီးအုတ်ကျောင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၇	၁၁၅၂	-	၅၀%	စိုးမင်းကြီးဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၈	၁၁၅၉	-	၂%	ကျောက်မျက်မှောင်စေတီကြီးမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၄၉	၁၁၆၅	-	၁၅%	အပါယ်ရတနာဘုရားအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၀	၁၁၆၆	-	၁၅%	စိုးမင်းကြီးအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၁	၁၁၇၀	-	၄၀%	အပါယ်ရတနာဘုရားအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျွန်ုပ်တို့ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၂၅၂	၁၁၈၅	လေးမျက်နှာဘုရား	၁၀%	နဂါးရံဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၅၃	၁၁၉၂	နဂါးရံဘုရား	၄၀%	စိုးမင်းကြီးဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၅၄	၁၂၀၂	အပါယ်ရတနာဘုရား	၆၀%	နဂါးရံဘုရား အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၅၅	၁၂၁၃	သက်တော်ရဘုရား	၇၀%	အပါယ်ရတနာဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၆	၁၂၀၅	မယ်တော်ရုပ်	၉၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၇	၁၂၀၆	-	၅၀%	မယ်တော်ရုပ် အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၈	၁၂၀၈	ရှင်ပင်ချမ်းသာရ	၅၀%	မယ်တော်ရုပ် အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၅၉	၁၂၀၉	ဘုရားနီ	၈၀%	ရှင်ပင်ချမ်းသာရ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၀	၁၂၁၇	-	၅%	အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၁	၁၂၁၈	-	၂၅%	အပါယ်ရတနာဘုရားအနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၂	၁၂၁၉	တိလောကဓိလ်ဘုရား	၈%	မြင်းကပါရွာ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၃	၁၂၂၂	-	၄၀%	ကျဆင်းဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၄	၁၂၂၃	-	၄%	မန္တဟာဘုရားကြီးကျောင်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၅	၁၂၃၄	-	၁၅%	နန်းဘုရား အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၆	၁၂၃၈	-	၁၀%	မြင်းကပါရွာ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၇	၁၂၄၄	-	၆၀%	မန္တဟာဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၈	၁၂၄၅	တိုက်ကြီးဘုရား	၇၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၆၉	၁၂၄၇	-	၁၀%	ရွှေဂူ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၀	၁၂၄၉	မြတ်စွာရွှေဂူ	၁၅%	မန္တဟာဘုရား အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၇၁	၁၂၅၅	-	၂၀%	နဂါးရံဘုရား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၇၂	၁၂၅၆	-	၁၀%	စိုးမင်းကြီးဘုရား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၇၃	၁၂၆၃	-	၆၀%	စိမ်းညက်အမ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၄	၁၂၆၉	လုံကျဘုရား	၄၀%	ကုသိနာရုံ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၅	၁၂၇၉	-	၂%	ကုသိနာရုံ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၆	၁၂၈၉	-	၁၀%	ကုသိနာရုံ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၇	၁၂၉၉	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၈	၁၃၀၃	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၇၉	၁၃၀၇	ဆိတ်တက်ဘုရား	၈%	မြင်းကပါရွာ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၂၈၀။	၁၃၀၈	-	၆၀%	ဆိတ်တက်ဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၁။	၁၃၁၁	-	၁၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၂။	၁၃၂၃	ဂူမြောက်ကြီး	၅၀%	မြို့စေတီ အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၈၃။	၁၃၃၃	-	၂%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၄။	၁၃၃၆	-	၆၀%	မင်္ဂလာစေတီ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၈၅။	၁၃၃၇	-	၇၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၆။	၁၃၄၀	အဂ္ဂတေဘုရားကြီး	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၇။	၁၃၄၁	-	၁၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၈။	၁၃၅၅	-	၅%	မင်္ဂလာစေတီအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၈၉။	၁၃၅၈	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၂၉၀။	၁၃၅၉	-	၄၀%	အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၁။	၁၃၇၁	-	၁၀%	ဂူမြောက်ငယ် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၉၂။	၁၃၇၄	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၃။	၁၃၇၅	-	၈၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၄။	၁၃၈၈	-	၁၀%	ဂူမြောက်ငယ် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၅။	၁၃၉၁	ဂူမြောက်ငယ်	၅၀%	မြို့စေတီ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၉၆။	၁၄၀၄	ရွှေဘုံသာ	၄၀%	နွားပြို အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၇။	၁၄၁၀	ငါးမျက်နှာ	၁၀%	မင်္ဂလာစေတီမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၂၉၈။	၁၄၁၆	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၂၉၉။	၁၄၁၇	-	၂၀%	မင်္ဂလာစေတီတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၀။	၁၄၂၂	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၁။	၁၄၄၄	-	၁၅%	မင်္ဂလာစေတီ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၂။	၁၄၅၇	မဟာဂူကြီး	၆၀%	မင်္ဂလာစေတီ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၃။	၁၄၆၀	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၄။	၁၄၆၃	-	၁၀%	ဂူတော်သစ်ဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၅။	၁၄၆၅	-	၅%	မင်္ဂလာစေတီ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၆။	၁၄၆၇	လောကဥသျှောင်	၇၅%	သိမ်းမစွည်းဘုရားအရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၀၇။	၁၄၇၁	သိမ်းမစွည်း	၆၀%	မဟာစေတီကြီးအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု

ပိဋကတ်တော်လာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၃၀၈။	၁၄၇၅	ဂူငယ်	၅၀%	မဟာစေတီကြီး အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၀၉။	၁၄၇၇	-	၁၀%	သဗ္ဗညုဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၁၀။	၁၄၇၈	ရတနာစေတီဆင်ပြု	၆၀%	သဗ္ဗညုဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၁။	၁၄၇၉	မာန်အောင်ဘုရား	၁၅%	ဆင်များရှင် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၂။	၁၄၈၁	ပဲနံ့သာဂူ	၃၅%	ဆင်များရှင် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၃။	၁၄၈၂	-	၅၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၄။	၁၄၈၃	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၅။	၁၄၈၆	ဂူတော်သစ်ဘုရား	၇၅%	ဆင်များရှင် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၁၆။	၁၄၈၇	-	၅၀%	ဂူတော်သစ်ဘုရားမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၁၇။	၁၄၉၃	မြင်းပြို	၃၀%	နွားပြို အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၈။	၁၄၉၆	တောထွက်ကြီး	၈၀%	မြင်းပြို အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၁၉။	၁၄၉၈	နွားပြို	၇၅%	မီးငြိမ်းကုန်းတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂၀။	၁၄၉၉	မီးငြိမ်းကုန်း	၅၀%	နွားပြို အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၂၁။	၁၅၀၁	-	၁၀%	အာနန္ဒာ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂၂။	၁၅၀၂	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂၃။	၁၅၀၄	ငါးမျက်နှာဘုရား	၄၀%	သဗ္ဗညုဘုရားအရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂၄။	၁၅၀၇	-	၆၀%	ရွှေဆံတော် အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၂၅။	၁၅၁၁	မဟာမုနိ	၁၅%	မြေဘုံသာဘုရားလှ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၂၆။	၁၅၁၂	မြေဘုံသာဘုရားလှ	၁၅%	ရွှေဆံတော် အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၂၇။	၁၅၁၅	-	၁၀%	မြေဘုံသာဘုရားလှ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၂၈။	၁၅၂၄	-	၁၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၂၉။	၁၅၃၆	ငှက်ဆံသင်ရောင်	၅၀%	ရွှေဆံတော် တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၃၀။	၁၅၅၄	သယံဇ္ဈ	၆၀%	လောကဥသျှောင် အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၃၁။	၁၅၆၄	-	၁၀%	ရွှေဆံတော်ဘုရားဝင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၃၂။	၁၅၆၇	-	၂%	-	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၃၃၃။	၁၅၇၀	ရှင်ပင်သာလျောင်း	၄၀%	ရွှေဆံတော်ဘုရားဝင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၃၄။	၁၅၇၃	-	၅၀%	ရွှေဆံတော် အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၃၅။	၁၅၇၅	-	၆၀%	ရွှေဆံတော် အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၃၃၆။	၁၅၇၇	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၃၇။	၁၅၈၀	လောကထိပ်ပန်	၇၅%	ရွှေဆံတော် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၃၈။	၁၅၈၄	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၃၉။	၁၅၉၇	သဗ္ဗညု	၅%	ရွှေရုံကြီးတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၄၀။	၁၆၀၀	နတ်လှောင်ကျောင်း	၃၀%	သဗ္ဗညုအနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၃၄၁။	၁၆၀၁	-	၂%	နတ်လှောင်ကျောင်း မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၄၂။	၁၆၀၅	ပုထိုးသားများ	၆၀%	နတ်လှောင်ကျောင်း အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၃၄၃။	၁၆၁၂	နစ်ထပ်ဆင်းတု	၁၀%	ပြတိုက်အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၄၄။	၁၆၁၃	ပိနပ်ချွတ်	၁၀%	ပြတိုက်အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၄၅။	၁၆၁၅	ရတနာမဉ္ဇူ	၈၀%	ပြတိုက် အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၄၆။	၁၆၁၇	သရက်ကျင်းဘုရား	၇၀%	ပြတိုက်အတွင်း	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၃၄၇။	၁၆၂၀	ကြမ္မာဖတ်	၁၅%	ကန်တော့ပလ္လင် အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၄၈။	၁၆၂၂	ကန်တော့ပလ္လင်	၁၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၄၉။	၁၆၂၈	ထီးတော်ရှည်	၂၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၅၀။	၁၆၃၅	ရှင်ပင်ပွင့်လင်း	၄၀%	မျက်တော်မြေ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၅၁။	၁၆၄၇	-	၁၀%	အတွင်းစည်းခုံ အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၅၂။	၁၆၄၈	ဆုတောင်းပြည့်	၁၀%	အတွင်းစည်းခုံ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၅၃။	၁၆၆၂	ဂူပိစပ်ကြီး	၈%	မဟာဗေဓိ အမြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၃၅၄။	၁၆၆၇	-	၁၀%	မဟာဗေဓိ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၅၅။	၁၆၆၈	ရွှေထီးဆောင်း	၃%	မဟာဗေဓိ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၅၆။	၁၆၈၄	ဝပ်ကျင်းဘုရား	၅%	မဟာဗေဓိ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၅၇။	၁၆၈၆	-	၃%	ဓမ္မရုံကြီး အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၅၈။	၁၆၉၅	-	၆၀%	-	အေဒီ (၁၄) ရာစု
၃၅၉။	၁၇၀၀	-	၅%	ရွှေနန်းရင်တော တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၆၀။	၁၇၁၂	-	၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၆၁။	၁၇၁၅	-	၂%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု

ပိဋကတ်တော်ဟာ ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီ

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၃၆၂။	၁၇၂၄	-	၃၀%	ဓမ္မရုံကြီး မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၆၃။	၁၇၂၅	-	၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၆၄။	၁၇၃၇	-	၂၅%	ရွှေနန်းရင်တောအစု အရှေ့မြောက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၆၅။	၁၇၄၅	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၆၆။	၁၇၄၃	နဂောင်းတပ်	၅၀%	ရွှေနန်းရင်တောအစု အရှေ့မြောက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၆၇။	၁၇၄၇	-	၂၀%	ရွှေနန်းရင်တောအစု အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၆၈။	၁၇၆၀	-	၃၅%	ဘူးလည်သီးဘုရား အနောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၆၉။	၁၇၆၈	-	၂၅%	မကျဉ်းကန် အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇၀။	၁၇၇၄	ပုဂံမျှော်	၂၀%	အာနန္ဒာ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇၁။	၁၇၉၁	လောကမုန်ကင်း	၄၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇၂။	၁၈၁၂	ထီးလိုမင်းလို	၅၀%	အလိုပြည့် အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇၃။	၁၈၁၅	-	၃၀%	ထီးလိုမင်းလို အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၇၄။	၁၈၂၅	-	၂၅%	ဥပါလိသိမ်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၇၅။	၁၈၂၆	-	၁၅%	ငါးမျက်နှာ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၇၆။	၁၈၃၁	ငါးမျက်နှာဘုရား	၃၀%	ဥပါလိသိမ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၇၇။	၁၈၃၅	-	၃၀%	ငါးမျက်နှာ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၇၈။	၁၈၄၃	-	၃၅%	ဘုရားငါးဆူအစု	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၇၉။	၁၈၄၄	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၈၀။	၁၈၄၅	-	၄၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၁။	၁၈၄၆	-	၂၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၂။	၁၈၅၂	ခေမာ်	၄၀%	ဘုရားငါးဆူတောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၃။	၁၈၈၃	ငါးမျက်နှာ	၂၅%	ရွာဟောင်းကြီး အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၄။	၁၈၈၄	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၈၅။	၁၈၈၉	-	၄၀%	ဘုရားငါးဆူ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၆။	၁၉၀၄	-	၃၅%	မင်းအိုချမ်းသာ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၇။	၁၉၀၄	-	၂၅%	မင်းအိုချမ်းသာ အတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၈၈။	၁၉၁၅	မင်းမျှော်ရာဇာ	၅၀%	မင်းအိုချမ်းသာ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၈၉။	၁၉၁၇	-	၂၅%	မင်းအိုချမ်းသာ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု

ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၃၉၀။	၁၉၂၃	နစ်ကျိပ်ရစ်ဆူ	၃၅%	မင်းအိုချမ်းသာ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉၁။	၁၉၃၁	သိမ်ဘုရား	၄၀%	မင်းအိုချမ်းသာ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉၂။	၁၉၃၆	လေးထပ်ကျောင်းဦး	၄၅%	အာနန္ဒာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၉၃။	၁၉၄၁	-	၂၅%	စံလွတ်ကျောင်းတိုက်အတွင်း	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၉၄။	၁၉၅၄	-	၃၀%	သရပါတံခါး အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉၅။	၁၉၅၅	-	၂၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉၆။	၁၉၅၆	ရွှေမုဋ္ဌာ	၃၅%	သရပါတံခါး အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၃၉၇။	၁၉၅၇	တိုင်းချွတ်ဘုရား	၄၀%	ရွှေမုဋ္ဌာ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၃၉၈။	၁၉၆၀	-	၃၅%	အာနန္ဒာ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၃၉၉။	၁၉၆၇	ဝပ်ကျင်းဘုရား	၄၅%	ဝေဂင်ဘီ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၄၀၀။	၁၉၆၉	ပိဋကတ်တိုက်	၅၀%	တောင်ဘီ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၄၀၁။	၁၉၇၆	ဝပ်ကျင်းဘုရား	၄၅%	တောင်ဘီ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၀၂။	၁၉၇၉	-	၃၀%	ရွှေကျင်းဘုရားအတွင်း	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၀၃။	၁၉၈၀	အင်းဆကျောင်းဦး	၂၅%	ရွှေကျင်း အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၇) ရာစု
၄၀၅။	၁၉၈၁	မြသိန်းတန်	၄၅%	-	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၀၆။	၁၉၈၃	ဆုတောင်းပြည့်	၅၀%	-	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၀၇။	၁၉၉၁	-	၂၀%	တောင်ဘီ အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၀၈။	၁၉၉၈	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၀၉။	၂၀၀၂	ဘုရားနီ	၄၀%	တောင်ဘီ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၁၀။	၂၀၀၃	ကမ္မကျောင်းဦး	၃၅%	တောင်ဘီ အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၁၁။	၂၀၀၇	ရွှေကျောင်းဦးဘုရား	၈၀%	တောင်ဘီ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၁၂။	၂၀၁၁	-	၃၀%	ရွှေကျင်း အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၁၃။	၂၀၁၃	ဖွန်ဂူ	၆၀%	-	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၄၁၄။	၂၀၁၅	-	၄၅%	တောင်ဘီရွာ	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၄၁၅။	၂၀၁၆	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၁၆။	၂၀၁၉	-	၅၀%	တောင်ဘီ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၁၇။	၂၀၂၁	-	၃၅%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၁၈။	၂၀၃၂	-	၃၅%	ကန်ရွယ်ကျောင်းဝင်းအတွင်း	အေဒီ (၁၃) ရာစု

စဉ်	ဘုရားအမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၄၁၉။	၂၀၄၉	-	၂၀%	တောင်ဘီ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၂၀။	၂၀၅၄	-	၂၀%	ယင်းမနား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၂၁။	၂၀၅၅	-	၂၅%	တောင်ဘီ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၂၂။	၂၀၆၈	-	၃၅%	ယင်းမနား အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၂၃။	၂၀၆၉	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂၄။	၂၀၇၀	ယင်းမနားဘုရား	၅၀%	တောင်ဘီ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂၅။	၂၀၇၁	-	၂၅%	ယင်းမနား	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂၆။	၂၀၇၂	ရွှေမုန်ကင်း	၃၀%	-	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၂၇။	၂၀၇၉	ဦးဆောက်ပန်း	၅၀%	ယင်းမနား မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂၈။	၂၀၈၀	-	၃၅%	ဦးဆောက်ပန်း မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၂၉။	၂၀၈၁	-	၂၅%	ဦးဆောက်ပန်း အရှေ့မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၃၀။	၂၀၈၅	-	၃၀%	မြစည်းခုံဘုရား တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၁။	၂၀၈၇	ငါးမျက်နှာ	၅၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၂။	၂၀၈၈	-	၃၅%	ငါးမျက်နှာ တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၃။	၂၀၇၅	တန်ဆောင်းဘုရား	၄၅%	မြစေတီ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၄။	၂၀၉၇	-	၃၀%	တန်ဆောင်းဘုရား အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၅။	၂၁၀၀	ဥယျာဉ်ကြီး	၄၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၆။	၂၁၀၂	-	၄၀%	သီကြားဟစ် အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၇။	၂၁၀၃	-	၃၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၃၈။	၂၁၀၅	-	၃၀%	သီကြားဟစ် တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု
၄၃၉။	၂၁၁၃	-	၄၀%	ဥပါလိသိမ် မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၀။	၂၁၂၁	ဥပါလိသိမ်	၇၅%	ထီးလိမင်းလို အနောက်မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၄၁။	၂၁၂၈	-	၄၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၂။	၂၁၂၉	-	၅၀%	မြစည်းခုံ အနောက်တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၃။	၂၁၃၆	-	၃၅%	ငါးမျက်နှာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၄။	၂၁၄၂	-	၂၅%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၅။	၂၁၄၉	-	၇၀%	တောင်ဘီရွာ အရှေ့ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၆။	၂၁၅၅	-	၃၀%	-	အေဒီ (၁၂) ရာစု



ဦးမျိုးညွန့် (ရှေးဟောင်းသုတေသန)

စဉ်	ဘုရား အမှတ်	ဘွဲ့တော်	ကျန်ရှိ နံရံပန်းချီ%	တည်နေရာ	ခေတ်ကာလ (အေဒီ)
၄၄၇။	၂၁၅၆	-	၃၅%	တောင်ဘီရွာ အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၈။	၂၁၅၉	-	၃၀%	အာနန္ဒာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၂) ရာစု
၄၄၉။	၂၁၆၂	အာနန္ဒာအုတ်ကျောင်း	၃၅%	အာနန္ဒာ မြောက်ဘက်	အေဒီ (၁၈) ရာစု
၄၅၀။	၂၁၇၁	အာနန္ဒာဘုရား	၃၅%	သရဖိုတံခါး အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၁) ရာစု
၄၅၁။	၂၁၇၃	တရုတ်ပြေညွှတ်	၂၀%	ဂူပြောက်ငယ် အရှေ့တောင်ဘက်	အေဒီ (၁၃) ရာစု

ထူးခြား၍ ရှားပါးလှသည့် ပုဂံခေတ် နံရံဆေးရေးပန်းချီများ

စဉ်	ပန်းချီရေးဆွဲခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ	နံရံပန်းချီရာ ဂူဘုရားများ
၁။	သင်္ဂါယနာတင်လှူပူဇော်နေပုံများ	မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး
၂။	မြတ်စွာဘုရားအား တပုဿ ဘလိက ညီနောင်နှစ်ပါးက ပျားမုန့် ဆွမ်းဆက်ကပ်ပူဇော်နေပုံ	မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး
၃။	ရဟန်းတစ်ပါး အဘိဓမ္မာတရားရွတ်ဆိုနေစဉ် လင်းနီ့ငါးရာ တရားနာနေပုံ	မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး
၄။	လောရ မင်းကြီး၏ တရားခေါင်းလောင်း	မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး
၅။	မြတ်စွာဘုရား၏ မူရင်းကမ္ပည်းစာ ဇာတာတော်ပုံ	မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး
၆။	အာသောကမင်းကြီး၏ သမီးတော်သယ်မိတ္တာ က မဟာပေမိခင်အား သီဟိုဠ်သို့ ပင့်ဆောင်ပုံ	ကုသဘုရား (အနောက်ပွားစော)
၇။	သစ္စန္ဒရရသေ့နှင့် နယန္တရနဂါးမင်းတို့ တောင်းပန်မှုကြောင့် မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရာချနေပုံ	သကျမုနီဘုရား
၈။	မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂသိန်တို့၏ အမေး-အဖြေပုံ	ဘုရားအမှတ် (၅၃၈)
၉။	အနောဝတတ္ထ ရေအိုင်ပုံ	နန္ဒပညာဘုရား၏ အရှေ့ဘက်လှည့်ဂူ
၁၀။	စကြဝဠာနှင့် ကွမ်းတောင်သဏ္ဌာန် မြင်းဆိုရ်တောင်ပုံ	စလေ၃ယုဂ်ရွာရှိ အရှေ့လှည့်ဂူ
၁၁။	စွယ်တော် ၄ ဆူတည်ရှိရာဒေသများ	စုန်းသင်ယောင်ဘုရား
၁၂။	မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရာအား ရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကြီးက ရိုသ်ဦးခိုက်ပြီးနောက် တေဇာတတ်လောင်ကျွမ်းသွားပုံ	သယမ္ဘူဘုရား၊ ပုဂံမြို့ဟောင်း ဘုရားအမှတ် (၁၀၇၇) ဘုရားအမှတ် (၁၀၇၇) နှင့် ညောင်ဦးချောက်လှဘုရားအနီး အရှေ့လှည့်ဂူ



မှီငြမ်းကိုးကားသောကျမ်းများ

၁။	ဇိနတ္ထပကာသနီ	ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်	ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး
၂။	မုန့်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး	ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်	ဦးလေးမြင့်
၃။	အခြေခံပိဋကပေသမိုင်း	ရန်ကင်းဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်	ဆရာတော်ဂျီ၏ဆောင်းပါး
၄။	ဂူမဝရပ်ရံပုဂ္ဂလင်း	၁၉၅၈ ခုနှစ်ထုတ်	ဦးစိုကေ
၅။	ပုဂံသုတေသနလမ်းညွှန်	စာပေဗိမာန်	ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် (ရန်ကင်း)
၆။	ရှေးရိုးမြန်မာပန်းချီ	ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	ဦးဘတင် (တမာတေဒ)
၇။	ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိမင်စာများ	အရှေ့တိုင်းပညာဌာန	ဦးအေးချို (မဟာဝိဇ္ဇာ)
၈။	နံရံဆေးရေးပန်းချီ ထိန်းသိမ်းမှုပညာ	စာပေဗိမာန်	ဦးမျိုးညွန့်
၉။	ငါးရာငါးဆယ်သိမ့်ပုဂံ	စာပေဗိမာန်	ဦးမျိုးညွန့်
၁၀။	ပုဂံဒေသရှိနောင်ခေတ်ဝိသုကာနှင့် အနုလက်ရာ	ယုံကြည်ချက်စာပေ	ဒေါ်စန္ဒာဝင်
၁၁။	ပုဂံစေတီပုထိုး၏ဝိသုကာနှင့် အနုလက်ရာ	ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	ဦးမြင့်ဆွေ၊ မဟာဝိဇ္ဇာ (လန်ဒန်)
၁၂။	နံရံပန်းချီမူပြောသော ပုဂံခေတ်ပုံရိပ်များ	ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	ပန်းချီလှတင်ထွန်း
၁၃။	ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်များ	နဝရတ်စာပေ	ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန
၁၄။	မြန်မာပန်းချီရေစီးကြောင်း	စာပေဗိမာန်	ပါမောက္ခဦးအေးမောင်
၁၅။	ယဉ်ကျေးမှုမဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၈)	ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	လူထုပုံနှိပ်တိုက်
၁၆။	ယဉ်ကျေးမှုမဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၁၂)	ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
၁၇။	မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ (၇)	စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်	သုတေသီရာမညကိုကိုနိုင်
၁၈။	ပုဂံလက်ရွေးစင်ကျောက်စာ	ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်	ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန
၁၉။	ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသား၏ဆောင်းပါးများ	လူထုဂျာနယ်	ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန
၂၀။	အရှေ့တိုင်းယဉ်ကျေးမှုပို့ချချက်	အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန	မြန်မာ့သမိုင်းဆက်မရှင်
၂၁။	မြန်မာပန်းချီသမိုင်း	စာပေဗိမာန်	ဦးကျော်ငြိမ်း
၂၂။	ရှေးဟောင်းသုတေသနနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ	၁၉၅၇-၁၉၅၈ ခုနှစ်	Pierre Pichard , (UNESCO)
၂၃။	ရှေးဟောင်းသုတေသနနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ	၁၉၅၈-၁၉၅၉ ခုနှစ်	
၂၄။	မင်စာစု သုတေသနလုပ်ငန်း	၁၉၆၆ ခုနှစ်	
၂၅။	ပုဂံမြို့ဟောင်း မြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး	ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာန	
၂၆။	InvenTory of MonumenTs at Pagan Volume 1 to 8		

စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ

စာရေးသူကို အဖ ဦးထွန်းဟန်၊ အမိ ဒေါ်လှသစ်တို့က (၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်) ပုဂံမြို့၊ ရွာသစ်ရပ်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်းငါးယောက်အနက် တတိယမြောက်ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် ပုဂံမြို့၊ အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းမှ အလယ်တန်းအဆင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် ညောင်ဦးမြို့၊ အခြေခံပညာ အထက်တန်းကျောင်းမှ အထက်တန်းအဆင့်ကိုလည်းကောင်း၊ အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ စက်မှုသိပ္ပံ (G.T.I) မှ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ ဒီပလိုမာ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၇၅ မှ ၁၉၇၉ အထိ ပုဂံမြို့ ဘုရားပြင်ဆင်ခြင်း အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့၊ ယခင်ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်းတွင် ငလျင်ဒဏ်ခံပုံစံဘုရားများဖြစ်သော အာနန္ဒာဘုရား၊ ပူးဘုရားတို့ကို ဦးဆောင်ပြုပြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ မှ ၁၉၉၀ အထိ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင် လက်ထောက်ဦးစီးဌာနမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ယင်းနှစ်တွင် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနသို့ ထိန်းသိမ်းရေးမှူး (အင်ဂျင်နီယာ) ရာထူးဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ပွန်ဒီချယ်ရီမြို့ရှိ ပြင်သစ်အရှေ့တိုင်းဘာသာလေ့လာရေးသိပ္ပံ (E.F.E.O) မှ ဝိသုကာပုံဆွဲပညာ (Architecture Drawing) ဒီပလိုမာ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် UNDP အစီအစဉ်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၊ Nara Institute ၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ အန်ကောဝပ်ကျောင်းတော်နှင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့တွင် (Architect Conservation) ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံ ထိန်းသိမ်းမှုအတတ်ပညာကို တက်ရောက်သင်ယူခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနနှင့် ယခင်ရှမ်းပြည်နယ် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့တို့၏ တာဝန်ပေးချက်အရ တောင်ကြီးမြို့တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သော စုဠာမုက်လောကချမ်းသာဘုရားကြီးအတွက် ပုဂံခေတ်ဟန် ဝိသုကာလက်ရာပုံအတိုင်း ဦးဆောင်၍ ပုံစံထုတ်ပေးခဲ့သည်။

ယခုအခါ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန (တူးဖော်၊ ရှေးပစ္စည်း၊ ကမ္ဘာကြောက်စာ ဌာနခွဲ)၊ နေပြည်တော်၌ ညွှန်ကြားရေးမှူးရာထူးဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

